

Ilustrovan
NARODNI KOLEDAR
za navadno leto 1890.

Uredil, izdal in založil

Dragotin Hribar.

V Ljubljani.

Tiskala „Narodna Tiskarna“.

17504 / 2

N 1524 / 1964

Leto 1890.

je navadno leto in ima 365 dni, med temi je 66 nedelj in praznikov, začenja se in končuje s sredo.

V letu 1890. je zlato število 10, epakta ali lunino kazalo IX, solnčni krog 23, rimsko obrestno število 3, nedeljska črka E. Od božiča do pepelnice je osem tednov ali 56 dni.

Letni vladar je Mars.

Med planeti naše solnčne sisteme je Mars razmerno najpodobnejši zemlji, četudi ima le $\frac{1}{7}$ telesnine naše zemlje in je $1\frac{1}{2}$ krat takó oddaljen od solnca kakor zemlja. Ker je Marsova ós tudi nagnena proti dráginí ravnini, vrše se na Marsu podobne klimatične razmere líki na zemlji. Na njegovih pólih so opazili bele pege, ki se vekšajo in manjšajo, potem, kakor stoji ta planet proti solncu in se zatorej smatrajo za kraje s snegom pokrite. Dan je na Marsu našemu podoben, ker se ta planet zasúče tudi v kacíh 24 urah okrog svoje ósí. Mars ima dve luni, ki sta pa majhni in se nenavadno hitro súčeta okrog njega. Ker sta prav blizu njega, zasledil ji je šele 1877. leta profesor Asaph Hall v Washingtonu.

Mrakovi 1890. leta.

Leta 1890. mrkne solnce dvakrát, luna pa jedenkrát. V naših krajih se bode videl pa vender le prvi solnčni mrak. I. Kolčast solnčni mrak bode dné 17. junija. Začetek mraka ob 8. uri zjutraj. Začetek kolčastega zatemnenja ob 9. uri 5 minut zjutraj. Osrednji mrak v pravem poludnevi ob 11. uri 4 minute zjutraj. Konec kolčastega zatemnenja ob 12. uri 56 minut. Konec mraku ob 2. uri 1 minuto popoldne. Mrak se bode videl v Aziji, izimši severni vzhod, v Evropi in severni Afriki. II. Delni lunini mrak bode dné 26. novembra. Začetek mraku ob 2. uri 31 minut popoldne. Sreda mraku ob 2. uri 39 minut popoldne. Konec mraku ob 2. uri 48 minut popoldne. Velikost zatemnenja v delih luninega premera = 0.1. Mrak se bode videl v Velíkem Oceanu, Avstraliji in Aziji, izimši Malo Azijo in Arabijo. III. Kolčasti in polni solnčni mrak bode dné 12. decembra. Začetek mraku ob 1. uri 34 minut zjutraj. Začetek kolčastega zatemnenja ob 2. uri 38 minut zjutraj. Osrednji mrak v pravem poludnevi ob

4 uri 20 minut zjutraj. Konec kolčastemu zatemnenju ob 5. uri 44 minut. Konec mraku ob 6. uri 48 minut. Mrak se bode videl v Novi Selandiji, na večjem južnem delu Avstralije in v južnih polarnih krajih, spočetka se bode nekoliko tudi videl na Madagaskaru.

Vidnost planetov.

Merkur se bode videl okrog dné 24. januarija nekaj dnij na večernem nebu; okrog dné 23. februarija se bode videl pa na jutranjem nebu, toda ne takó dobro. Okrog dné 6. majnika se bode posebno dobro videl na zapadnem nebu. Okrog dné 24. junija se bode še precèj dobro videl, okrog dné 3. septembra ga bode pa že težko najti na zapadnem nebu in se bode šele proti koncu leta zopet videl na jutranjem nebu.

Venera se začetkom leta ne bode videla in pride dné 18. februarija s solncem v zgorenje snitje. Koncem marcija se prikaže kot zvezda večernica na zapadnem nebu 1 uro po solnčnem zahodu; naslednje mesece narasta nje svetloba in vedno pozneje zahaja, takó da junija in julija zahaja šele ob polu 11. uri. Dné 24. septembra doseže največjo vzhodno dolžino in bode okrog dné 27. najsvetlejša ter ostane zvezda večernica do začetka novembra, kadar izgine v večernem mraku in se spodaj sreča s solncem dné 4. decembra, iz katerega žarkov se prikaže proti koncu tega meseca na jutranjem nebu.

Mars vzhaja začetkom januarija ob 2 uri zjutraj; v prvih dneh februarija stoji proti 6. uri zjutraj globoko na jugu v meridijanu in pride dné 9. februarija s solncem v kvadrato. Koncem marcija vzhaja ob 12. uri po noči. Naslednje mesece vedno poprej vzhaja in Mars, ki stoji dné 27. majnika v opoziciji s solncem, vzhaja v tem času, ko solnce zahaja, in ostaje vso noč na nebu. Nastopne mesece stoji Mars daleč na jugu v meridijanu in dné 14. avgusta se približa do dvojne mesečeve širine najsvetlejši zvezdi v Skorpionu Antaresu. Dné 21. septembra pride zopet v kvadrato s solncem in planet ostane nastopne mesece do 9. ure zvečer na nebu.

Jupiter, ki se snide dné 10. januarija s solncem, ne vidi se prva dva meseca leta. Šele koncem februarija prikaže se 1 uro pred solnčnim vzhodom na južnovzhodnem nebu. Koncem marcija vzhaja ob 4. uri zjutraj. Dné 1. marcija pride v kvadrato s solncem, pri čemer stoji okoli 6. ure v meridijanu. Koncem julija vzhaja ob 10. uri zvečer in stoji koncem julija o polnoči najvišje, ker je dné 30. julija s solncem v opoziciji. Nastopne mesece je Jupiter zvezda večernica daleč na jugovzhodnem nebu, pride dné 7. oktobra zopet s solncem v kvadrato, pri čemer zahaja ob 11 $\frac{1}{2}$. uri zvečer. Do konca leta ostaje še dve uri po solnčnem zahodu na zapadnem nebu.

Saturn vzhaja začetkom leta ob 8. uri zvečer; dné 19. februarija je v opoziciji s solncem in se zatorej vidi vso noč, dné 28. marcija se približa najsvetlejši zvezdi v levu (Regul) do kake štiri lunine širjave in zahaja koncem aprila ob 4 $\frac{1}{2}$. uri zjutraj. Dné 14. majnika je Saturn v kvadraturi s solncem in stoji tačas ob 6. uri zvečer visoko na meridijanu; dné 30. majnika se zopet približa Regulu in zahaja sredi junija o polnoči, koncem julija ob 9. uri zvečer. Začetkom avgusta izgine Saturn v solnčnih žarkih, prikaže se pa že sredi septembra

ob 4. uri zjutraj na severozapadnem obzorji in vzhaja koncem oktobra ob 2. uri zjutraj, koncem novembra pa o polnoči. Dne 9. decembra je Saturn zopet v kvadraturi s solncem in ga lahko najdemo o polnoči koncem leta na severozapadnem nebu v ozvezdji leva.

Uran stoji vse leto v ozvezdji device, in sicer naprej tekoč do začetka junija, nazaj tekoč do konca junija, potem zopet naprej tekoč do konca leta. V opoziciji je dne 14. aprila, v snitji dne 20. oktobra, v kvadraturi pa dne 16. januarja in dne 15. julija.

Neptun stoji vse leto v znamenju bika in sicer nazaj tekoč do srede februarja, potem naprej tekoč do začetka septembra, potem zopet nazaj tekoč do konca leta. V opoziciji s solncem bode dne 27. novembra, v snitji dne 25. majnika, v kvadraturah dne 20. aprila in 30. avgusta.

Štiri zvezdogledne izpremembe.

Pomlad se prične dne 20. marcija ob 4. uri 46 minut zvečer. — Poletje dne 21. junija ob 1. uri 0 minut popoldne. — Jesen dne 23. septembra ob 3. uri 29 minut zjutraj. — Zima dne 21. decembra ob 9. uri 50 minut zvečer.

Zvezdna znamenja.

Znamenja pomladi.

Ribe =
Oven =
Bik =

Znamenja poletja.

Dvojčki =
Rak =
Lev =

Znamenja jeseni.

Device =
Tehtnica =
Skorpijon =

Znamenja zime.

Strelec =
Kozel =
Vodnár =

Premični prazniki.

Praznik Jezusovega Imena dne 19. januarja. Prva predpusna nedelja dne 2. februarja. Pepelnica dne 19. februarja. Marija sedem žalostij dne 28. marcija. Velika noč dne 6. aprila. Križev teden dne 12., 13. in 14. majnika. Vnebohod dne 15. majnika. Binkošti dne 25. majnika. Sveto Rešnje Teló dne 5. junija. Praznik Jezusovega Srca dne 13. junija. Angeljska nedelja dne 31. avgusta. Rožnovenska nedelja dne 5. oktobra. Blagoslovljenje cerkvá dne 19. oktobra. Prva adventna nedelja dne 30. novembra.

Kvaterni pôsti.

Dne 26. februarja. — Dne 28. majnika. — Dne 17. septembra. — Dne 17. decembra.

Norma.

Gledališke igre in druge javne veselice, kakor: Besede, koncerti, javne razstave itd. so prepovedane: zadnje tri dni Velikega tedna, sv. Rešnjega Telesa dan in na Sveti večer, Veliko nedeljo, binkoštno nedeljo in na Sveti dan se smé z dovoljenjem c. kr. vlade in političnega oblastva v dobrodelen namen igrati ali koncertovati. Plesi pa so tudi te dni popolnoma prepovedani.

Cerkveno prepovedani časi.

Ženitovanja in druga javna razveseljevanja so prepovedana po sklepu tridentinskega cerkvenega zbora od prve adventne nedelje do sv. Treh kraljev in od pepelnice do Bele nedelje.

Leto 1890. po rojstvu Kristusovem je

od začetka ali ustvarjenja svetá (po običnem številjenji)	5873.,
po vesoljnem potopu — — — — —	4183.,
„ razdejanji Jeruzalema — — — — —	1821.,
„ ustanovitvi Dunaja — — — — —	790.,
„ začetku mohamedanske vere — — — — —	1307.,
„ nastopu vladarske hiše habsburške v Avstriji —	608.,
„ zidanji cerkve sv. Štefana na Dunaji — — —	734.,
„ izumljenji tiskarske umetnosti — — — — —	450.,
„ odkritji Amerike — — — — —	398.,
„ začetku protestantizma — — — — —	373.,
„ uvédbi cesarske časti v Avstriji — — — — —	85.,
„ rojstvu sv. Očeta Leona XIII. — — — — —	80.,
„ „ presvetlega cesarja Franca Jožefa I. — —	60.,
„ nastopu „ „ „ „ „ — —	42.,
„ zaroki „ „ „ „ „ — —	36.,
„ rojstvu nadvojvode cesarjeviča Rudolfa — —	32.,
„ nastopu cerkvene vlade sv. Očeta Leona XIII. —	12.

Velikonôčne nedelje od leta 1891. do konca stoletja:

1891.: dné 29. marcija.	1896.: dné 5. aprila.
1892.: „ 17. aprila.	1897.: „ 18. „
1893.: „ 2. „	1898.: „ 10. „
1894.: „ 25. marcija.	1899.: „ 2. „
1895.: „ 14. aprila.	1900.: „ 15. „

Koledar od 1801.—1899. leta,

da se določi katerikoli dan v tednu, v kateremkoli letu sedanjega stoletja.

Letna razpredelnica											Mesečna razpredelnica															
navadna leta											Jan.	Feb.	Marej	April	Maj	Junj	Julij	Avg.	Sept.	Ok.	Nov.	Dec.				
01	07	18	29	35	46	57	63	74	85	91	4	7	7	3	5	1	3	6	2	4	7	2				
02	13	19	30	41	47	58	69	75	86	97	5	1	1	4	6	2	4	7	3	5	1	3				
03	14	25	31	42	53	59	70	81	87	98	6	2	2	5	7	3	5	1	4	6	2	4				
05	11	22	33	39	50	61	67	78	89	95	2	5	5	1	3	6	1	4	7	2	5	7				
06	17	23	34	45	51	62	73	79	90	—	3	6	6	2	4	7	2	5	1	3	6	1				
09	15	26	37	43	54	65	71	82	93	99	7	3	3	6	1	4	6	2	5	7	3	5				
10	21	27	38	49	55	66	77	83	94	—	1	4	4	7	2	5	7	3	6	1	4	6				
Prestopno leto											04	32	60	88	7	3	4	7	2	5	7	3	6	1	4	6
											08	36	64	92	5	1	2	5	7	3	5	1	4	6	2	4
											12	40	68	96	3	6	7	3	5	1	3	6	2	4	7	2
											16	44	72	—	1	4	5	1	3	6	1	4	7	2	5	7
											20	48	76	—	6	2	3	6	1	4	6	2	5	7	3	5
											24	52	80	—	4	7	1	4	6	2	4	7	3	5	1	3
											28	56	84	—	2	5	6	2	4	7	2	5	1	3	6	1

Razpredelnica dni v tednu							
	1	2	3	4	5	6	7
1	Pon	Tor	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne
2	Tor	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne	Pon
3	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne	Pon	Tor
4	Četr	Pet	Sob	Ne	Pon	Tor	Sre
5	Pet	Sob	Ne	Pon	Tor	Sre	Četr
6	Sob	Ne	Pon	Tor	Sre	Četr	Pet
7	Ne	Pon	Tor	Sre	Četr	Pet	Sob
8	Pon	Tor	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne
9	Tor	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne	Pon
10	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne	Pon	Tor
11	Četr	Pet	Sob	Ne	Pon	Tor	Sre
12	Pet	Sob	Ne	Pon	Tor	Sre	Četr
13	Sob	Ne	Pon	Tor	Sre	Četr	Pet
14	Ne	Pon	Tor	Sre	Četr	Pet	Sob
15	Pon	Tor	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne
16	Tor	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne	Pon
17	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne	Pon	Tor
18	Četr	Pet	Sob	Ne	Pon	Tor	Sre
19	Pet	Sob	Ne	Pon	Tor	Sre	Četr
20	Sob	Ne	Pon	Tor	Sre	Četr	Pet
21	Ne	Pon	Tor	Sre	Četr	Pet	Sob
22	Pon	Tor	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne
23	Tor	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne	Pon
24	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne	Pon	Tor
25	Četr	Pet	Sob	Ne	Pon	Tor	Sre
26	Pet	Sob	Ne	Pon	Tor	Sre	Četr
27	Sob	Ne	Pon	Tor	Sre	Četr	Pet
28	Ne	Pon	Tor	Sre	Četr	Pet	Sob
29	Pon	Tor	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne
30	Tor	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne	Pon
31	Sre	Četr	Pet	Sob	Ne	Pon	Tor

Vzgliedi, kako rabiti ta koledar.

Kateri dan v tednu je bil 24. dan avgusta leta 1828.?

V vrsti, v kateri med prestopnimi leti stoji leto 1828., nahajamo v mesečni razpredelnici pod avgustom številko 5 in v razpredelnici dni v tednu se nahaja v rubriki 5 pri številu 24. nedelja. To pomenja, da je dne 24. avgusta 1828. leta bila nedelja.

Kateri dan v tednu bode 1899. leta 10. dan februarja?

V vrsti, v kateri stoji med navadnimi leti leto 1899., nahajamo v razpredelnici mesecev pod februarjem številko 3 in v rubriki 3 nad dnevi v tednu stoji pri številu 10 petek, torej bode dne 10. februarja 1899. leta petek.

Vzgleđi, kako rabiti ta koledar.

Kateri dan v tednu je bil 24. dan avgusta leta 1828.?

V vrsti, v kateri med prestopnimi leti stoji leto 1828., nahajamo v mesečni razpredelnici pod avgustom številko 5 in v razpredelnici dni v tednu se nahaja v rubriki 5 pri številu 24. nedelja. To pomenja, da je dné 24. avgusta 1828. leta bila nedelja.

Kateri dan v tednu bode 1899. leta 10. dan februarja?

V vrsti, v kateri stoji med navadnimi leti leto 1899., nahajamo v razpredelnici mesecev pod februarjem številko 3 in v rubriki 3 nad duemi v tednu stoji pri številu 10 petek, torej bode dné 10. februarja 1899. leta petek.

Prosinec, januarij

ima 31 dnij.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1 Sreda	Novo leto	Čedomil, Živana	Dne 6. umrl je Josip Dobrovsky, slovanski jezikoslovec, v Pragi 1829. l.
2 Četrtek	Makarij, opat	Zlatan, Milena	Dne 8. bitev na Grobničkem polju s Tatarji l. 1242.
3 Petek	Genovefa, devica	Slavimir, Bistra	Dne 9. l. 1705. narodil se je v Arlici v celjski oblasti Žiga Popovič, slovenski učenjak, † dne 21. novembra l. 1774. v Perchtoldsdorfu na Dolenj. Avstrijskem.
4 Sobota	Tit, škof	Dobromir, Bosiljka	Dne 15. Ivan Veliki, ruski vojvoda, prisvoji si Novgorod in utrdi svoje gospodstvo 1478. l.
1. nedelja. Dete Jezus se vrne iz Egipta. Mat. 2.			
5 Nedelja	Ned. po N. letu	Berivoj, Grozdana	Dne 24. Bil je češki vojvoda Borivoj krščen v Velgradu 874. l.
6 Poned.	Sv. 3 kralji	Svetozar, Darinka	Dne 24. porojen Nestor, oče ruske zgodovine, leta 1096.
7 Torek	Valentin, škof	Svetoslav, Vukmira	Dne 24. † na Dunaji Jan Kolač, oče slavjanske vzajemnosti; porojen dne 29. julija l. 1793. v Moševcih turčanske stolice.
8 Sreda	Severin, opat	Radoslav, Liljana	Dne 25. bil je hud potres na Slovenskem, udrl se je del Dobrača (na Koroškem) in se razrušilo mnogo gradov, 1348. l.
9 Četrtek	Julijan, mučenik	Vladimir, Nikoslava	Dne 26. Pomirje v Karlovci reši del Hrvatov in Srbov iz turške oblasti. 1699. l.
10 Petek	Pavel, puščavnik	Dobroslov, Nevinka	Dne 26. l. 1797. porodil se je v Žiróvnici na Gorenjskem Matija Čop, vtonil v Savi dne 6. julija l. 1835.
11 Sobota	Higin, papež	Zdravko, Krunoslava	
2. nedelja. Ko je bil Jezus 12 let star. Luk. 2.			
12 Nedelja	1. po razgl. Gosp.	Blagoje, Blagojila	
13 Ponedelj.	Veronika	Bogašin, Zorislava	
14 Torek	Feliks iz Nole	Tvrdislav, Neda	
15 Sreda	Maver, op.	Radoslav, Vranika	
16 Četrtek	Marcel	Stezivoj, Tomislav	
17 Petek	Anton, puščavnik	Ratislav, Deša	
18 Sobota	Sv. Petra stol	Trpimir, Vera	
3. nedelja. O ženitnini v Kani galilejski. Jan. 2.			
19 Nedelja	2. po razgl. Gosp.	Hranimir, Bieloslava	
20 Ponedelj.	Fabijan i Boštijan	Živojin, Tihoslava	
21 Torek	Neža, dev. in muč.	Viševit, Janja	
22 Sreda	Vincencij (Vinko)	Sviloj, Dikosava	
23 Četrtek	Zaroka Marije D.	Vratislav, Voljica	
24 Petek	Timotej, škof in m.	Cijaslav, Milislava	
25 Sobota	Spreob. sv. Pavla	Radosin, Kosava	
4. nedelja. Jezus ozdravi gobovega. Mat. 8.			
26 Nedelja	3. po razgl. Gosp.	Svevlad, Dušana	
27 Ponedelj.	Janez Zl., škof	Selimir, Slavoja	
28 Torek	Neža, Marjeta	Dragomil, Draginja	
29 Sreda	Franc Salezij, šk.	Branimir, Gorislava	
30 Četrtek	Martina, d. muč.	Desislav, Gordijana	
31 Petek	Peter Nolaški, sp.	Unislav, Divna	

- ☉ Ščip dne 6. ob 6. uri 42 m. zjutraj. Viharno in prečej mrzlo vreme. —
 ☾ Zadnji krajec dne 14. ob 7. uri 38 m. zjutraj. Sneg, oblačno in megleno. —
 ☼ Mlaj dne 21. ob 12. uri 47 m. zjutraj. Po nekoliko jasno, nastajajoč mraz. —
 ☾ Prvi krajec dne 27. ob 9. uri 22 m. zvečer. Vetrovno in večkrat sneg, megla.
 — Stoletna pratika prerokuje: Prosinec je suh in ne premrzl.
 Luna bode najdlje od zemlje dne 6. ob 1. uri po noči, in najbliže dne 20. ob 4. uri zvečer.

Dolgost dneva: Od 8 ur 23 m. do 9 ur 24 m. Dan naraste za 1. uro in 1. m. Solnce stopi v znamenja vodnaja dne 20. ob 2 uri 33 m.

Svečan, februarij

ima 28 dnij.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1 Sobota	Ignacij, škof	Budimil, Kazimira	Dné 2. Cesar Friderik IV. popravi kranjske dežele grb, 1440. l.
5. nedelja. Prilika o delavcih v vinogradu. Mat. 20.			Dné 4. pričela se je husitska vojska na Češkem, 1419. l.
2 Nedelja	Svečnica	Dobrošin, Ljubomira	Dné 9. dá pomenek deželni odbornikov v Ljubnem pospeh novi veri na Slovenskem, l. 1578.
3 Ponedelj.	Blaž, škof	Daroslav, Vojsava	Dné 9. l. 1827. porodil se je na Švabi pri Sv. Tomaži na Slov. Štajerskem Božidar Raič, iskren rodoljub in zagovornik narodov, † dné 6. junija l. 1886. v Ljubljani.
4 Torek	Veronika	Munislav, Bojana	Dné 11. l. 1436. kronali so v Pragi Barbaro Celjsko, soprogo kralja Žige.
5 Sreda	Agata	Vukmil, Jagoda	Dné 14. krščen je Jagelo, vojvoda litevski in kralj poljski, 1386. l.
6 Četrtek	Rotija	Žudislav, Malina	Dné 15. umrl Tomaž Dolinar, dr. pravoslovja na Dunaji, 1839. l.
7 Petek	Romuvald	Žalimir, Drienka	Dné 16. l. 1889. umrl je v Celovci prvobornik koroških Slovencev, Andrej Einspieler, porojen v Svečah (Spod. Rožna dolina) dné 13. novembra 1813. l.
8 Sobota	Janez Mat.	Zvezdodrag	Dné 19. porojen slavni zvezdoglek Nikola Kopernik v Thornu leta 1473., † dné 24. majnika 1543. v Frauenburgu.
6. nedelja. O sejalcu in semenu. Luk. 8.			
9 Nedelja	2. predpepelnična	Obrač, Blagoslava	
10 Ponedelj.	Školastika	Vojmil, Krasa	
11 Torek	Deziderij	Djedoslav, Drošana	
12 Sreda	Evlalija	Zvonimir, Dieda	
13 Četrtek	Katarina R.	Vrativoj, Čava	
14 Petek	Valentin	Neyesin, Cvetna	
15 Sobota	Favstin in Jovita	Vujadin, Ljuboslava	
7. nedelja. Jezus ozdravi slepega. Luk. 18.			
16 Nedelja	3. predpepelnična	Mildrag, Dobrana	
17 Ponedelj.	Kancijan, m.	Strahomir, Vesela	
18 Torek	Pust, Simeon, šk.	Bratomil, Dragoslava	
19 Sreda	Pepelnica †	Ostoj, Malojka	
20 Četrtek	Elevterij, škof	Dragovan, Stanislava	
21 Petek	Eleonora	Miloslav, Dabiživa	
22 Sobota	Stol sv. Petra	Gojslav, Tomanija	
8. nedelja. Jezusa hudič izkuša. Mat. 4.			
23 Nedelja	1. postna, Romana	Čudomil, Koviljka	
24 Ponedelj.	Matija	Miladin, Olga	
25 Torek	Valburga, op.	Pravoslav, Divka	
26 Sreda	Aleksander †	Vladoj, Nikna	
27 Četrtek	Leander	Krešimir, Krsanka	
28 Petek	Roman, škof †	Inoslav, Ojdana	

☉ Ščip dné 5. ob 2. uri 19 min. zjutraj. Sneg. — ☾ Zadnji krajec dné 12. ob 7. uri 57 min. zvečer. Po nekoliko jasno in jako nestanovitno. — Mlaj dné 19. ob 11. uri 33 min. zjutraj. Ves dan južno vreme. — ☽ Prvi krajec dné 26. ob 3. uri 12 min. popoldne. Nestanovitno, večkrat dež in sneg.

Luna bode najdlje dné 2. ob 3. uri popoldne, najbliže dné 18. ob 3. uri zjutraj.

Dolgost dneva od 9 ur 28 min. do 10 ur 56 min. Dan naraste za 1 uro 28 min. Solnce stopi v znamenje ribe dné 18. ob 6. uri 4 min. zvečer.

Sušec, marcij

ima 31. dnij.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1 Sobota	Albin, škof †	Bielin, Gostimira	
9. nedelja. Jezus se spremeni na gori. Mat. 17.			
2 Nedelja	2. postna (kvat.)	Tešimir, Milena	Dne 2. Aleksander II. nastopi rusko cesarstvo 1856. l.
3 Ponedelj.	Kunigunda	Mislav, Krana	Dne 3. † Marko Grbec, slavnj zdravnik v Ljubljani l. 1718.
4 Torek	Kazimir, sp.	Sladoje, Vukava	Dne 4. l. 1238. bitev med Rusi in Mongoli, po kateri je ruski narod 250 let žulil tatarski jarem.
5 Sreda	Friderik, sp.	Radomir, Danica	Dne 4. l. 1849. ustava podeljena avstrijskim narodom.
6 Četrtek	Fridolin, op.	Ninoslav, Zvezda	Dne 5. l. 1477. podelil je cesar Friderik IV. trgu Krškemu mestne pravice.
7 Petek	Tomaž Akvinski	Svetorad, Kosana	Dne 5. l. 1852. † Nikola Vasiljevič Gogol, ruski pisatelj v Moskvi.
8 Sobota	Janez od Boga	Bodin, Žegava	Dne 8. l. 1787. povzdigne papež Pij VI. po želji cesarja Josipa II. škofijo ljubljansko v nadškofijo, katero čast je uživala do l. 1830.
10. nedelja. Jezus izžene hudilca iz mutea. Luk. 11.			
9 Nedelja	3. postna Francišk.	Danimir, Bojka	Dne 10. † Blaž Kumerdej, slovenski slovničar, l. 1805.
10 Ponedelj.	40 mučencev	Dragoje, Stana	Dne 19. l. 1496. izdal je cesar Maks edikt, po katerem so morali Židje do sv. Treh kraljev l. 1497. zapustiti Štajersko.
11 Torek	Herakliji, muč.	Onimir, Radoja	Dne 23. l. 1849. bitev pri Novari.
12 Sreda	Gregor, papež	Sudislav, Božana	Dne 24. l. 1754. porodil se je v Zagorici na Kranjskem slavnj matematik Jurij Vega, umrl na Dunaji 26. septembra l. 1802.
13 Četrtek	Evfrazija d.	Svetovid, Ruža	
14 Petek	Matilda, kraljica	Desimir, Belava	
15 Sobota	Longin, mučenik	Velislav, Istana	
11. nedelja. Jezus nasiti 5000 mož. Jan. 6.			
16 Nedelja	4. postna Hilarij	Žarilo, Ljubislava	
17 Ponedelj.	Jera	Budimir, Obrenija	
18 Torek	Eduvard, kralj	Slavoljub, Pava	
19 Sreda	Jožef	Bolislav, Zlata	
20 Četrtek	Benedikt, opat	Prosislav, Vlada	
21 Petek	Serapijon, škof	Cepimir, Tuga	
22 Sobota	Oktavijan, muč.	Pačemil, Milojka	
12. nedelja. Judje hočejo Jezusa kamenjati. Jan. 8.			
23 Nedelja	5. postna (tiha)	Dražislav, Plana	
24 Ponedelj.	Gabrijel, nadang.	Jaroslav, Krasa	
25 Torek	Oznanjenje D. M.	Predrag, Vida	
26 Sreda	Teodor, škof	Srdan, Zejna	
27 Četrtek	Rupert, škof	Stanimir, Srdana	
28 Petek	Marija 7 žal., Jan.	Prosegoj, Uma	
29 Sobota	Avgusta, muč.	Branivoj, Draža	
13. nedelja. Jezus jezdi v Jeruzalem. Mat. 21.			
30 Nedelja	6. postna (cvetna)	Pribislav, Radula	
31 Ponedelj.	Modest., škof	Mojmir, Hotena	

☾ Ščip dne 6. ob 7. uri 35 min. zvečer. Oblačno, slana in mraz. — ☼ Zadnji krajec dne 14. ob 5. uri 10 min. zjutraj. Megla in večkrat dež. — ☽ Mlaj dne 20. ob 10. uri 6 min. zvečer. Po nekoliko jasno, mrzlo in suho. — ☾ Prvi krajec dne 28. ob 10. uri 38 min. zjutraj. Vetrovno in zadnje dni prijetno.

Luna bode najdlje od zemlje dne 2. ob 4. uri zjutraj in dne 29. ob 11. uri zvečer, najbliže dne 18. ob 4. uri zjutraj.

Polgoost dneva od 10 ur 59 min. do 12 ur 45 min. Dan naraste za 1 uro 46 min. Solnce stopi v znamenje ovna dne 30. ob 4. uri 40 min. svetlob.

Mali traven, april

ima 30 dni.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1	Torek	Hugon, škof	Mutimir, Vuga
2	Sreda	Frančišek Pav.	Gojmir, Milosava
3	Četrtek	Vel. četrtek †	Žarko, Istislava
4	Petek	Vel. petek †	Selislav, Dušica
5	Sobota	Vel. sob., Vincenc †	Dabiživ, Hvalisava
14. nedelja. Jezus vstane od smrti. Marka 16.			
6	Nedelja	Velika noč	Neradin, Čudna
7	Ponedelj.	Velikon. poned.	Radivoj, Stanisava
8	Torek	Albert, škof	Upravda, Viljenica
9	Sreda	Marija Kleofa.	Ljuban, Milija
10	Četrtek	Mehtilda, op.	Krasoje, Srčanica
11	Petek	Leon I., Vel. p.	Vitislav, Rada
12	Sobota	Julij	Ljubomir, Milutina
15. nedelja. Jezus se prikaže pri zaprtih vratih. Jan. 20.			
13	Nedelja	1. povelik. (Belan.)	Kajmir, Negojica
14	Ponedelj.	Justin, m.	Gudimir, Jelača
15	Torek	Helena, cesarica	Gestirad, Vica
16	Sreda	Julijana, d.	Tešivoj, Božislava
17	Četrtek	Rudolf	Radojca, Gorinka
18	Petek	Apolinarij, m.	Slaviša, Gradislava
19	Sobota	Leon IX., p.	Tihorad, Kosenka
16. nedelja. Jezus dobri pastir. Jan. 10.			
20	Nedelja	2. povelikonočna	Dragislav, Gospava
21	Ponedelj.	Anzelin, škof	Ljubosav, Dragomira
22	Torek	Soter in Kaj., mm.	Ljutomir, Gruba
23	Sreda	Vojteh, škof	Vojslav, Vladaja
24	Četrtek	Jurij, mučenik	Jurislav, Rusa
25	Petek	Marko, evangelist	Tugomir, Kita
26	Sobota	Klet in Marcellin	Sdeslav, Sekana
17. nedelja. Jezus napové svoj odhod. Jan. 16.			
27	Nedelja	3. povelikonočna	Jerin, Raduna
28	Ponedelj.	Vital, m.	Živoje, Slavica
29	Torek	Peter, muč.	Siniša, Tankoslava
30	Sreda	Katarina Sijen., d.	Samorad, Večenega

Dné 2. l. 1814. porojen je v Spodnji Idriji Fran Svetličič, pesnik slovenski, umrl v Ljubljani, dné 22. februvarja l. 1881.
Dné 7. l. 1365. podelil je Rudolf VI. Rudolfovemu (Novemu Mestu) mestne pravice.
Dné 11. se je poročil Jurij Japelj, slovenski pisatelj, 1747. l.
Dné 12. umrl Leonard, goriški knez, goriška knežija se združila z avstrijskimi deželami l. 1500.
Dné 13. l. 1617. pogorelo je v Kostanjevici 67 hiš in cerkvi sv. Nikolaja in Martina.
Dné 13. l. 1849. bitev pri Titelji in slavna zmaga našincev pod Stratimirovičem.
Dné 13. l. 1814. porojen je bil na Ročici Oroslav Caf, jezikoslovec slovenski, † dné 3. julija 1874.
Dné 14. ustanovi nadvojvoda Karol v Gradci vseučilišče, 1586. l.
Dné 23. l. 1471. bil je v Gradci obglavljen kranjski junak Andrej Paumkircher iz Vipave. Rešil je dvakrat cesarja Friderika III. iz smrtne nevarnosti.

1. do 14 ur 35 min. Dan naraste za 1 uro 35 min. Solnce stopi v znamenje bika dné 20. ob 4. uri 40 min. zjutraj.

1. do 14 ur 35 min. Dan naraste za 1 uro 35 min. Solnce stopi v znamenje bika dné 20. ob 4. uri 40 min. zjutraj.

☾ Ščip dné 5. ob 10. uri 30 min. zjutraj. Nekaj prav jasnih dni, po noči večkrat slana. — ☼ Zadnji krajec dné 12. od 11. uri 58 min. zjutraj. Oblačno, večkrat dež. — ☼ Mlaj dné 19. ob 9. uri 11 min. zjutraj. Po nekoliko jasno in prijetno. — ☼ Prvi krajec dne 27. ob 5. uri 57 min. zjutraj. Deževno vreme in precēj hladno.

Luna bode najbliže zemlje dné 13. ob 7. uri zvečer, najdlje dné 26. ob 7. uri zvečer.

Dolgost dneva od 13 ur 50 min. do 14 ur 35 min. Solnce stoji v znamenju bika dné 20. ob 4. uri 40 min. zjutraj.

Mali traven.

Vélíki traven, majnik

ima 31 dni.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1 Četrtek	Filip in Jakop, ap.	Ljudovit, Vojka	Dné 9. Jurij Dolgoruki vzamemesto Kijev, zveksa rusko vojvodstvo, 1169. l.
2 Petek	Atanazij, škof	Vlatovit, Živana	
3 Sobota	Najdba sv. Križa	Mladen, Sunčanica	
18. nedelja. Jezus obeta učencem sv. Duha. Jan. 16.			
4 Nedelja	4 povel. Florijan	Cvetosl., Skorosava	Dné 12. Sv. Pankracija dan 1. 1435. premrznile so vode, da so vrane po ledu hodile; o Kresi (24. rož.) so stare ženice pred cerkvijo nad žrjavicami si roke grele in ljudstvo je na cesti zmrzavalo.
5 Ponedelj.	Pij V., papež	Desirad, Mesima	
6 Torek	Janez Ev.	Dragovit, Utvija	
7 Sreda	Stanislav, škof	Stanislav, Ognjana	
8 Četrtek	Prikazen Mihaela	Budislav, Pribisava	
9 Petek	Gregor Naz., šk.	Skorovoj, Prvinica	
10 Sobota	Izidor	Njegoslav, Dvorna	
19. nedelja. Jezus uči o móči molitve. Jan. 16.			
11 Nedelja	5. povelikon.	Tihomil, Ijerka	Dné 20. l. 1734. rodil se je ali vsaj krščen je bil Anton Janša, slavni čelbar kranjski, v Breznici na Gorenjskem.
12 Ponedelj.	Pankracij Križev	Stojmir, Uglješa	
13 Torek	Servacij teden	Dragoslav, Jasna	
14 Sreda	Bonifacij	Svetolik, Sardana	
15 Četrtek	Vnebohod Krist.	Borislav, Jaromira	
16 Petek	Janez Nep.	Vukovoj, Mladena	
17 Sobota	Maksima, d.	Dušoje, Smiljana	
20. nedelja. Jezus govori o pričanju sv. Duha. Jan. 15, 16.			
18 Nedelja	6 povelikon.	Medan, Mladica	Dné 21. 22. l. 1809. bitev pri Aspernu.
19 Ponedelj.	Celestin	Predivoj, Vitoslava	
20 Torek	Bernardin	Milodar, Pauna	
21 Sreda	Feliks Kantal.	Njegomir, Jelina	
22 Četrtek	Julija	Obren, Boža	
23 Petek	Paskal	Milorad, Budislava	
24 Sobota	Marija Pomagaj †	Daslav, Cvjeta	
21. ned. Jezus govori o sv. Duhu in o ljubezni. Jan. 14.			
25 Nedelja	Binkošti	Nosimir, Krasulja	Dné 26. l. 1831. bitev pri Ostrolenki med Rusi in Poljaki.
26 Poned.	Bink. ponedeljek	Milivoj, Dragica	
27 Torek	Magdalena Pacis	Vukašin, Darosava	
28 Sreda	Avguštin, šk. †	Jaromir, Kčerana	
29 Četrtek	Maksim, šk.	Krajslav, Dana	
30 Petek	Feliks, p. †	Holuban, Milica	
31 Sobota	Angela, d. †	Bojslav, Despina	

☉ Ščip dné 4. ob 10. uri 14. min. zvečer. Nestanovitno, dež. — ☾ Zadnji krajec dné 11. ob 5. uri 27 min. zvečer. Zvečine deževno vreme in hladno. —

☼ Mlaj dné 18. ob 9. uri 24 min. zvečer. Gorko in večkrat viharo. — ☽ Prvi krajec dné 26. ob 11. uri 39 min. zvečer. Hladno in šele zadnje dni prijetno.

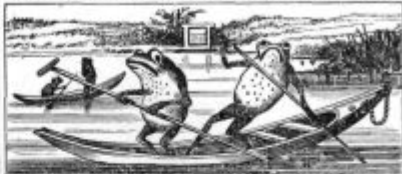
Luna bode najbliže zemlje dné 8. ob 11. uri zvečer, najdlje dné 24. ob 1. uri po noči.

Dolgoat dneva od 14 ur 29 min. do 15 ur 44 min. Dan nastane za 1 uro 15 min. Solnce stopi v znamenje dvojčakov uné 21. ob 4. uri 34 min. zjutraj.

Rožnik, junij

ima 30 dni.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
22. nedelja. Meni je dana vsa oblast. Mat. 28.			
1 Nedelja	1. pobink. Sv. Troj.	Radovan, Djeva	Dné 2. 1. 1807. podá se Beligrad Srbom pod Črnim Jurijem.
2 Ponedelj.	Erazem	Velimir, Ljuba	Dné 6. 1. 1364. postavil je goriski grof Albreht za dediče avstrijsanske vojvode, ako umrje brez otrok.
3 Torek	Klotilda, kr.	Vrativoj, Radosava	Dné 6. 1. 1415. Jan Hus v Hostnici (Švica) sežgan.
4 Sreda	Kvirin, Frančišek	Milojko, Dika	Dné 7. Janez VIII. papež vzprejme z listom Branimira, kralja hrvaškega, v družbo rimske cerkve 879. l.
5 Četrtek	Sv. Rešuje Telo	Pribisav, Rudjina	Dné 9. umrje Godešalk, krščanski knez polabskih Slovanov, 1066. l.
6 Petek	Norbert	Milutin, Dobroslava	Dné 12.—17. 1. 1848. bombardovanje v Zlati Pragi.
7 Sobota	Robert	Prieslav, Veselica	Dné 14. porodi se France Palacký, slavni češki zgodovinar l. 1798., † v Pragi 26. majnika 1876. l.
23. nedelja. Prilika o veliki večerji. Luk. 14.			
8 Nedelja	2. pobink. Medard	Višeslav, Vukana	Dné 14. 1. 1800. bitev pri Marengi.
9 Ponedelj.	Primož in Felic.	Cidomir, Kalina	Dné 15. 1. 1389. bitev na Kosovem polji (Vidov dan), pogin srbske samostalnosti.
10 Torek	Marjeta, m.	Prelimir, Dostana	Dné 18. 1. 1815. bitev pri „Belle-Alliance“ (pogibelj Napoleonu).
11 Sreda	Barnaba, ap.	Rusmir, Dušica	Dné 26. 1861. l. umrje Pavel Šafařík, slavni slovanski zgodovinar v Pragi.
12 Četrtek	Janez Fak., sp.	Hrvoje, Draguška	Dné 27. umrl kralj Vladislav, ki je Hrvaško in Dalmacijo združil z Ogrsko, 1093. l.
13 Petek	Anton Pad., sp.	Žitomir, Zorica	
14 Sobota	Bazilij, šk.	Radoslav, Zlatana	
24. nedelja. Prilika o izgubljeni ovci. Luk. 15.			
15 Nedelja	3. pobink. Vid	Vidoslav, Rosanda	
16 Ponedelj.	Franc Reg., sp.	Dragimir, Vladislava	
17 Torek	Adolf	Tratomir, Gancija	
18 Sreda	Feliks in Fortunat	Bodin, Urica	
19 Četrtek	Gervazij in Prot.	Vukosava, Nietko	
20 Petek	Silverij, p.	Maroje, Milava	
21 Sobota	Alojzij, sp.	Vjekoslav, Nera	
25. nedelja. O velikem ribjem vlaku. Luk. 5.			
22 Nedelja	4. pobink. Ahacij	Miloš, Stanoslava	
23 Ponedelj.	Cenon, šk.	Gostimir, Dragija	
24 Torek	Janez Krstnik, m.	Janislav, Emina	
25 Sreda	Viljem, op.	Momčilo, Grlica	
26 Četrtek	Janez in Pavel	Markomir, Hrana	
27 Petek	Vladislav, kr.	Vladislav, Nehota	
28 Sobota	Leo II., papež	Tolislav, Zorana	
26. nedelja. O farizejski pravičnosti Mat. 5.			
29 Nedelja	Peter in Pavel	Peroslav, Jerina	
30 Ponedelj.	Spomin sv. Pavla	Pavlimir, Gojslava	

☉ Ščip dné 3. ob 7. uri 40 min. zjutraj. Večkratni dež in zelo nestanovitno. — ☾ Zadnji krajec dné 9. ob 10. uri 55 min. zvečer. Popolnoma jasno in toplo vreme. — ☀ Maj dné 17. ob 11. uri 3 min. dopoldne. Vidni solnični mrak. Večkratno deževno vreme. — ☾ Prvi krajec dné 25. ob 2. uri 59 min. zvečer. Zelo gorko in večkratna nevihta.

Luna bode najdlje zemlji dné 5. ob 11. uri zjutraj in najbliže dné 21. ob 7. uri zjutraj.

Dolgost dneva od 15 ur 45 m. Dan naraste do 21. za 7 m. in se skrajša do konca za 3 m. Solnce stopi v znamenje raka 21. ob 1. uri po noči.

Mali srpan, julij

ima 31 dnij.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki			
1	Torek	Janez, Nicet, šk.	Bogoslav, Gorka	Dne 6. Akvilejski patrijarhat se razdeli v goriško in videmsko nadškofijo 1751. l. po ukazu papeža Benedikta XIV.		
2	Sreda	Obisk, M. D.	Vukmir, Dragonama			
3	Četrtek	Helijodor, šk.	Radmio, Nada			
4	Petek	Ureh, šk.	Bielizar, Lievinka			
5	Sobota	Ciril in Metod, šk.	Leledrag, Marula			
27. nedelja. Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8.				Dne 8. l. 1709. bitev pri Poltavi.		
6	Nedelja	6 pobink.	Domogoj, Dobrija	Dne 8. Črni Jurij oznani svobodo srbske zemlje l. 1808.		
7	Ponedelj.	Vilibald, šk.	Vukatin, Negoda			
8	Torek	Elizabeta, kr.	Dorislav, Milolika			
9	Sreda	Veronika	Hvalimir, Istojka			
10	Četrtek	Amalija, d.	Stojan, Ljubica			
11	Petek	Pij I., p.	Medo, Misoslava	Dne 10. l. 1635. bil je na Štorskem vdrušen upor slovenskih kmetov.		
12	Sobota	Mohor in Fortunat	Saviša, Jaroslava			
28. nedelja. O lažnjivih prerokih. Mat. 1.					Dne 12. l. 1260. bila je bitev pri Kressenbrunnu, v kateri je češki kralj Otakar Madjare dobro natepel.	
13	Nedelja	7. pobink.	Dragan, Jekoslava		Dne 12. porodil se je dr. Jakop Razlag v Radoslavcih poleg Ljutomera, umrl 5. julija 1880. l. v Brežicah. Bil je iskren rodoljub.	
14	Ponedelj.	Bonaventura, šk.	Slobodin, Dragojila			
15	Torek	Henrik, ces.	Radalj, Jasika			
16	Sreda	Marija škapul.	Bogdan, Vratislava			
17	Četrtek	Aleš, sp.	Držislav, Javra			
18	Petek	Friderik	Miroslav, Lelja	Dne 14. se je porodil Fran Metelko, slovenski jezikoslovec, 1789. l.		
19	Sobota	Vincencij Pavl. sp.	Radoš, Krajsava			
29. nedelja. O krivičnem hišniku. Luk. 16.					Dne 16. Grška cerkev se loči od rimske; ta ločitev zadene tudi del slovanskih narodov 1054. l.	
20	Nedelja	8. pobink. Jeron.	Večimir, Čika		Dne 22. l. 1793. druga delitev Poljske.	
21	Ponedelj.	Prakseda, d.	Vitemir, Zora, Olga			Dne 23. l. 1456. zmagal je Ivan Sibinjanin Turke pri Belemgradu.
22	Torek	Marija Magdalena	Pribina, Dragota	Dne 25. l. 1478. vdrle so turške trupe čez Kranjsko na Koroško, kjer so divjaki grozno razsajali.		
23	Sreda	Apolinarij, šk.	Godemir, Brana			
24	Četrtek	Kristina, d. m.	Ratimir, Preda			
25	Petek	Jakop, ap.	Boljedrag, Ljepava			
26	Sobota	Ana, mati Mar.	Bratoslav, Jana			
30. nedelja. Jezus se joka nad Jeruzalemom. Luk. 19.						
27	Nedelja	9. pobink.	Dušan, Čidalagana			
28	Ponedelj.	Viktor	Svetomir, Dabra			
29	Torek	Marta, d.	Klonimir, Dobrila			
30	Sreda	Abdon in Senen m.	Vitadrag, Marčula			
31	Četrtek	Ignacij Lojol., sp.	Boleslav, Jelenica			

☉ Ščip dne 2. ob 3. uri 28 min. Oblačno in nekaj dnij popolnoma hladno.
— ☾ Zadnji krajec dne 9. ob 5. uri 49 min. zjutraj. Večinoma jasno, suho in zelo toplo. — ☼ Mlaj dne 17. ob 1. uri 55 min. zjutraj. Večkrat dež in huda vročina. — ☾ Prvi krajec dne 25. ob 3. uri 49 min. zjutraj. Skoraj vsak dan nevihta z dežjem in točo. — ☉ Ščip dne 31. ob 10. uri 30 min. zvečer. Večkrat naliv, potem ohlajenje.

Luna bođe najdlje dne 18. ob 2. uri zvečer in najbliže dne 3. ob 4. uri zvečer.

Dol gost dneva od 15 ur 59 m. do 16 ur 3 m. Dan se skrajša za 56 m. Solnce stopi v znamenje leva 22. ob 11. uri 53 m. zvečer. Začetek pasjih dnij.

Mali srpan.

Dane 1. srpanja 1894. godine

Vélíki srpan, avgust

ima 31 dnij.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1 Petek 2 Sobota	Vezi sv. Petra Porcijunkula	Djedomir, Veka Bojan, Lieposava	Dné 1. Vasilij, ruski véliki vojvoda, vzame Poljakom Smolensk 1514. l. Dné 1. l. 1618. zapové Ferdinand II., naj vsi luterani vzprejmejo katoliško vero, če ne, pa naj zapusté domovino v enem letu. Dné 3. l. 1378. bitev pri reki Vaši med Rusi in Tatari, s katero je bila končana vlada teh divjih čet v Evropi. Dné 5. l. 1772. prva delitev Poljske. Dné 7. l. 1878. zasedla je avstrijska vojska Jajce. Pri tem se je posebno odlikoval naš domači pešpolk Kuhnov št. 17. Dné 8. l. 1727. porojen v Grabštajnu na Koroškem Osvald Gutschmann, pisatelj, umrl l. 1790. Dné 10. l. 1664. sklenila je Turčija v Vasvaru z Avstrijo mir, ki je trajal do l. 1683. Dné 10. l. 1878. udalo se je brez upora mesto Travnik naši armadi. Dné 11. Franc I. ustanovi avstrijsko cesarstvo, 1804. l. Dné 13. l. 1849. odloži Görgey orožje pri Vilagoši ter se predá cesarski vojski. Dné 25. l. 1728. prišel je cesar Karol VI. v Kranj.
31. nedelja. O farizeji in cestninarji. Luk. 18.			
3 Nedelja 4 Ponedelj. 5 Torek 6 Sreda 7 Četrtek 8 Petek 9 Sobota	10. pobink. Dominik, spozn. Marija D. snežnica Spremenit. Gosp. Kajetan, sp. Cirijak, m. Roman, m.	Strašimir, Mirača Hranko, Ljubačica Tisoslav, Dabrina Dobrovit, Vlastica Damir, Vidojka Godeslav, Vjeranica Našemir, Libišna	
32. nedelja. Jezus ozdravi gluhomutea. Mak. 7.			
10 Nedelja 11 Ponedelj. 12 Torek 13 Sreda 14 Četrtek 15 Petek 16 Sobota	11. pobink. Lorenc Krištof, m. Klara, d. Hipolit in Kasijan Evzebij, sp. † Vnebovz. M. D. Rok, sp.	Ozrin, Jurica Bolemir, Voka Dobrogost, Tékana Gostimir, Davola Jaroslav, Dobrina Dragomir, Milvana Branislav, Nemira	
33. nedelja. O usmiljenem Samarijanu Luk. 10.			
17 Nedelja 18 Ponedelj. 19 Torek 20 Sreda 21 Četrtek 22 Petek 23 Sobota	12. pobink. Joah. Hijacint Ludovik Tol., šk. Bernard, op. Ivana Frančiška Timotej Filip Benicij, sp.	Davarad, Majda Želimir, Branislava Ljudvit, Zlatica Krunoslav, Žarka Želidrag, Mirjana Ostrivoj, Moma Semivit, Milaša	
34. nedelja. Jezus ozdravi 10 gobovce. Luk. 17.			
24 Nedelja 25 Ponedelj. 26 Torek 27 Sreda 28 Četrtek 29 Petek 30 Sobota	13. pobink. Jernej Ludovik, kr. Ceferin, pap. Jožef Kalas., sp. Avguštin, šk. Obglav. Jan. Krst. Feliks, m.	Borivoj, Zlatava Dragorad, Nika Zidimir, Perunika Ljubidrag, Loslava Milogaj, Stanava Želidjed, Pauša Ljutomir, Milka	
35. nedelja. Jezus razlaga božjo previdnost. Mat. 6.			
31 Nedelja	14. pobink. Rajm.	Mildrag, Noka	

C Zadnji krajec dné 7. ob 3. uri 24 m. zvečer. Gorko in precčj vetrovno. — ☉ Mlaj dné 15. ob 5. uri 25 m. zvečer, narastajoča vročina. — ☽ Prvi krajec dné 23. ob 2. uri 25 m. zvečer. Skoraj vsakdanja nevihta in dež. — ☿ Ščip dné 30. ob 5. uri 40 m. zjutraj. Zvečine jasno, vendar se začno noči ohlajati.
Luna bode najdlje zemlji dné 14. ob 5. uri zvečer, in najbliže dné 29. ob 1. uri zjutraj.

Dolgost dneva : Od 14 ur 59 m. do 13 ur 37 m. Dan se skrajša za 1. uro 33 m. Solnce stopi v znamenje devico 23. ob 6. uri s.j. Konec pasjih dnij

Kimovec, september

ima 30 dni.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1 Ponedelj.	Egidij	Mladin, Smina	Dne 1. 1. 1448. solnce popolnoma mrkne, da je bila tema, kakor po noči. Dne 1. 1. 1783. dobilo je Rudolfovo uradno ime „Novo Mesto“. Dne 2. 1. 1427. poročil je bosenski kralj Tvrtko grofu Hermanu II. Celjskemu bos. kraljestvo. Dne 2. 1. 1819. porojen je bil Matej Cigale v Dolenjih Lomih na Notranjskem, † na Dunaji kot urednik slov. dela drž. zakonika dne 20. aprila 1. 1889. Dne 3. po zmagi pri Akciji si Avgust, rimski cesar, podvrže staro-slovenske Panonce in Noričane leta 31. p. Kr. Dne 7. 1. 1566. pad trdnjave sigetske in smrt Nikole, kneza Zrinjskega, slovanskega Leonida. Dne 7. 1. 1848. odpravil je Ferdinand I. „Mili“ nesvobodno podložništvo s tlako, raboto in desetino za vselej. Dne 9. 1. 1834., porodil se je v Ljubljani, na Poljanah št. 26. Fran Erjavce, slovenski pisatelj, † dne 13. januarja l. 1887. v Gorici. Dne 29. 1. 1273. bil je za nemškega cesarja voljen Rudolf I., iz rodbine habsburških grofov.
2 Torek	Štefan, kr. Ogrski	Tomidrag, Miljeva	
3 Sreda	Serafina	Milovan, Liepa	
4 Četrtek	Roza Viterb., dev.	Nedamisl, Ružica	
5 Petek	Lovrenec Just., šk.	Osvin, Nedjeljka	
6 Sobota	Hermogen	Radonica, Nišava	
36. nedelja. Jezus obudi mladenča v Najmu. Luk. 7.			
7 Nedelja	15. pobink. Ang. Marijino rojstvo	Semidrag, Mrena	
8 Poned.	Hernog. in Fort.	Tolimir, Nenada	
9 Torek	Nikolaj Tol., sp.	Usemir, Sina	
10 Sreda	Nikolaj Tol., sp.	Nepostoj, Rakita	
11 Četrtek	Prot in Hijacint	Slavan, Nikolena	
12 Petek	Pelagij, m.	Večedrag, Pola	
13 Sobota	Virgilij, m.	Zrem L., Površena	
37. nedelja. Jezus ozdravi vodeničnega. Luk. 14.			
14 Nedelja	16. pobink. Ime M.	Znanoslav, Rajna	
15 Ponedelj.	Nikomede, m.	Tetumil, Petkana	
16 Torek	Kornelij in Cipr.	Sudimir, Ljudmila	
17 Sreda	Rane sv. Franč. †	Prvan, Miluka	
18 Četrtek	Jožef Kupert, sp.	Sterad, Sokolica	
19 Petek	Januarij, šk. †	Vitodrag, Smiljka	
20 Sobota	Evstahij, m. †	Radobul, Prija	
38. nedelja. O največji zapovedi. Mat. 22.			
21 Nedelja	17. pobink. Matevž	Blagoslav, Razim	
22 Ponedelj.	Mavricij, m.	Cielimir, Petka	
23 Torek	Tekla, d. m.	Jelašin, Slavna	
24 Sreda	Mar. D. reš. jetn.	Sadivoj, Struja	
25 Četrtek	Kleofa	Uroš, Taša	
26 Petek	Ciprijan, m.	Ljubivoj, Stojzlava	
27 Sobota	Kozma in Dam.	Vojdrag, Radomira	
39. nedelja. Jezus ozdravi mrtvondnega. Mat. 9.			
28 Nedelja	18. pobink. Venc.	Častimir, Vidica	
29 Ponedelj.	Mihael, nadang.	Bogomir, Voja	
30 Torek	Jeronim, sp.	Stedrag, Jekica	

© Zadnji krajec dne 6. ob 4. uri 35 min. zjutraj. Izpremembno oblačno in večkrat nevihta. — ☽ Mlaj dne 14. ob 8. uri 58 min. zjutraj. Večinoma jasni in prijetni dnevi. — ☾ Prvi krajec dne 21. ob 11. uri 11 min. zvečer. Jesenska megla se prične. — ☾ Ščip dne 28. ob 2. uri 5 min. zjutraj. Nekaj prijetnih dni.

Luna bođe najdlje zemlji dne 10. ob 4. uri popoldne, najbliže dne 20. ob 5. uri zvečer.

Dolgost dneva od 13 ur 23 m. do 11 ur 41 m. Dan se skrajša za 1 uro 42 m. Solnce stopi v znam. tehtnice 23. ob 3. uri 29 m. zj. Začetek jeseni.

Oktober, vinotok

ima 31 dni.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1 Sreda	Remigij, šk.	Pridimir, Dragana	Dne 1. l. 1794. dovršil je Jurij Vega "Tretji veliki logaritmovnik". Dne 7. l. 1571. uničil je slavni Don Juan d' Austria na morji pri Lepanti turško armado. Dne 10. l. 1794. bitva pri Macieovicah (finis Polonae), v kateraj je bil Kosciuško vlovljen. Dne 12. l. 284. trpel je sv. Maksimiljan pod Evlazijem cesarjevim namestnikom mučeniško smrt. Bil je obglavljen. Dne 12. l. 1492. odkrije Kristof Kolumb Ameriko. Dne 14. 1529. razbijali so Turki po Celjski okolici. Ovo četo je Viljem Herberštajnski pri Celji namlatil. Dne 16. Cesar Oton premaga polabske Slované in si jih podvrže 955. l. Dne 19. l. 1874. praznovalo se je v Zagrebu otvorjenje "vseučilišča Frana Josipa". Dne 25. l. 1538. ubil je zavratno Nikola Zrinjski v Kostanjevici vojskovodjo Ivana Kacijanarja. Dne 26. l. 1809. porušijo Francozi trdnjavo v (Štirskem) Gradci. Dne 27. † koroški vojvoda Ulrik III. ter postavi Otakarja II. češkega za dediča svojih dežel 1269. l.
2 Četrtek	Julijan, m.	Miran, Čudislava	
3 Petek	Kandid, m.	Vitimir, Petna	
4 Sobota	Francišek Asisi	Tegodrag, Stanislava	
40. nedelja. Prilika o kraljevi ženitnini. Mat. 22.			
5 Nedelja	19. pobink. Rož. v.	Svinidrag, Dumnuka	
6 Ponedelj.	Brunon, sp.	Bunoslav, Ljubna	
7 Torek	Justina	Hudislav, Dragonika	
8 Sreda	Brigita, vd.	Stojdrag, Dragosta	
9 Četrtek	Dionizij, šk.	Nadislav, Svetina	
10 Petek	Francišek Borg.	Stremil, Odola	
11 Sobota	Justina	Kupivoj, Njegoslava	
41. nedelja. Jezus ozdravi kraljevega sina. Jan. 4.			
12 Nedelja	20. pobink. Maks.	Drugislav, Priha	
13 Ponedelj.	Edvard, kr.	Sibislav, Rosica	
14 Torek	Kalist, p.	Bždvoj, Sestrena	
15 Sreda	Terezija, d.	Radislav, Trnjina	
16 Četrtek	Gal, op.	Drživoj, Veleni	
17 Petek	Hedvika, kr.	Branko, Mira	
18 Sobota	Lukež, evang.	Grdimir, Travica	
42. nedelja. Prilika o kraljevem računu. Mat. 18.			
19 Nedelja	21 pob. Posv. c.	Irislav, Spasenija	
20 Ponedelj.	Janez Kant., sp.	Predislav, Raša	
21 Torek	Uršula, d. m.	Stojislav, Prija	
22 Sreda	Kordula	Zorislav, Stameni	
23 Četrtek	Janez Kapist., sp.	Duše Vlad, Živka	
24 Petek	Rafael, nadang.	Mališa, Blagota	
25 Sobota	Krizant in Darija	Raosav, Zlatija	
43. nedelja. Dajte cesarju kar je cesarjevega. Mat. 22.			
26 Nedelja	22. pobink.	Nikodin, Vranica	
27 Ponedelj.	Sabina, m.	Lovorka, Srebra	
28 Torek	Simon in Juda, ap.	Bislav, Mila	
29 Sreda	Narcis, šk.	Gradimir, Vojsava	
30 Četrtek	Klavdij, m.	Slavovit, Vladika	
31 Petek	Volbenk, šk. †	Srečko, Stosava	

© Zadnji krajec dne 5. ob 9. uri 29 min. zvečer. Zjutraj megla, sicer prijetni dnevi. — ☉ Mlaj dne 14. ob 0. uri 10 min. zjutraj. Večkratni dež in že precej hladno. — ☾ Prvi krajec dne 21. ob 6. uri 42 min. zjutraj. Nekoliko jasno in po dnevi prijetno. — ☀ Ščip dne 28. ob 0. uri 47. min. Jasno, zjutraj včasih slana. Luna bode najdalje zemlje dne 8. ob 3. uri zvečer, najbliže dne 24. ob 11. uri zjutraj.

Dolgost dneva od 11 ur 28 min. do 9 ur 56 min. Dan se skrajša za 1 uro 40 min. Solnce stopi v znamenje škorpjona dne 23. ob 12. uri opoludne.

Vinotok.

Listopad, november

ima 30 dni

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1 Sobota	Vsi svetniki	Ljubomil, Cvienija	
44. nedelja. Jezus obudi Jajrovo hčer. Mat. 9.			
2 Nedelja	23 pobink. Zahv.	Ljevin, Neša	Dné 1. l. 1755. grozni potres v Lizboni na Portugalskem.
3 Ponedelj.	Spom. vseh vern. d.	Rado, Bogomila	Dné 1. l. 1781. odpravil je cesar Josip II. za vselej nesvobodno podlostvo kmetškega stanu.
4 Torek	Karol Borom, šk.	Dragutin, Vjeruša	Dné 2. l. 303. umrl je v Ptuiji tamošnji škof sv. Viktorin mučeniške smrti.
5 Sreda	Emerik, vojv. Ogr.	Mirko, Savina	Dné 2. l. 1269. bil je v Kranjski prvi upor proti Otakarju.
6 Četrtek	Lenart, sp.	Ratislav, Maja	Dné 2. ustanovitev ljubljanskega gimnazija 1595. l.
7 Petek	Engelbert, šk.	Stislav, Zdenka	Dné 2. l. 1766. porojen je v Třebnici grof Josip Radecky, slavní vojskovodja, umrl dné 5. januvarija l. 1858. v Milanu na Laškem.
8 Sobota	Bogomir, šk.	Kažimir, Živka	Dné 8. l. 1620. bitev na Beli Gori blizu Zlate Prage.
45. nedelja. Prilika o dobrem semenu. Mat. 13.			
9 Nedelja	24. pobink. Božid.	Sebislav, Rusmir	Dné 8. l. 1848. prilomastijo madjarski puntarji v Ormož.
10 Ponedelj.	Andrej Avel., sp.	Vekemir, Golubica	Dné 9. l. 1888. umrl je v Zarečji v Istri Jakop Volčič, (nabiratelj narodnega blaga), porojen dné 14. julija 1815. pri Sv. Andreji nad Škofjo Loko.
11 Torek	Martin, šk.	Braslav, Višnjica	Dné 10. Nesrečna bitev kralja Vladislava III. pri Varni. Bolgarsko ostane v turški oblasti 1444. l.
12 Sreda	Kunibert	Davorin, Vjekoslav	Dné 11. l. 1274. bil je sklican v Norimberg prvi državni zbor, na katerem se je pričela pravda zoper češkega kralja Otakarja.
13 Četrtek	Stanislav Kostka	Gorislav, Nevenka	
14 Petek	Venerand, m.	Smislan, Borislava	
15 Sobota	Leopold, vojv. sp.	Radislav, Vučica	
46. nedelja. Prilika o goruščenem zrnu. Mat. 13.			
16 Nedelja	25. pobink. Otmar	Večerin, Krunija	
17 Ponedelj.	Gregorij, šk.	Satovit, Ljubava	
18 Torek	Odon, op.	Kazimir, Oliva	
19 Sreda	Elizabeta, kr.	Gradislav, Jelisava	
20 Četrtek	Feliks Valv., op.	Vladiboj, Vidosava	
21 Petek	Darovanje Mar. D.	Grmslav, Pavija	
22 Sobota	Cecilija, d. m.	Jezdimir, Vujuka	
47. nedelja. Jezus prerokuje razdej Jeruzalema Mat. 24.			
23 Nedelja	26. pobink. Klem.	Draguš, Raviojla	
24 Ponedelj.	Janez od Križa	Zoram, Jeca	
25 Torek	Katarina, d. m.	Kolomir, Ljuboila	
26 Sreda	Konrad, šk.	Leget, Radejka	
27 Četrtek	Virgilij, šk.	Goroslav, Vedrana	
28 Petek	Sosten, m.	Krajmir, Lelija	
29 Sobota	Saturnin, m.	Skoromir, Kaptislava	
48. nedelja. O poslednji sodbi. Luk. 21.			
30 Nedelja	1. adventna. Andr.	Hrabroslav, Mijana	

☾ Zadnji krajec dné 4. ob 5. uri 18 min. zvečer. Po nekoliko jasno in po dnevi prijetno. — ☀ Mlaj dné 12. ob 2. uri 43 min. po noči. Večkrat dež in zelo nestanovitno. — ☀ Prvi krajec dné 19. ob 1. uri 50 min. po noči. Jasne noči, mráz in sneg. — ☀ Ščip dné 26. ob 2. uri 28 min. po noči. Neviden lunin mrak. Precěj mrzlo, večkrat sneg in megla.

Luna bođe najdlje zemlji dné 5. ob 10. uri zjutraj, najbliže dné 18. ob 6. uri zvečer.

Dolgost dneva od 9 ur 55 min. do 8 ur 47 m. Dan se skrajša za 1 uro 18 m. Solnce stopi v znamenje strelica dné 22. ob 8. uri 54 m. zjutraj.

Listopad.

Gruden, december

ima 31 dnij.

Dan	Katoliška imena	Slovanska imena	Imenitni dogodki
1 Ponedelj.	Eligij, šk.	Hranislav, Rajka	Dné 1. 1. 1671. bil je v Gradci obglavljen ces. namestnik štajarski, grof Erazem Tatenbach, ker je snoval veliko zaroto. Dné 2. 1. 1608. bil je na korist slovenskim deželam s Turki sklenen mir na 20 let. Dné 2. 1. 1805. bitva pri Avsterlici. Dné 2. 1. 1848. odstop cesarja Ferdinanda in nastop cesarja Frana Josipa I. Dné 2. 1. 1888. odprl se je slovesno deželni muzej kranjski „Rudolfinum“. Dné 4. 1. 1268. zapustil je koroški vojvoda Ulrik Koroško s Kranjsko in Slovensko krajino češkemu kralju Otákarju. Dné 7. 1. 1805. naložil je cesar Napoleon ilirskim deželam 100 milj. frankov silnega davka. Dné 12. 1. 1884. umrl je v Ljubljani izborni slikar slovenski Ivan Wolf, recte Payr, porojen dné 26. dec. 1. 1825. v Leskovci na Dolenjskem. Dné 17. 1. 1168. prišlo je Štajarsko po dedščini k Avstriji. Dné 20. 1. 1848. umrl je pri Mali Nedelji na Štajarskem Anton Krempelj, pisatelj slovenski, porojen l. 1790.
2 Torek	Babijana, m.	Tihomir, Vojna	
3 Sreda	František Ksav.	Drage, Raduka	
4 Četrtek	Barbara	Mihovil, Velika	
5 Petek	Saba, op.	Gromila, Stojana	
6 Sobota	Nikolaj, šk. †	Slavič, Vladovita	
49. nedelja. Janez Krstnik v ječi. Mat. 11.			
7 Nedelja	2. adventna.	Veselin, Višesava	
8 Poned.	Spoč. Dev. Mar.	Mojslav, Tola	
9 Torek	Leokadija	Salvislav, Savica	
10 Sreda	Judit	Tatomir, Mira	
11 Četrtek	Damaz, p.	Vladimir, Živka	
12 Petek	Maksencij	Široslav, Uzdancica	
13 Sobota	Lucija, d. m.	Dabro, Vitača	
50. nedelja. Janez Krst. pričuje o Kristusu. Jan. 1.			
14 Nedelja	3. adventna.	Vojmir, Zorislava	
15 Ponedelj.	Cecilijan	Vlastimir, Cvjetana	
16 Torek	Albina, m.	Smijan, Bogoslava	
17 Sreda	Lazar †	Stroslav, Simana	
18 Četrtek	Gracijan, šk.	Restoje, Kraja	
19 Petek	Nemezij, m.	Uglješa, Vuksana	
20 Sobota	Adelajda, kr. †	Boživoj, Zrnka	
51. nedelja. Janez Krst. oznanjuje pokoro. Luk. 3.			
21 Nedelja	4. adventna. Tom.	Tomislav, Mudrica	
22 Ponedelj.	Demetri, m.	Prerad, Zvezdana	
23 Torek	Viktorija d.	Ozrislav, Kupina	
24 Sreda	Adam in Eva †	Stojadin, Dunja	
25 Četrtek	Božič. Rojst. Gosp.	Božidar, Zornica	
26 Petek	Štefan, muč.	Hreljo, Zlatka	
27 Sobota	Janez evang.	Pelislav, Dragana	
52. nedelja. Simeon in Ana v tempelju. Luk. 2.			
28 Nedelja	Ned. po Božiči	Vuk, Zjenica	
29 Ponedelj.	David, kr.	Vratoje, Vrhoslava	
30 Torek	Nicefor, m.	Branimir, Soka	
31 Sreda	Silvester, papež	Hodimir, Blažena	

☉ Zadnji krajec dné 4. ob 2. uri 32 min. zvečer. Skoraj jasno in mrzlo vreme. — ☽ Mlaj dné 12. ob 4. uri 16 min. zjutraj. Neviden solnčni mrak. Večnoma gosta megla, meglen dež in mokrotno mrzlo. — ☉ Prvi krajec dné 18. ob 9. uri 42 min. zvečer. Meglen srénj in mrzlo, potem večkrat sneg. — ☽ Ščip dné 26. ob 7. uri 2 min. zjutraj. Večkrat sneg in dež.

Luna bode najdlje dné 3. ob 7. uri zjutraj in dné 31. ob 3. uri zjutraj, najbliže dné 15. ob 1. uri zjutraj.

Dolgost dneva od 8 ur 30 m. do 8 ur 22 m. Dan se skrajša za 19 m. in proti koncu meseca za 5 m. sdaljša. Solnce stopi v zn. divj. kozla 18. ob 5. uri 4 m. zv.

Gruden.

Deželni patroni in njih praznovanje na Avstrijansko-Ogrskem.

- Sv. *Ciril in Metod* (dné 5. julija), Moravska.
 „ *Egidij* (dné 1. septembra), Koroška.
 „ *Elija* (dné 20. julija), Hrvaška.
 „ *Florijan* (dné 4. majnika), Gorenje-Avstrijska.
 „ *Gebhard* (dné 24. avgusta), v Laških Tirolih.
 „ *Hedviga* (dné 15. oktobra), Šlezija.
 „ *Mohor in Fortunat* (dné 12. julija), nadškofija Goriška.
 „ *Jeronim* (dné 30. septembra), Dalmacija.
 „ *Janez Krstnik* (dné 24. junija), Slavonija.
 „ „ *Nepomuk* (dné 16. majnika), Češka.
 „ *Jožef* (dné 19. marcija), **Kranjska**, Koroška, Štajarska, Primorje in Severna Tirolska.
 „ *Just* (dné 2. novembra), Tržaško.
 „ *Ladislav* (dné 27. junija), Sedmograško.
 „ *Leopold* (dné 15. novembra), Spodnje-Avstrijska.
 „ *Mihael* (dné 29. septembra), Galicija (izvzemši mesto Krakov).
 „ *Rok* (dné 17. avgusta), Hrvaška.
 „ *Rupert* (dné 27. marcija), Solnograška.
 „ „ *Stanislav* (dné 8. majnika), praznovan samó v okrožji in mestu Krakovu.
 „ *Štefan kralj* (dné 20. avgusta), Ogrska.
 „ *Vigilij* (dné 26. junija), Južno-Tirolska.
 „ *Vaclav* (dné 28. septembra), Češka.

Dvorni koledar.

Genealogija vladajoče hiše avstrijsanske do konca julija 1888. l.

Fran Josip I. (Karol), cesar avstrijski, kralj Ogrske, Češke itd., porojen v Schönbrunnú dné 18. avgusta l. 1830.; nastopil je vlado po odpóvedi svojega strijca cesarja Ferdinanda I., in po odstopu očeta svojega nadvojvode Franca Karla dné 2. decembra l. 1848. ter bil dné 8. junija l. 1867. v Budi kronan kraljem Ogrske; oženil se je dné 24. aprila l. 1854. s kraljičino **Elizabeto**, (Amalijo Evgenijo), hčerjo kraljeve visokosti nadvojvode Maksa bavarskega; najvišja pokroviteljica zvezdnega reda, pokroviteljica in voditeljica zavoda pl. gospij v Brnu; pokroviteljica zavoda pl. gospij v Inomostu itd., itd., itd.; porojena v Possenhofnu dné 24. decembra l. 1837., za ogrsko kraljico kronana v Budi dné 8. junija 1867. leta.

Otroci:

1.) **Gizela** (Lujiza Marija), cesaričina in nadvojvodica avstrijska, kraljičina Ogrske in Češke itd., itd., lastnica zvezdnega, španskega, Marija-Lujizinega in portugijskega Izabelinega reda; porojena v Laksenburgú dné 12. julija 1856. leta; omožena od dné 20. aprila 1873. leta z Leopoldom, kraljevičem bavarskim (porojenim dné 9. februvarija 1846. leta).

2.) **Rudolf** (Franc Karol Jožef) prestolonaslednik, porojen v Laksenburgu dné 21. avgusta leta 1858., poročen na Dunaji dné 10. majnika 1881. leta s **Štefanijo** (Chlotildo Lujizo Hermino Marijo Charloto), nadvojvodinjo avstrijansko, hčerjo kraljevega Veličanstva Leopolda II., kralja belgijskega, porojeno dné 21. majnika 1864. leta.) Umrí dné 30. januvarija 1889. leta v Mayerlingu pri Dunaji.

Hči: **Elizabeta** (Marija Henrijeta Štefanija Gizela), cesaričina in nadvojvodinja avstrijanska, kraljičina Ogrske in Češke itd., porojena v Laksenburgu dné 2. septembra leta 1883.

3.) **Marija Valerija** (Matilda Amalija), cesaričina in nadvojvodinja avstrijanska, kraljičina ogrska in cesaričina češka itd., porojena v Budi dné 22. aprila 1868. leta.

Brata in sestra našega cesarja in kralja.

1. † Nadvojvoda **Maksimilijan I.** (Ferdinand Jožef), cesar Mehikanski, porojen dné 6. julija 1832. leta, umrí dné 17. junija leta 1867.; poročen dné 27. julija 1857. leta z nadvojvodinjo **Charloto** (Marijo Amalijo), hčerjo Veličanstva Leopolda I., kralja belgijskega, lastnico več višjih redov, porojeno dné 7. junija 1840. leta.

2.) Nadvojvoda **Karol Ludovik** (Jožef Marija), c. kr. general konjice, lastnik ulanskemu polku št. 7, ruskemu huzarskemu polku Lubov št. 4 in pruskih ulanov št. 8; porojen dné 30. julija leta 1833.; poročen tretjič dné 23. julija 1873. leta z

Marijo Terezijo, hčerjo kraljeve Visokosti Dom Miguel, infantinjo portugalsko, porojeno dné 24. avgusta 1855. leta.

Otroci drugega zakona.

a) **Franc Ferdinand**, nadvojvoda avstrijanski-Este, c. kr. stotnik, porojen dné 18. decembra 1863. leta.

b) **Oton Franc Jožef**, c. kr. nadporočnik, porojen dné 21. aprila 1865. leta.

c) **Ferdinand Karol Ludovik**, c. kr. poročnik, porojen dné 27. decembra 1868. leta.

d) **Margareta Zofija**, porojena dné 13. majnika 1870. leta.

Otroci tretjega zakona.

a) **Marija Anuncijata**, porojena dné 31. julija 1876. leta.

b) **Elizabeta**, porojena dné 7. julija 1878. leta.

c) **Ludovik Viktor**, nadvojvoda, c. kr. f. m. l., lastnik pehótnega polka št. 65 in ces. rus. pehótnega polka „Tomski“ št. 39, porojen dné 15. majnika 1842. leta.

Starši Njega Veličanstva cesarja in kralja.

Franc Karol (Jožef), cesarjevič in nadvojvoda avstrijanski, ogrski in češki itd., itd.; porojen dné 7. decembra 1802. leta, sin cesarja Franca I. z drugo soprogo Marijo Terezijo; umrí na Dunaji dné 8. marcija 1878. leta; poročen z nadvojvodinjo **Zofijo** (Frideriko Dorotejo), hčerjo kraljevega Veličanstva Maksimilijana I., kralja Bavarskega, porojeno dné 27. januvarija 1805. leta, umršo na Dunaji dné 28. majnika 1872. leta.

Sedanji vladarji evropski.

Anglija. Kraljica Viktorija, cesarica indijska, porojena dné 24. majnika 1819. leta, vlada z dné 20. junija 1837. leta, z dné 14. decembra 1861. l. vdova kraljiča Alberta, Saksonsko-Koburg-Gothajskega.

Anhalt-Desavsko. Vojvoda Friderik, porojen 29. aprila 1831. leta, vlada z dné 22. majnika 1871. leta, poročen z Antonijo, kraljičino saksonsko-altenburško.

Badensko. Véliki vojvoda Friderik, (Viljem Ludovik) porojen dné 9. sept. 1826. leta, vlada z dné 24. aprila 1852. leta, poročen z Ludoviko, hčerjo nemškega cesarja in kralja pruskega, Viljema I.

Bavarsko. Kralj Oton I., porojen dné 27. aprila 1848. leta, vladarjev namestnik, kraljič Luitpold, porojen dné 12. marcija 1821. leta.

Belgija. Kralj Leopold II., porojen dné 9. aprila 1835. leta, vlada z dné 10. decembra 1865. leta, poročen z Marijo Henriko, nadvojvodinjo avstrijsko.

Bolgarija. Knez Ferdinand I. (kraljič Koburžanski), porojen dné 26. februvarija 1861. leta, voljen dné 7. julija 1887. leta.

Brunšvik. Državni upravitelj: kraljič Albreht pruski, porojen dné 8. majnika 1837. leta,

Črna Gora. Knez Nikola I., porojen dné 7. oktobra 1841. leta, vlada z dné 14. avgusta 1860. leta, poročen z Mileno Petrovno Vukotičevo

Dansko. Kralj Kristijan IX., porojen dné 8. aprila 1818. l., vlada z dné 15. novembra 1863. leta, poročen z Ludoviko, deželno grofico hesen-haselsko.

Francija. Predsednik republike Marie Francois Sadic Carnot, porojen dné 11. avgusta 1837. leta. Predsednik z dné 3. decembra 1887. leta.

Grško. Kralj Jurij I., porojen dné 24. decembra 1845. leta, vlada z dné 31. oktobra 1863. leta, poročen z Olgo Konstantino, cesaričino rusko.

Hesensko. Véliki vojvoda Ludovik IV., porojen dné 12. septembra 1837. l., vlada z dné 13. junija 1877. leta.

Italija. Kralj Humbert I., porojen dné 14. marcija 1844. leta, vlada z dné 9. januvarija 1878. leta, poročen z Marjeto, kraljičino savojsko.

Lichtenstein. Knez Janez II., porojen dné 5. oktobra l. 1840., vlada z dné 12. novembra 1858. leta.

Lippe-Detmold. Knez Voldemar, porojen dné 18. aprila 1824. leta, vlada z dné 8. decembra 1875. leta, poročen z Zofijo, mejno grofico badensko.

Lippe-Schaumburg. Knez Adolf, porojen dné 1. avgusta 1817. leta, vlada z dné 21. novembra 1860. leta, poročen s Hermino, knežjo hčerjo valdeško.

Mecklenburg-Schwerin. Véliki vojvoda Friderik Franc III., porojen dné 19. marcija 1851. leta, vlada z dné 15. aprila 1883. leta, poročen z Anastazijo, véliko kneginjo rusko.

Mecklenburg-Strelitz. Véliki vojvoda Friderik Viljem, porojen dné 17. oktobra 1819. leta, vlada z dné 6. septembra 1860. leta, poročen z Avgusto, kraljičino vélikobritansko.

Monako. Knez Karol III., porojen dné 8. decembra 1818. leta, vlada z dné 20. junija 1855. leta.

Nemčija. (Glej Prusijo.)

Nizozemsko. Kralj Viljem III., porojen dné 19. februvarija 1817. leta, vlada z dné 17. marcija 1849. leta, vdovec z Zofijo, vojvodinjo virtemberško, drugič oženjen z vojvodinjo Emo Waldeck-Pyrmont.

Oldenburg. Véliki vojvoda Peter, porojen dné 8. julija 1827. leta, vlada z dné 27. februvarija 1853. leta, poročen z Elizabeto, vojvodinjo saksonsko-altenburško.

Portugalsko. Kralj Dom Ludovik I., porojen dné 31. oktobra 1838. leta, vlada z dné 11. novembra 1861. leta, poročen z Marijo Pijo, kraljičino italijansko.

Prusija. Viljem II., nemški cesar in kralj pruski, porojen dné 27. januarja 1859. leta, vlada z dné 15. junija 1888. leta, poročen z Avgusto Viktorijo, kraljičino šlezvig-holštansko.

Reuss. (Starejša panoga). Dom Greiz, Knez Henrik XXII., porojen dné 28. marcija 1846. leta, vlada z dné 28. marcija 1867. leta, poročen z Ido, kneginjo lippe-schaumburško.

Reuss. (Mlajša panoga). Dom Schleiz, Knez Henrik XIV., porojen dné 28. majnika 1832. leta, vlada z dné 11. julija 1867. leta, poročen z Nežo, vojvodinjo virtemberško.

Rumunija. Kralj Karol I., porojen dné 20. aprila 1839. leta, vlada bolj po izvolitvi kakor knez z dné 20. aprila 1866. leta, proglašen je bil kraljem dné 2. marcija 1881. leta, poročen z Elizabeto, kneginjo Wiedsko.

Rusija. Car Aleksander III., porojen dné 10. marcija, (dné 26. februarija) 1845. leta, vlada z dné 13. marcija 1881. leta, poročen z Marijo Feodorovno, kraljičino dansko.

Saksonsko. Kralj Albert, porojen dné 23. aprila 1828. leta, vlada z dné 29. oktobra 1873. leta, poročen s Karolino, kraljičino Waso.

Saksonski-Altenburg. Vojvoda Ernst, porojen dné 16. septembra 1826. l., vlada z dné 3. avgusta 1853. leta, poročen z Nežo, vojvodinjo anhalt-dessavsko.

Saksonski Koburg-Gotha. Vojvoda Ernest II., porojen dné 21. junija 1818. leta, vlada z dné 29. januarja 1844. leta, poročen z Aleksandrino, vojvodinjo badensko.

Saksonski-Meiningen in Hildburghausen. Vojvoda Jurij II., porojen dné 2. aprila 1826. leta, vlada z dné 20. septembra 1863. leta, poročen s Heleno baronico Heldburško.

Saksonski-Weimar-Eisenach. Véliki vojvoda Karol Aleksander, porojen dné 24. junija 1818. leta, vlada z dné 8. julija 1853. leta, poročen z Zofijo, kraljičino nizozemsko.

Schwarzenburg-Rudolfstadt. Knez Jurij, porojen dné 23. novembra 1838. leta, vlada z dné 26. novembra 1869. leta.

Schwarzenburg-Sondershausen. Knez Karol Günther, porojen dné 7. avgusta 1830. leta, vlada z dné 17. julija 1880. leta, poročen z Marijo, vojvodinjo saksonsko-altenburško.

Šrbija. Kralj Aleksander I., porojen dné 14. avgusta 1876. leta.

Španija. Kralj Alfonz XIII., porojen dné 17. majnika 1886. leta. Kraljica vladarica Marija Kristina, vdova kralja Alfonza XII., umršega z dné 22. novembra 1885. leta.

Švedija in Norvegija. Kralj Oskar, porojen dné 21. januarja 1829. leta, vlada z dné 18. septembra 1872. leta, poročen z Zofijo, vojvodinjo nasavsko.

Švica. Zvezna republika z vsako leto na novo voljenim predsednikom.

Turčija. Véliki sultan Abdul Hamid II., porojen dné 22. septembra 1842. l., vlada z dné 1. septembra 1876. leta.

Valdek in Pyrmont. Knez Jurij Viktor, porojen dné 14. januarja 1831. leta, vlada z dné 17. avgusta 1852. leta, poročen s Heleno nasavsko.

Virtemberško. Kralj Karol I., porojen dné 6. marcija 1823. leta, vlada z dné 25. junija 1864. leta, poročen z Olgo, cesaričino rusko.

Vojvodina Kranjsko.

A) Deželno zastopstvo.

Deželni glavár:

Josip Poklukar, vitez žel. kr. III. r., dr., drž. poslanec.

Namestnik:

Apfaltrern Oton, baron.

Deželni odbor.

Odborniki:

Detela Oton, vitez Fran Jos. r.; **Murnik Ivan**, vitez Fran Jos. r., ces. svetovalec predsednik c. kr. kmetijske družbe, trgov. zbornice tajnik, član dež. šol. sveta; **Taufferer Beno**, baron; **Vošnjak Josip**, med. dr., prisilne delarnice zdravnik, član dež. šol. sveta.

Člani deželnega zbora.

a) Član z virilnim glasom.

Missia Jakop, dr., knezoškof ljubljanski.

b) Poslanci veleposestva:

Apfaltrern Oton, baron; **Auersperg Ervin**, grof; **Auersperg Leo**, grof; **Lichtenberg Leopold**, baron; **Luckmann Karol**; **Rechbach Friderik**, baron; **Schaffer Adolf**, dr.; **Schwegel Josip**, baron; **Taufferer Beno**, baron; **Wurzbach Alfonz**, baron.

c) Poslanca deželnega stolnega mesta Ljubljane.

Grasselli Peter, vitez žel. kr. III. r., župan ljubljanski; **Hribar Ivan**, glavni zastopnik banke „Slavije“.

č) Poslanca trgovske in obrtne zbornice v Ljubljani.

Klein Anton, posestnik zl. zasluž. križa s krono; **Souvan Fran Ks.**, veletržec in predsednik mestne hranilnice ljubljanske.

d) Poslanci mest in trgov.

Volilni okraji:

1. Idrija. **Stegnar Srečko**, kaznilnični učitelj; 2. Kranj. **Tavčar Ivan**, dr., odvetnik v Ljubljani; 3. Tržič. **Murnik Ivan**, vitez Fr. Jos. r., ces. svetovalec, predsednik c. kr. kmetijske družbe, trgov. zbornice tajnik, član dež. šol. sveta. 4. Postojina. **Gorup Josip**, veletržec na Reki; 5. Novo Mesto. **Šuklje Fran**, gimn. profesor; 6. Kočevje. **Braune Robert**.

e) Poslanci kmetskih občin.

Volilni okraji:

1. Ljubljana. (Ljubljanska okolica z Vrhniko) **Povše Fran; Ogorelec;**
2. Kamnik. (Sodni okr. Kamnik in Brdo.) **Kersnik Janko**, c. kr. beležnik na Brdu; 3. Kranj. (Kranj, Tržič in Loka.) **Detela Oton; Klun Karol**, kanonik;
4. Radovljica. (Radovljica in Kranjska Gora.) **Poklukar Josip**, dr.; 5. Postojna. (Postojna, Logatec, Senožeče, Lož in Bistrica.) **Kavčič Hinko; Vošnjak Josip**, dr.; 6. Vipava. (Vipava in Idrija.) **Lavrenčič Matej**; 7. Novo Mesto. (Novo Mesto, Kostanjevica in Krško) **Pfeifer Viljem**; 8. Trebnje. (Trebnje, Zatičina, Žužemberk, Mokronog, Litija in Radeče.) **Sveteč Luka**, c. kr. beležnik; **Papež Fran**, dr.; **Zitnik Ignacij**; 9. Kočevje. (Kočevje, Lašiče in Ribnica.) **Pakiž Primož; Višnikar Fran**, okrajni sodnik; 10. Črnomelj. (Črnomelj in Metlika.) **Dragoš Niko**.

Deželni uradi.

Deželni pomočni urad.

Zamida Matija, deželni svetnik; **Pfeifer Josip**, II. tajnik. (Mesto I. tajnika je prazno.)

Deželni stavbinski urad.

Witschl Fran; Hraský Ivan.

Knjigovodstvo.

Ravnihar Fran; Hofman Viktor.

Blagajnica.

Zagar Karol; Trtnik Fran.

Deželni zavodi.

Deželna bolnica v Ljubljani; Prisilna delarnica v Ljubljani; Deželna sadjarska in vinarska šola na Grmu pri Novem Mestu.

B) Deželna uprava.

I. Politična oblastva.

C. kr. deželna vlada

v Ljubljani. (Turjaški trg.)

Deželni predsednik:

Andrej baron Winkler, vitez žel. kr. II. in Fran Jos. reda, častni meščan Ljubljane in mnogih drugih mest, trgov in občin na Kranjskem ter v Primorji.

Vladni svetovalci:

Schemerl Aleksander, dvorni svetnik, deželnega predsednika namestnik; **Keesbacher Friderik**, dr., poročevalec za zdravstvene stvari; **Globočnik Anton**, vitez Fran Jos. r.; **Dralka Josip**.

Okrajni glavár:

Zaplotnik Filip.

Policijski nadkomisar:

Parma Ivan, vitez Fran Jos. r.

Gozdárski nadzornik:

Goll Vencel.

Deželni živinozdravnik:

Wagner Ivan.

Računski oddelek.

Načelnik:

Pfeifer Fran, višji rač. svetovalec.

C. kr. deželni šolski svèt

v Ljubljani.

Predsednik:

Winkler Andrej, baron, vitez žel. kr. II. in Fran Jos. reda, častni meščan Ljubljane in mnogih drugih mest, trgov in občin na Kranjskem ter v Primorji.

Č l a n i.

a) Član politične dež. vlade.

Prazno po smrti **Hozhevarjevi**.

Deželni šolski nadzornik:

Smolej Jakop, dež. šol. nadzornik za srednje in ljudske šole.

b) odposlanca deželnega odbora:

Murnik Ivan; Vošnjak Josip, dr.

c) Duhovniki:

Klofutar Leonh.; Zupan Toma.

č) Šolska strokovnjaka:

Ravnatelj realke v Ljubljani; **Praprotnik Andrej**, vodja I. mestne deške šole v Ljubljani.

d) Odposlanec občinskega sveta ljubljanskega:

Karol vitez Bleiweis-Trsteniški, dr.

C. kr. deželni zdravstveni svèt.

Predsednik:

Keesbacher Friderik, dr.

Politična okrajna oblastva.

a) Magistrat mesta Ljubljane.

Župan:

Grasselli Peter.

Županov namestnik:

Vončina Ivan, I. magistratni svetnik.

C. kr. mestni šolski svèt.

Predsednik:

Grasselli Peter.

Namestnik mu:

Vončina Ivan.

Člani:

Hrovath Blaž; Raktelj Fran; Stegnar Srečko; Tavčar, dr.; Zamejec Andrej; Žumer Andrej.

b) Občinsko zastopstvo.

Župan:

Grasselli Peter.

Podžupan:

Petričič Vaso.

Občinski svetovalci:

Benedikt Jos.; Bleiweis vitez Trsteniški, dr.; Dolenec Oroslav; Gogola Ivan; Gregorič Vinko, dr.; Hraský Ivan; Hribar Ivan; Kajzelj Pe-regrin; Klein Anton; Mosche A., dr., (odstopil); Murnik Ivan; Ničman Henrik; Nolli Srečko; † Pakič Miha; Povše Fran; Ravnihar Fran; Rozman Ivan; Stare Jos., dr.; Tavčar Iv., dr.; Tomek Josip; Tomšič Ivan; Valentinčič Ignacij; Velkovrh Ivan; Vošnjak Josip, dr.; Zitterer di Casa Cavalchina Matija, vitez; Župan Toma; Žagar Karol; Zeleznikar Ivan.

Uprava meščanske imovine.

Načelnik:

Kušar Josip.

Mestna ubožnica

na Karlovski cesti.

Načelnik:

Lachainer Karol.

Mestni užitninski zakup.

Načelnik:

Vilhar Ivan.

II. Učni zavodi.

C. kr. licejska knjižnica v Ljubljani; c. kr. drž. višji gimnazij v Ljubljani. (Ravnatelj Jos. Šuman); c. kr. drž. višja realka v Ljubljani; c. kr. drž. višji gimnazij v Novem Mestu. (Ravnatelj Andrej Senekovič); c. kr. drž. gimnazij v Kranji; c. kr. drž. spodnji gimnazij v Kočevji; c. kr. učiteljska pripravnica v Ljubljani; c. kr. strokovni šoli za lesni obrt in za šivanje čipek v Ljubljani; Strokovna šola za klekljanje čipek v Idriji.

III. Pravosodna oblastva.

C. kr. deželno nadsodišče za Štajarsko, Koroško in Kranjsko v Gradci.
(Mehlplatz 2.)

Predsednik:

Nj. Uzvišenost **Jos. vitez Waser.**

Sodišče I. stopinje.

C. kr. deželno sodišče v Ljubljani.

Predsednik:

Kočevar Fran.

C. kr. državno pravdnništvo

v Ljubljani (Hrenove ulice).

Državni pravdnik:

J. Pajk.

C. kr. okrajno sodišče

na Kranjskem.

a) V okoliši deželnega sodišča v Ljubljani.

1. Postojina; 2. Brdo; 3. Bistrica; 4. Idrija; 5. Kranj; 6. Kranjska Gora;
7. Lož; 8. Loka; 9. Litija; 10. Logatec; 11. Tržič; 12. Vrhnika; 13. Radovljica;
14. Senožeče; 15. Kamnik; 16. Vipava.

b) V okoliši okrožnega sodišča v Novem Mestu.

1. Kočevje; 2. Velike Lašice; 3. Krško; 4. Kostanjevica; 5. Metlika; 6. Mokronog;
7. Rateče; 8. Ribnica; 9. Žužemperk; 10. Zatičina; 11. Trebnje; 12. Črnomelj.

Odvetniki in beležniki na Kranjskem.

Kranjska odvetniška zbornica v Ljubljani

Predsednik:

Pfefferer Anton, dr.

Odvetniki:

Munda Fr. v Ljubljani; **Mosche A.** v Ljubljani; **Mencinger Iv.** na Krškem; **Papež Fr.** v Ljubljani; **Štor Fr.** v Ljubljani; **Štempihar Valentin** v Kranji; **Pitamc Ivan** v Postojini; **Rozina Jos.** v Novem Mestu; **Slanec Karol** v Novem Mestu; **Tavčar Ivan** v Ljubljani.

Beležniki:

Sveteč Luka v Litiji; **Gogola Ivan** v Ljubljani; **Kersnik Janko** na Brdu; **Gruntar Ignacij** v Logatci; **Beseljak P.** v Postojini; **Bratkovič Kaž.** v Trebnem; **Burger Emil** v Kočevji; **Erhovniz Fr.** v Ribnici; **Fischer Ivan** v Mokronogu; **Globočnik Viktor** v Kranji; **Komotar Anton** na Vrhniki; **Koser Makso** v Idriji; **Kocbek Jos.** v Vipavi; **Kupljen Anton** v Črnomlju; **Lenček Niko** v Vel. Laščah; **Mravlag A.** v Radečah; **Pirnat Stanko** v Zatičini;

Plantan Ivan v Radovljici; **Poznik Albin** v Nov Mestu; **Pučko Jurij** v Krškem;
Rosina V. v Kostanjevici; **Rudesch Alfr.** v Ilir. Bistrici; **Schmidinger K.** v
Kamniku; **Schönwetter V.** v Tržiči; **Stajer Fr.** v Metliki; **Shašek Fr.** v Loži;
Triller Iv. v Loki; **Hudovernik Alek.** v Kranjski Gori.

IV. Finančna oblastva.

C. kr. finančno ravnateljstvo
v Ljubljani. (Cesarja Josipa trg 1.)

Predsednik:

Winkler Andrej, baron.

Finančni ravnatelj:

Plachki Karol.

C. kr. finančna prokuratura
v Ljubljani. (Cesarja Josipa trg 1.)

Finančni prokurator:

Račič Josip, dr.

C. kr. glavni carinski urad
v Ljubljani. (Na kolodvoru.)

Oskrbnik:

Klette Fran.

C. kr. glavni davčni urad
v Ljubljani. (Cesarja Josipa trg 1.)

V. Oblastva za trgovino in promet.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.
(V Kresiji.)

Predsednik:

Petričič Vaso.

Tajnik:

Murnik Ivan.

C. kr. poštni in brzojavni urad
v Ljubljani. (Šelenburgove ulice.)

C. Cerkevna oblastva.
Vladikovina Ljubljanska.

Knezovladika:

Njega knezovl. milost **Jakop Missia.**

Splošne določbe c. kr. pošte.

g pomenja gram, *kg* kilogram.

S pismeno pošto se pošiljajo: navadna pisma, priporočena pisma, ekspresna (nujna) pisma, dopisnice, tiskovine, uzorci blagá, poštne nakaznice, poštni nalogi in časniki.

Pisma. Pri frankovanju pisma se pritisne znamka na gorenjem desnem oglu sprednje strani pisma, nikakor pa ne na zadnji strani. Nefrankovana pisma stanejo dvakrat toliko kolikor frankovana.

Pisma in pisemski zavoji ne smejo v Avstro-Ogrski in na Nemškem biti težji nego 250 *gr*; pismom, ki se pošiljajo v druge države, ni to nobena meja, kar se tiče teže. Pisemski zavoji, odločeni za avstrijske dežele, ki tehtajo več nego 250 *gr*, morajo se oddajati pri tovarni pošti. Uradni pisemski paketi pa smejo v Avstriji tehtati 2½ *kg*; iz Avstrije na Ogrsko pa le 1 *kg*.

Čez pismeno znamko se smé pisati náslav. Če se pa nánjo pritisne privatna štampilja, ni veljavna. Za frankovanje se ne smejo rabiti iz pismenih kuvertov izrezane znamke in kolki, ravno takó tudi ne poškodovane znamke, n. pr. take, katerim se je okrog odrezal beli rob. Znamke, ki so že rabile, rabiti tudi ne smejo več za frankovanje pisem.

Priporočena pisma morajo se frankovati. Za domače in inozemske dežele zadoščuje, če se pismo navadno zapre. V Nemčijo se priporočena pisma pošiljajo tudi lahko nefrankovana.

Povpraševalna pisma (pristojbina 10 kr.) napravijo se lahko za vsako tudi neprilagojeno pisemsko poštno pošiljatev, ki ni prišla na določeni kraj.

Dopisnice se morajo frankovati ter se morejo priporočiti. Vsakemu je dovoljeno dati si napraviti dopisnic po privatnem obrtu, vendar morajo, kar se tiče velikosti in moči popirja, biti popolnoma jednake uradnim in imeti nemški napis „Correspondenzkarte“. Na dopisnice se lahko tiska in zajedno piše.

Dopisnicam v domačih deželah se lahko pripenjajo poskušnje ali uzorci blagá, če se ne pišo potem nánje nikakešne druge, nego za poskušnje blagá ali uzorce dovoljene pismene opazke ter če so frankovane za 5 kr.

Tiskovine se morajo frankovati in se tudi lahko priporočajo.

Pošiljatve vezanih in broširanih knjig in odprte karte ne smejo biti nad 1 *kg* težke in se ne smejo bistveno razločevati od poštinih pošiljatev. V svetnopoštnem prometu so dovoljene pošiljatve tiskovin do 2 *kg* teže, a ne smejo meriti na nobeno stran več kakor 45 *cm*.

Razven naslova, datuma in podpisa na tiskovinah ne smé biti ničesar pisanega, tudi ne nikaki popravki in dostavki. Izvzete so korekturne pôle, katerim se smejo pridejati dotični rokopisi, poprave in rokopisne opomnje, tičeče se tiska, dalje kursni listi, trgovski cirkularji, tudi hektografovani (vender le po 20 ali več izvodov vkupe) ceniki, pri katerih so dopuščene rokopisne ali mehaničnim potom napravljene izpremembe cén, imena potnika, načina, naročevanja ali plačevanja. Na robu tiskovin se pa smé le v ta namen kaj načrtati, da se opozori čitatelj na kako določeno mesto.

Poslovni popirji kakor: akti vsake vrste, vožna pisma, poslovni dokumenti, prepisi in izpiski aktov, muzikalijske in splošne pisma, ki se ne morejo smatrati za pravo ali osebno dopisovanje, smejo se v prometu svetovne poštne zveze, izvzemši Nemčijo, pošiljati pod križnim zavitkom (tudi priporočena) do 2 *kg* teže in 45 *cm* širjave.

Vzorci se prevažajo v kraje Avstro-Ogrske, Nemčije in v svetnopoštnem prometu do 250 *gr* za 5 kr. (frankovani). Poskušnji blagá se ne smé pridejati nikako pismo.

Na naslovu mora biti opazka „vzorec“, ali „poskušnja blagá“.

Na naslovu smé biti razven tega navedeno: Ime ali trdka odpošiljateljev, tovarniško ali trgovsko znamenje poleg natančnejšega označenja blagá, številke in cene, teža, mera blagá ter koliko ga je na razpolago. Razven omenjenih podatkov se ne smejo dodajati takšnim pošiljattvam nikaka pismena naznanila ali kakešnekoli opazke.

Pri nezadostno frankovanih pošiljattvah s tiskovinami, poslovnimi popirji in z vzorci se zahteva nedostatek od prejemnika, in sicer dvakrat toliko, za kolikor so bile premalo frankovane.

Popolnoma nefrankovane prej navedene pošiljatve se ne odpravljajo, ampak se vrnejo pošiljatelj; če pa poslednji pošti ni znan, postopa se z njimi takó, kakor z nepostavnimi pismi.

Poštné pristojbine.

Avstro-Ogrsko in Nemčija: Pisma do 20 *g* (Nemčija le 15 *g*) 5 kr. (mestni promet 3 kr.) do 250 *g* 10 kr., (mestni promet 6 kr.) dopisnica 2 kr.; dopisnica z odgovorom 4 kr., priporočitev 10 kr. (mestni promet 5 kr.), vzvratni list 10 kr. (mestni promet 5 kr.), ekspres 15 kr., tiskovine do 50 *g* 2 kr., do 250 *g* 5 kr., do 500 *g* 10 kr., do 1000 *g* 15 kr., uzorci do 250 *g* 5 kr.

Bosna in Hercegovina: Pisma 5 kr. za vsakih 15 g, sicer pa kakor za Avstro-Ogrsko. Ekspresne pošiljatve so dopuščene samo v kraje, kjer so pošte

Črna Gora in Srbija: Pisma za vsakih 15 g po 7 kr. (v mejnem prometu oziroma z Ogrskega 5 kr.) dopisnica 4 kr (za Srbijo z odgovorom 8 kr.). Tiskovine 50 g 2 kr., vzorci za naročila za vsakih 50 g 2 kr., priporočila 10 kr., vzvratni list 10 kr., ekspres 15 kr.

Poštne nakaznice v domačih deželah.

Za zneske do 5 gld. 5 kr., do 50 gld. 10 kr., do 150 gld. 20 kr., do 300 gld. 30 kr., do 500 gld. 50 kr.

Poštne nakaznice v Bosno in Hercegovino in iz Bosne in Hercegovine

so dopuščene do 500 gld. in znaša pristojbina do 40 gld. 20 kr. in za vsakih daljših 10 gld. ali njih dróbec po 5 kr. več.

Poštni nalogi

posredujejo poplačevanje menic, računov, kuponov itd. in se morejo poslati na vse pošte avstrijsko-ogrške države v znesku največ 500 gld.; — v Belgijo, Nemčijo, Egipt, Francijo (Algir) Italijo, Luksemburško, Norvegijo (naj se naredi naslov na pošto v Pragi), Rumunijo, Švico in Tunis do 400 gld. (800 mark ali 1000 frankov).

Poleg uradnega vzorca (cena $\frac{1}{2}$ kr.), adresuje se terjatev utemeljujoči dokument (pobetan račun itd., toda znesek mora biti pisan s črkami) kot priporočeno pismo n. pr.: „Na poštni urad v . . . Poštni nalog.“ Kakor hitro je znesek vplačan, prejme oddajalec poštne naloge znesek odštevši pristojbino poštne nakaznice in 5 kr. terjalnih stroškov za vsak dokument, na kateri se je dobilo plačilo. Če se poštni nalog ne vzprejme, pošlje se nazaj zastonj. Pristojbine so torej kakor za priporočena pisma, poštne nakaznice in za vsako pobotnico itd. 5 kr. terjalnih stroškov.

Poslati dokumente poštne naloge na kak drugi kraj, nego se je navêl sprva, dovoljeno je v Avstro-Ogrski ter Bosni in Hercegovini.

Denarne in tovarne pošiljatve.

Denarna pisma (vozarina se plača v gotovini, ne v pismenih znamkah): Za Avstro-Ogrsko do 250 g 50 gld. vrednosti do 10 milj dalje 15 kr., nad 10 milj 27 kr., od 50 do 300 gld. do 10 milj dalje 18 kr., nad 10 milj 30 kr., za vsakih daljnih 150 gld. pa 3 kr. več, — z Avstro-Ogrskega v Nemčijo do 300 gld. vrednosti do 10 milj 18 kr., nad 10 milj 30 kr., za vsakih daljših 150 gld. 3 kr. več.

Poštni zavoji (paketi), (vozarina se plačuje v gotovini, ne v pismenih znamkah): Za Avstro-Ogrsko do $\frac{1}{2}$ kg do 10 milj 12 kr., nad 10 milj 24 kr.; zavarovalninska pristojbina 3 kr. do 50 gld., od 50 do 300 gld. 6 kr.; za vsakih daljnih 150 gld. pa 3 kr. več.

Avstro-Ogrska in Nemčija: do 5 kg do 10 milj 15 kr., nad 10 milj 30 kr.; za vsak nadaljni kg do 10 milj 3 kr., 20 milj 6 kr., 50 milj 12 kr., 100 milj 18 kr., 150 milj 24 kr., nad 150 milj 30 kr. več; vrednostna taksa do 300 gld. 6 kr., za vsakih daljših 150 gld. 3 kr. več. Pošiljatve se dopuščajo le do 50 kg.

Za pošiljatve, odložene v Bosno, Hercegovino in Novi Bazar poleg vozarine, odpadajoče za Avstrijo do meje in vrednostne takse, računja se od Imoskija ali Broda na Savi za promet v imenovanih deželah: vozarine pri denarnih pismih sploh 20 kr., pri zavojih pa do 2 kg 20 kr., za vsak kilogram dalje do 15 kg (največja teža) po 10 kr. več. Zavarovalna pristojbina do 50 gld. 5 kr., do 150 gld. 10 kr. za vsakih 150 gld. dalje po 5 kr. več.

Povzetja v domačih deželah

morejo se pošiljati na vse pošte avstro-ogrške države do 500 gld.

Za vsako pošiljatev s povzetjem se poleg vozarine plača še posebna provizija. Ta znaša do 10 gld. povzetja 6 kr.; nad 10–50 gld. za vsakih 5 gld. 3 kr.; nad 50 gld. za vsakih 5 gld. 2 kr. več; tudi pisma se pošiljajo lahko s povzetjem.

Pošiljanje pisem v svetovni poštni zvezi.

a) Pisma za vsakih 15 g 10 kr., za dopisnice 5 kr., z odgovorom 10 kr.; b) tiskovine : za vsakih 50 g 3 kr. do največje teže 200 g; c) vzorci blagá do 50 g 5 kr., do 100 g 6 kr., dalje od vsakih 50 g do največje teže 250 g 3 kr.; d) trgovinski popirji do 150 g 10 kr., do 200 g 12 kr., do 250 g 15 kr., potem pa za vsakih 50 g do 2000 g 3 kr. več; e) priporočitev 10 kr., vzvratni list 10 kr.

V Belgijo*, Bolgarijo, Kanado (Novo Fundlandsko), Kitaj (čez Rusko), Ciper, Dan-ko* (Islandija Faröerski otoki), Egipt (Nooja, Sudan), Anglijo, Francijo Algirsko, Monako), Afriko, Gibraltar, Helgoland*, Italijo (San Marino), Luksemburško*, Malto, Nizozemsko*, Norvegijo, Perzijo (čez Rusijo ali pa Turčijo), Portugalsko (na Madeiro in Azorske otoke), Rumunijo*, Rusijo, (Finsko.) Švedijo*, Švico*, Španijo (Baleari, Kanarski otoki, posestva na severnem obrežju Afrike, Andorra, posestva na zapadnem obrežju Maroka), Tripolis, Tunis, Turčijo (evropska in azijska), Združene države severno-ameriške.

V nastopne prekomorske dežele.

a) Frankovana pisma 20 kr. za 15 g, dopisnice 8 kr.; dopisnice z odgovorom 16 kr.; b) tiskovine za vsacih 50 g 6 kr., do največje teže 2000 g; c) vzorci blagá do 50 g 8 kr.; do 100 g 12 kr., do 150 g 18 kr., do 200 g 24 kr., do 250 g 30 kr.; d) trgovski popirji: do 100 g 13 kr., do 150 g 18 kr., do 200 g 24 kr., do največje teže 2000 g za vsacih 50 g po 6 kr. več; e) priporočba 10 kr.; f) vzvratni list 10 kr.

Azija: Aden, Afganistan, Anam, Bagdad, Beludžistan, Birma, Busora, Kitaj, Japan, Kašmir, Mandalay, Maskat, Nova Gvineja, Vzhodna Indija (angleška, francoska, nizozemska, portugalska in španska posestva), Perzija, Sijam, Tibet.

Afrika: Asab, admiralski otoki, Bourbon (de la Reunion), Damara, Gabun, Kongo, Kamerun, Kap, Verdijski otoki, Liberija, Mavricij, St. Marie de Madagaskar, Mayotta, Mozambique, Masouah, Namakva, Ovambo, Obok, Rodriguez, Sechellski otoki, Tamatave, Togo in slednjič še angleška, francoska, portugalska in španska posestva na zapadnem obrežju Afrike.

Amerika: Argentinska republika (Iaplastske države), otoki Bermudas, Bolivija, Brazilija, Chili, Kolumbija (Nova Granada, Kosta-Rika, Ekvador, Falklandski otoki, Grönlandija, Guatemala, Guyana (britanska, francoska in nizozemska), Hayti, Honduras, (angl. in republika), Mehika, Miquelon in St Pierre, Nicaragua, (s Creytown Mosquitio), Paragvaj, Patagonija, Peru, San Domingo, San Salvador, Urugvaj, Venezuela, zapadna Indija.

Avstralija: Za pisma se plača v največ krajev po 30 kr., dopisnice so dopuščene samó v Havai, na Apiji in na maršalskih otokih v francoske kolonije in nemške naselbine.

Poštné nakaznice v inozemstvo

in sicer v argentinsko republiko, Belgijo, Bolgarijo, Chili, Dansko, Nemčijo, Egipt, Anglijo in posamične kolonije, Francijo (Algir), Helgoland, Japan, Italijo, Kanado, Luksemburško, Nizozemsko, Norvegijo, Portugalsko z Madeiro in Azori, Rumunijo, Švedijo, Švico, Tripolis, Tunis, Turčijo in Združene države so dopuščene do 200 gld. in znaša pristojbina v Nemčijo do 40 gld. 20 kr., potem pa za vsacih 10 gld. 5 kr., v druge dežele do 20 gld. 20 kr. in potem pa na vsacih 10 gld. po 10 kr. več. Poštné nakaznice v Severno Ameriko naj se adresujejo na poštni urad v Baselu in se do ondu frankujejo; na kupon naj se pa natančno zapiše prijemnikova adresa.

Brzobjavne poštné nakaznice so dovoljene: v Belgijo, Bolgarijo, Francijo, Helgoland, Italijo (izvzemši Tripolis), Japan (in sicer le v Tokio in Yokohamo), Luksemburg, Nemčijo, Nizozemsko, Norvegijo, Švico, Tunis in Egipt (a le v Aleksandrijo, Ismailio, Cairo, Port-Said in Suez) do 200 gld.

Poštni zavoji do 3 kg v inozemstvu po nizki vozarini so dopuščeni v naslednje dežele: Apio (5), argentinsko republiko, Ascension, Belgijo (5), Bolgarijo, Chili (5), Kanado, Kitaj (5), Kolumbijo, Kongijsko državo (5), Kosta-Riko, Dansko (5), danske Antile (5), Egipt (5), Anglijo in kolonije, Kamerun (5), Luksemburško (5), Malto, Nizozemsko (5), Norvegijo (5), Portugalsko, Švedijo, Rumunijo, Salvador, Srbijo, Španijo, Strails-Selements (5), Togo (5), Turčijo (c. kr. pošte). (5) pomenja, koder se vzprejemajo tu pošiljatve po 5 kg teže.

Povzetja v inozemstvo

in sicer v Belgijo*, Dansko, Egipt, Nemčijo, Angleško, Francijo, Helgoland, Italijo, Luksemburško, Nizozemsko, Norvegijo*, Švedijo, Švico in severno-ameriške Združene države se vzprejemajo do zneska 200 gld. avstr. velj., v dežele z * zaznamenovane se tudi vzprejemajo kot pisma. Provizija znaša, izvzemši, vozarino do 3 gld. 6 kr., nad 3 gld. pa za vsak goldinar 2 kr.

* pomenja, da se ekspressne pošiljatve dopuščajo, pristojbine 15 kr.

Brzjavni cenik.

	Temeljna taksa.	poleg tega taksa za vsako besedo.
Lokalne brzjavke	12 kr.	1 kr.
V Avstro-Ogrski	24 "	2 "
V Bosno in Hercegovino	30 "	4 "
V Bosni in Hercegovini	24 "	2 "

Za besedo velja 15 črk ali 5 števil; naslov in podpis se ravno takó zaračunja kakor tekst.

Evropski promet.

Pristojbina za vsak telegram po 30 kr. temeljne takse in nastopne takse za vsako besedo sestavljeno od 15 črk ali 5 števil:

Algir 16 kr. — Belgija 11 kr. — Bolgarija 9 kr. — Dansko 11 kr. — Nemčija 4 kr. — Anglija 20 kr. Kanalski otoki 17 kr. — Francija Korsika in Monako 10 kr. Gibraltar 17 kr. — Grita, Celina in Poros 21 kr. Krf čez Trst 13 kr. čez Bosno 22 kr., na druge otoke 21 kr. — Helgoland 13 kr. — Italija, mejni promet 4 kr., sicer 8 kr. — Luksemburško 11 kr., Malta 19 kr. — Monako 10 kr. — Črna Gora, iz Dalmacije 3 kr., sicer 4 kr. — Nizozemsko 11 kr. — Norvegija 16 kr. — Portugalsko 17 kr. — Rumunija 6 kr. — Rusija evropska 14 kr. — Švedsko 12 kr. — Švica s Tirolskega, Predaléjskega in iz Liechtensteina 3 kr., sicer 4 kr. — Srbija 4 kr. — Španija celina 14 kr., Kornerski otoki 89 kr. — Tripolis 61 kr. — Tunis 16 kr. — Turčija, evropska čez Bosno 14 kr., čez Trst 19 kr.

Lestvica za pristojbine kolkov.

Lestvica I. (za menice in trgovske denarne nakaznice).

Za Avstrijo in Ogrsko.

Do zneska do	75 gld.	— gld.	5 kr.	čez	1350 do	1560 gld.	1 gld.	— kr.
čez 75 "	150 "	— "	10 "	" 1500 "	3000 "	2 "	— "	"
" 150 "	300 "	— "	20 "	" 3000 "	4500 "	3 "	— "	"
" 300 "	450 "	— "	30 "	" 4500 "	6000 "	4 "	— "	"
" 450 "	600 "	— "	40 "	" 6000 "	7500 "	5 "	— "	"
" 600 "	750 "	— "	50 "	" 7500 "	9000 "	6 "	— "	"
" 750 "	900 "	— "	60 "	" 9000 "	10500 "	7 "	— "	"
" 900 "	1050 "	— "	70 "	" 10500 "	12000 "	8 "	— "	"
" 1050 "	1200 "	— "	80 "	" 12000 "	13500 "	9 "	— "	"
" 1200 "	1350 "	— "	90 "					

in tako dalje za vsakih 1500 gld. 1 gld. več, pod čemer se ostanek manj nego 1500 gld. zmatra za celih 1500 gld.

V domačih deželah izdane menice, če se kolkujejo po tej lestvici, ne smejo imeti daljšega plačilnega roka nego 6 mesecev, v inozemstvu izdane pa ne daljšega nego 12 mesecev. Sicer se morajo kolkovati po lestvici II.

Pod izrazom „domače dežele“ razume se okrožje, za katere velja sedanji zakon, vse menice, ki niso izdane v tem okrožji, veljajo za inozemske.

Za menice, izdane v deželah ogrske krone, ostanejo še nadalje v veljavi določbe z dné 2. oktobra 1868. l. in se mora pri teh menicah odračuniti pri določevanju, koliko je od njih po sedanjem zakonu plačati pristojbine, znesek, ki se je pri izdaji menice plačal kr. ogrskim financam s kolkovimi znamkami ali pa neposredno po propisih.

Ako se kaka menica izda v več izvodih (sekunda, tercija itd.), mora se plačati od vsakega ista pristojbina, kakor od prvega, ista velja tudi za žirovane menične popirje, vendar je pa izmej več izvodov kake menice prost kolkarine oni,

ki je izdan samo za to, da se dobi akcept kakega zunaj avstro-ogrske države bivajočega trasata, če so na prednji strani pridejane besede: „namenjeno samo za akcept“ in da je zadnja stran tako prečrtana, da je izključeno vsako žirovanje ali potrdilo vsprejetja.

Od menic v inozemstvu izdanih in na inozemstvo se glasečih plačati je 2 kr. pristojbine za vsakih 100 gld., ako krožijo v naši državi. Ostanek manjši nego 100 gld. se zmatra za celih 100 gld.

Pristojbine za menice, ki se izdajo v domačih deželah, je plačati poprej nego so na popir, ki je namenjen za menico, podpisale se stranke — za menice, ki so se izdale v inozemstvu, pa predno začno krožiti po naši državi, in če menica ni plačljiva le v inozemstvu, pa vsekako, predno mine 14 dnij, ko je prišla v domače dežele.

Dolžnosti kolkovanja menic more se le takole zadostiti:

- a) če se rabijo kolkovane uradne golice;
- b) če se rabijo uradne golice, ki pa niso zadosti kolkovane ali pa tudi druge golice, ali se pa golice niti ne rabijo, pa s tem, da se za toliko, kolikor je pristojbine, oziroma, dopolnilne pristojbine plačati, prilepi kolkov na zadnji strani popirja, na kateri se piše menica, predno se je menica napravila. Kolki se morajo pri zato pooblaščenem uradu dati z uradnim pečatom prekolkovati.

Dan in mesec prekolkovanja, če se že ne razvidi iz odtiska, mora dotični urad upisati v vsako znamko.

Uradno prekolkovanje se ne sme več izvršiti, ako ima popir že kak popis izdajnika, prejemnika ali žiranta ali sploh kak podpis stranke; vsako drugačno plačevanje s kolki, kakor prekolkovanje kolkov s privatnim pečatom kakega posamičnika ali pa prekolkovanje z uradnim pečatom kakega urada, ki za to ni opravičen, je neveljavno.

- c) Če pa gre za plačilo pristojbine od menice, izdane v inozemstvu, morejo se kolki pritisniti na zadnji strani menice, in sicer, če je ta stran še nepopisana ob zgornjem robu; drugače pa po poslednjem inozemskem zapisku, tako, da nad kolki, ni nobenega prostora več za girovanje ali kak drug zapis in se ima preskrbeti, da se po b) tega paragrafa pravočasno uradno prekolkujejo.

Pisati čez kolke, kakor je dosedaj bila navada, ni več dovoljeno.

Če se kolkarina ni plačala ali pa vsaj v zakonitem znesku ne, ali pa ne pravočasno ali pa ne na predpisan način, določa nov zakon globo, ki je petdesetkrat toliko, kakeršna je pristojbina po lestvici.

Trgovskim nakaznicam že pred dovoljena ugodšina, da je od njih plačati le po 5 kr., če je njim obrok k večjemu osem dnij, še vedno velja.

Za trgovske račune (note, konti, izkaze) se je odredilo, da so računi

do gld. 10 kolekarine prosti,
čez 10 gld. do gld. 50 plača se 1 kr.,
čez 50 gld. pa 5 kr. pristojbine.

Kolkarina se pa mora tudi plačati, če se taki računi upletó v tekst kakega trgovskega pisma.

Lestvica II (za pravna pisma)

za Avstrijo in Ogersko.

	Do	20	gld.	—	gld.	7	kr.		čez	1600	do	2000	gld.	6	gld.	25	kr.
čez	20	"	40	"	—	"	13	"	"	2000	"	2400	"	7	"	50	"
"	40	"	60	"	—	"	19	"	"	2400	"	3200	"	10	"	—	"
"	60	"	100	"	—	"	32	"	"	3200	"	4000	"	12	"	50	"
"	100	"	200	"	—	"	63	"	"	4000	"	4800	"	15	"	—	"
"	200	"	300	"	—	"	94	"	"	4800	"	5600	"	17	"	50	"
"	300	"	400	"	1	"	25	"	"	5600	"	6400	"	20	"	—	"
"	400	"	800	"	2	"	50	"	"	6400	"	7200	"	22	"	50	"
"	800	"	1200	"	3	"	75	"	"	7200	"	8000	"	26	"	—	"
"	1200	"	1600	"	5	"	—	"									

Čez 800 gld. se za vsakih 400 gld. plača 1 gld. 25 kr., pri čemer se ostanek, ki ne znaša 400 gld., zmatra za polnega.

Lestvica III

za posojilne pogodbe, če se dolžna pisma glasé na prenesca, pogodbe za služenje, nadalje od delniških društev, ki se osnujejo za dlje nego 10 let, od uloge premoženja združnikov pri združnih trgovskih društvih, nadalje od dobitkov v loteriji, pri kupovanji upanja premičnin, pogodbe o dohodkih, če se za dohodke prepusté premakljine, od trgovskih in menjalnih pogodb o premičninah in od pogodb za razlaganje, če se zmatrajo za prodajo premičnin.

Za pravne posle.

Za Avstrijo in Ogrsko.

	Do	10	gld.	—	gld.	7	kr.		čez	800	do	1000	gld.	6	gld.	25	kr.
čez	10	"	20	"	—	"	13	"	"	1000	"	1200	"	7	"	50	"
"	20	"	30	"	—	"	19	"	"	1200	"	1600	"	10	"	—	"
"	30	"	50	"	—	"	32	"	"	1600	"	2000	"	12	"	50	"
"	50	"	100	"	—	"	63	"	"	2000	"	2400	"	15	"	—	"
"	100	"	150	"	—	"	94	"	"	2400	"	2800	"	17	"	50	"
"	150	"	200	"	1	"	25	"	"	2800	"	3200	"	20	"	—	"
"	200	"	400	"	2	"	50	"	"	3200	"	3600	"	22	"	50	"
"	400	"	600	"	2	"	75	"	"	3600	"	4000	"	25	"	—	"
"	600	"	800	"	5	"	—	"									

Čez 400 gld. plača se za vsakih 200 gld. 1 gld. 25 kr., pri čemer se znesek, ki ne znaša 200 gld., zmatra za polnega.

Sejmi na Kranjskem.

V Ljubljani dne 8. vsacega meseca in v Novem Mestu prvi ponedeljek vsacega meseca sejmi za živino.

Prosina: Dne 2. v Radohovi vasi in Ribnici; dne 3. v Dolenj. Logatcu; dne 6. v Kostelu pri Kočevji; pond. po sv. 3. kralj. v Trnovem (na Notranjsk.), v Žerovnici in na Vidmu (poleg Krke); torek po sv. 3. kralj. v Metliki; dne 10. v Zalogu; dne 17. v Kotredežu, v Železnikih, na Uncu, na Brezovici in v Cerkljah; torek po sv. Antonu v Novem mestu; pond. po ned. slad. imeta Jezusa v Novi vasi (na Blokah); dne 20. v Kamniku, na Dovjem in v Kočevji; dne 22. v Vrhpolji pri Vipavi; 3. pond. po sv. 3. kraljih v Ljubljani (8 dni); pond. po sv. Pavlu na Vinici.

Svečana: Dne 1. v Šturiji; 3. v Žužemberku, na Krškem, v Lukovcu in v Loškem potoku; sv. Agate dan v Borovnici; terek po Svečnici v Metliki in četrtek po Svečnici v Sent. Jarneju (Dolenjsko); dne 9. v Boštanju, v Grahovem, v Zagorji (za Savo in v Mengšu; dne 12. v Motniku; dne 14. to je na sv. Valentina dan v Dobu, na Dobrovi, v Št. Lambertu, v Razdrtem in v Žerovnici; dne 17. v Kotredežu; dne 18. v Tržiču; ponedeljek pred sv. Matijem v Lašičah; na sv. Matija dan v Buški, v Moravčah, v Žubni in v Cirknici; četrtek po sv. Matiju na Toplicah; dne 27. na Igu; v pond. pred pustno ned. v Višnji gori; četrtek pred pustom v Moravčah; pustni pond. v Radohovi vasi in v Vipavi; prvi petek po papelnici v Vel. Cirkniku; kvat. pond. na Vrhniki; kvat. terek v Sentjanžu na Dolenjskem pri Radečah; pond. po kvat. ned. v Višnji gori; terek po kvat. nedelji v Črnomlju; prvi pond. v postu v Radečah; prvi petek v postu v Ciraiku (Treb. kant.).

Sušca: Kvaterni četrtek v Škocjani; prvi ponedeljek sušca na Ucu za živino in blago; dne 7. v Zalogu; dne 9. na Brezovici; dne 10. na Raki, na Smuku (Žužb. kant.); dne 11. v Senožcah; pond. pred sv. Gregorjem v Rakitni; četrtek pred sv. Gregorjem v Sodražici; dne 12. v Drnovem (pri Kršk.), v Črmošnjicah, v Kotredežu, na Veseli gori pri Rakovniku, v Radovljici (za živino), Žužemberku, Kamniku, Turjaku in v Spodu. Logatcu; pond. po sv. Gregorju v Št. Vidu (na Blokah) in v Premu; dne 14. v Št. Vidu pri Vipavi; dne 17. v Mengšu, v Žužemberku in v Loki; dne 18. na Krškem; dne 20. na Igu in v Moravčah in v Kočevju; prvi delavnik po sv. Jožefu v Dvoru, v Tržiču; dne 25. v Št. Jurji (Novomeški kant.); dne 26. v Lukovici in v Dolu; ponedeljek po sv. Jožefu v Mirni Peči; terek po sv. Jožefu v Metliki; prvi dan po oznanjenji Device Marije na Dolih (Mokronovski kant.); tretji ponedeljek v postu v Motniku; sredpostno sredo v Žireh; pond. pred tiho ned. v Litiji, v Polhovem gradu in Cirknici; soboto pred tiho nedeljo v Mokronogu; v pond. po tihi ned. v Zagorji (na Notranjsk.), v Dovskem, v Rovtah (Planin. kant.). Zdenski vasi, Kostanjevici in pri sv. Leni (Brdski kant.); petek pred cvetno nedeljo v Bruniku, v Cerkljah, v Hote-možah in v Št. Gotardu pri Trojani; Vel. teden: pond. na Dobrovi, v Moravčah, na Slapu pri Vipavi in v Višnji gori, terek v Črnomlju, sredo v Idriji, četrtek v Zatičini, petek pri Št. Gotardu (Brd. kant.); dne 31. v Rovišah (Kršk. kant.).

Malega travna: Dne 2. v Loškem potoku; dne 11. v Senožcah; dne 15. na Skarudini in v Borovnici; dne 17. v Grahovem; dne 22. v Motniku terek po kvat. ned. v Črnomlju; pond. pred sv. Jurjem v Radečah in v Leskovcu pri Krškem; terek pred sv. Jurjem v Novem mestu; sv. Jurja dan v Loki, v Št. Juriju pri Gamberku, Kotredežu, Osivnici, Planini, Radovljici (za živino), Črnem vrhu in v Žužemberku; sv. Marka dan v Buški, Grosupljem, Hotavljah, Kranji (konjski), Mozelj in Št. Juriju pri Svibnjem; pond. po sv. Jurji v Bistrici (na Notranjsk.) in na Gori pri Ribnici; četrtek po sv. Jurju v Rakitni; soboto po sv. Jurju v Št. Volbenku; dne 27. v Lukovcu; velikonočni pond. v Moravčah; velikonočni terek v Kranjski gori, Črnomlju, Česnicah, Dobernicah, Vipavi, v Lescah, na Vrhniki; sredo po Vel. noči v Št. Vidu pri Zatičini in v Žireh; soboto po Vel. noči v Trebelnem in v Zagradcu; pond. po beli ned. v Podbukovji (poleg Krke), na Igu, v Ribnici, v Jagnenci, na Vačah, v Št. Jurji pri Gamberku in v Šturji; terek po beli ned. v Metliki in Bušeh vasi; četrtek po beli ned. v Stružah (pri cerkvi) in pri Cirkvi; pond. po 3. ned. po vel. noči v Dolih in v Vrhu (Idrijskem kant.); četrti pond. po vel. noči na Vrhovcu (Kočevje), v Cirknici.

Velicega travna: Dne 1. v Železnikih, v Svibnji, v Tirni, v Planini pri Črnomlju, na Travi (Koč. kant.) in v Boh. Bistrici za živino; dne 2. v Boštanju, v Banji Loki; prvi pond. vel. travna v Ljubljani; dne 3. pri Fari; soboto po 3. v Velikih Brusnicah za živino; dne 4. na Jesenicah, v Srednji vasi (Bohinj), Poljanah, Sorici, Ložu, Kočevju, na Krškem, v Litiji in na Dobernicah; dne 5. v Št. Gotardu; terek po sv. Florijanu v Šmariji; četrtek po sv. Florijanu v Toplicah; dne 8. v Zaverših; dne 11. v Senožcah; Križev pond. na Vrhniki; na dan sv. Pankraca v Zagorji (za Savo); dne 12. v Koprivniku, v Veliki Loki pri Temenici; četrtek pred sv. Janezom v Sodražici; na sv. Janeza dan v Lukovcu, Idriji, Rovišah, Moravčah, Tržiču, v Kočevski Reki, v Srednji vasi in na Vidmu poleg Krke; sv. Jošta dan v Kotredežu; dne 20. v Mozelju; dne 22. v Št. Lambertu; na sv. Urbana dan v Št. Gotardu, na Mali gori, v Mengšu, Podvelbu, Svibni; pond. pred Vneboh. na Vrhniki, v Tržiču in v Vinici; dan po Vneboh. v Žužemberku in v Logatcu (gorenjem); pond. po Vneboh. v Postojni, v Zatičini; terek po Vneboh. v Moravčah pri sv. Križu; sredo pred Binkošti v Žerovnici, četrtek pred Binkošti v Lašičah; terek po Binkošti v Zagorji na Notranj., v Radovljici (blago in živino), Loki, Metliki, Bušeh vasi in v Radohovi vasi, četrtek po binkošti v Senožcah, Cirkniku, Hinah in na Igu; pond. pred sv. Rešnjim Tel. v Tržiču pri sv. Trojici, na Vrhniki in Št. Jerneji (Kostanj. kant.); terek po sv. Trojici na Vačah; pond. po sv. Reš. Tel. v Litiji; četrtek po sv. Reš. Tel. v Dolih; pond. po kvat. nedelji v Višnji gori; terek po kvat. nedelji v Črnomlju; peto soboto po vel. noči v Nemški Loki na Kočevskem; dne 31. v Mirni Peči.

Rožnika: Dne 2. v Svirci in v Motniku; dne 6. na Vinici; dne 7. v Loškem potoku; sv. Medarda dan v Rakitni; sv. Primoža dan v Vrhpolji pri Vipavi, Kamniku, Tirni in v Žužemberku; dne 11. v Senožečah; sv. Antona dan v Starom trgu, v Polhovem Gradcu, v Bruniku, na Hotemozah, v Zdenski vasi, v Trebnjem in v Zireh; pond. po sv. Antonu v Premu; sv. Vida dan v Dobu, Kočevji, Št. Vidu pri Zatičini in pri Vipavi; dne 14. v Hote-deršici, dne 15. v Kočevji in Jagnenci; dne 18. v Zalogu; pond. po sv. Vidu v Št. Vidu pri Blokah; dne 19. v Rovišah; pond. po sv. Trojici v Šentjerneji; sv. Alojzija dan v Moravčah in v Lašičah; pond. pred kresom v Bučki; dne 23. v Tržiši; na kresni dan v Št. Jurji pri Svibnem, v Črmošnjicah; v Matenji vasi, v Dernovem, v Loki, Bistrici (v Bohinji), Rovtah (Planinski kant.) na Mirni, v Česnjicah, Ribnici in Višnji gori; pond. po kresu v Dvoru, v Šentjanžu na Dolenjskem pri Radečah; dne 24. v Šent Jurji; dan pred sv. Petrom in Pavlom v Radečah; dne 27. v Strugah pri Cirkvi; sv. Petra in Pavla dan v Oslinici; dne 30. v Mozlju, v Zagorji (za Savo), v Mirni peči, na Mali gori, pri sv. Mohorji; pond. po sv. Petru in Pavlu v Ljubljani in v Trnovem; torek po sv. Petru in Pavlu v Črnomlji; kvaterni če-rtrek v Škocijanu; drugo soboto po sv. Petru in Pavlu v Nemški Loki.

Malega srpana: Dan Marijinega obiskovanja v Št. Gothardu, v Srednji vasi, v Kočevski Reki; dne 4. v Velikem Gabru, v Zireh in na Krškem; dne 5. v Vidmu poleg Krke; pond. po sv. Urhu v Polšnjiku, Slančjem vrhu in na Travi; četrtek po sv. Urhu v Žužemberku; dne 9. v Tirni; drugo soboto po sv. Petru in Pavlu v Nemški Loki na Kočevskem; dne 11. v Senožečah; dne 12. v Trebnjem, v Planini, v Kropi in v Gorenji Planini; Sv. Mar-jete dan v Jagnenci; dne 13. v Starem Logu na Kočevskem; dne 17. v Zdenski vasi; pond. po sv. Marjeti v Vinici; torek po sv. Marjeti v Metliki; sv. Magdalene dan v Hinjah, in na Jesenicah; dne 20. v Koprivniku; dne 23. v Banjiloki; dne 24. v Loki; dne 25. v Kočevji, na Vrhniku, in v Narinu (Postojnsk.); pond. po sv. Jakobu v Kostanjevici, Lukovcu, Šmartnu pri Litiji in v Telčah; sv. Ane dan v Leskovcu pri podružni. sv. Ane, v Višnji gori, Radovljici (za blago), na Bitnjah v Bohinji; dne 26. v Cerknici; dne 27. v Toplicah in na Vrh (Idrijskem kant.).

Velicega srpana: Dne 1. v Kranji (konjski) in Vinici; drugo soboto po sv. Jakobu v Št. Volbenku; dne 2. v Dolu; dne 5. na Gori pri Ribnici; ponedeljek po 2. v Rib-nici; sv. Ožbalta dan v Krašnji, v Dolih, na Vidmu in v Vrhovcu (Kočevje); sv. Lovrenca dan v Dvoru, v Rovtah (Vrhniški kant.), v Dobu, v Železnikih, Kamni gorici, na Igu, na Travi in pri Sv. Lovrencu na Temenici; dne 11. v Senožečah; v soboto pred angeljsko nedeljo v Krškem; dne 14. v Leskovcu, v Šent Vidu pri Vipavi; četrtek pred Velk. Šmarnom v Top-licah; Velik. Šmarna dan v Oslinici in v Fari pri Kočevju; sv. Roka dan v Bistrici (Trebn. kant.), Ložu, na Vačah, v Hotavljah, v Šmariji, Planini, Trebnjem in Cerkljah; torek po Velk. Šmarnu v Metliki; dne 17. v Spod. Idriji in v Svirci; dne 20. v Zatičini; soboto pred sv. Jernejem v Mokronogu; dne 24. v Postojini, v Št. Jerneji, v Kočevji, Loki in v Kamniku; pond. po sv. Jerneji v Št. Vidu (na Blokah); torek po sv. Jerneji v Novem mestu; dne 25. v Ambrusa za blago in živino; sv. Avgušтина dan v Strugah pri Cirkvi; dne 29. na Dobrovi.

Kimovca: Dne 1. v Radečah, na Skaručni in v Višnji gori; v Št. Jurji pond. po sv. Tilnu; prvi pond. kim. v Vipavi; pond. po angeljski nedelji v Planini pri Črnomlji; dne 7. v Zagradcu, Fužinah; ponedeljek pred Mal. Šmarnom v Premu; soboto pred Mal. Šmarnom na Veseli gori pri Rakovniku; dne 9. v Lukovcu, v Vrh (Idrijskem kant.), v Bu-šeči vasi, v Velikih Lašičah; pond. po Mal. Šmarnu v Ljubljani, v Črnem vrhu, v Št. Vidu pri Zatičini in v Loškem potoku; dne 11. v Senožečah; dne 14. v Žužemberku; soboto po 14. v velikih Brusnicah za živino; pond. po ned. Mar. imena na Vinicah; dne 15. v Idriji in v Banjiloki; prvi pond. po Križ. tednu v Boštanju; dne 17. v Št. Lambertu; kvat. torek v Šentjanžu na Dolenjskem pri Radečah; kvaterni četrtek v Podvelbu (Col) in Škocijanu; pond. po kvat. ned. v Senožečah in Višnji Gori; torek po kvat. ned. v Črnomlji; dne 21. v Kranji (konjski) in v Ribnici; dne 27. v Podbukovji in v Borovnici; pond. pred sv. Mihelom v Bučki; sv. Mihela dan v Dernovem, na Dovjem, v Rovtah (Vrh. kant.), Loki, Grosupljem, Mirni Peči, Mengšu, Novi vasi (na Blokah), v Završih; pond. po sv. Mihelu v Kostanjevici in Li-tiji; torek po sv. Mihelu v Metliki.

Vinotoka: Dne 1. v Starem Trgu; 4. v Tržiču; prvi ponedeljek meseca pri Fari in na Jesenicah; pond. po Roženkranski ned. v Gornj. Logatcu, na Vidmu poleg Krke, v Šmartnem pri Litiji, v Št. Ruperta in Črmošnjicah; torek po Roženkr. ned. pri sv. Heleni; sredo po roženkr. ned. v Motniku, Zagorji (na Notr.); Zdenski vasi in Šturiji; četrtek po Roženkr. ned. v Toplicah; drugi pond. po Roženkr. ned. v Št. Vidu pri Zatičini; pond. po sv. Francišku v Vinici; dne 11. v Kranji in Senožečah; četrtek pred sv. Terezijo v Sodražici; sv. Terezije dan v Kamniku in Idriji, pond. pred letn. žegn. cerkva v Kranjski gori; dne 16. v Kočevji; pond. pred sv. Lukom v Bistrici (Trebn. kant.); sv. Luke dan v Krškem, v Lukovcu, v Kranji (konjski), v Postojini, v Radohovi vasi, v Sorici in v Boh. Bistrici (za ži-

vino); pond. po sv. Lukežu na Krškem; v torek po sv. Lukežu v Novem mestu; dne 19. v Trnovem (na Notranj.); ned. po letn. žegn. v Radečah; sv. Uršule dan v Dovškem, v Cerkljah, v Lescah, v Žubni, v Jagnenci in v Žireh; pond. po sv. Uršuli v Premu, pri sv. Križu; dne 24. v Dolu in Logatcu; pond. pred sv. Simonom in Judom v Rakitni; v Simonov in Judov dan v Vipavi, Ložu, Mokronogu, Poljanah, Radovljici (za živino), na Skaručni, v Žužemberku in v Česnicah; torek po sv. Simonu in Judi v Črnomlji; dne 30. v Zalogu.

Listopada: Dne 2. v Zagorji (za Savo), na Jesenicah, na Mirni in v Cerknici; pond. po Vseh svetn. v Višnji gori; dne 3. na Mirni; poned. po vernih duš dan v Št. Jarneji (Kostanj. kant.); sv. Lenarta dan v Kropi; dne 6. v Velikih Lašičah, v Mengšu, na Vrhniki; pond. pred sv. Martinom v Moravčah; soboto pred sv. Martinom v Št. Vidu pri Zatičini; sv. Martina dan v Moravčah; dne 11. v Dobručah, v Št. Gothardu, v Bučki, pri Fari, na Igu, v Lašičah, v Srednji vasi (Boh.), na Razdrtem in v Kranji (konjski); pond. po sv. Martinu v Bistrici (na Notranjsk.), v Št. Martinu pri Litiji in v Radečah; torek po sv. Martinu v Metliki; drugi dan po sv. Martinu v Bušči vasi; dne 16. v Idriji; pond. po sv. Leopoldu v Ljubljani (8 dni); dne 19. na Raki; dne 22. v Gorenji Planini; dne 21. v Hotedersici (za živino in blago); dne 22. na Slapu pri Vipavi; dne 23. v Mojsrani in pri Št. Lovrencu na Temenici; dne 25. sv. Katarine dan v Loki, Zatičini in na Krškem; pond. pred sv. Andrejem v Št. Ruprtu; sv. Andreja dan v Gočah, v Kočevji, Železnikih, Planini, na Kalu (Postonj.) v Trzinu, Turjaku in na Vačah.

Grudna: Dne 3. v Postojini, na Jesenicah; sv. Barbare dan v Kamni Gorici in Kamniku; dne 5. v Idriji; pond. pred sv. Miklavžem v Martinji vasi (Trebn. kant.); sv. Mikl. dan v Brezovici, v Bistrici (v Bohinj), Bistrici, Žužemberku, Borovnici; pond. po sv. Mikl. v Litiji; torek po sv. Miklavžu v Metliki; prvi pond. v adventu v Boštanju (za živino in blago); prvi torek v adventu v Novem mestu; dne 9. v Mokronogu; sv. Lucije dan v Gornj. Logatcu, Mengšu, Radovljici (za blago in živino), na Slapu pri Vipavi, v Šenušah; dne 14. v Mišjem dolu; kvaterni pond. v Zagorji (na Notr.), Kostanjevici in Višnji gori; kvat. četrtek v Sko-cijanu; torek po kvat. nedelji v Črnomlji; dne 21. v Krašnji; sv. Janeza dan v Idriji, v Radečah in na Vrhniki; Nedolžnih otročičev dan v Dobu in v Mirnej Peči; sv. Silvestra dan v Kočevji in v Zagorji (za Savo).

Zabavni del.

Josip Juraj Strossmayer.

Jugoslovani, osobito Hrvatje si morajo v srečo šteti, da imajo moža, kakeršen je vladika Strossmayer. „Prvi Jugoslovani“ je poznat v ožji domovini v največji palači plemičevi takó dobro, kakor v najmanjši koči seljakovi. Tudi čez meje med mnogobrojnimi milijoni Slovanov se sveti njega ime. Vender nam bodi dovoljeno prav ob kratkem še v „Koledarji“ izpregovoriti o njem, ker o takem dobrotniku národovem in duševnem velikanu, kakor je vladika Strossmayer, govoreno ni nikdar preveč.

Josip Juraj Strossmayer se je porodil dné 4. februarja leta 1815. v Oseku na Hrvaškem iz siromašnih, toda spoštovanih roditeljev. Ljudske šole in gimnazijo je završil v rojstvenem svojem mestu z najboljšim uspehom. Leta 1832. je bil vzprejet v djakovsko semenišče, kjer se je dve leti učil modroslovju in bil kesneje poslan na peštansko vseučilišče učiti se bogoslovju. Ko je mladi Strossmayer študoval v Pešti, pričelo je v domovini njegovi kipeti. Národna samozavest je silila na dan in zajedno se je vršil prepórod národne književnosti. To novo življenje je čutil Strossmayer dobro v sebi, a ostal je miren ter si izkušal najprej obogateti znanje svoje v vsakem oziru, da bi potem mogel plodovito delovati za vzvišeno stvar.

Po dovršenih bogoslovnih naukah je šel kapelanovat v Petrovaradin in je bil ondu tri leta. Na to poprosi vladiko Kukovića, naj ga pošlje v duhovni závod „Augustineum“ na Dunaj, da napravi višje bogoslovske študije. Tudi zadnje svoje nauke je dovršil Strossmayer kakor pravi veleum.

Vraivšemu se v domovino ponudi mu vladika Kuković mesto profesorja na duhovniškem liceji v Djakovem. Služboval je tukaj do leta 1847., potem pa bil poklican na Dunaj za ravnatelja onemu višjemu duhovniškemu zavódu, v katerem je bil pred nekoliko leti dijak. K tej odlični službi pa se mu je pridružila še čast c. kr. dvorskega kapelana. Sedaj je imel priliko mladi učenjak v cerkvenih govorih nastopati pred cesarskim dvorom samim in uporabljati globeke vire znanosti svoje v korist ljubljenu in zatiranemu narodu svojemu. — Stopil je v javnost, pisati jel članke v dunajskih listih proti nasilstvu Madjarjev. Zarad iskrenega domoljubja in velikega uma svojega je zaslúl kmalu ne le v dunajskih krogih, temveč tudi v domovini svoji, in ko se je leta 1849. vladika Kuković zahvalil na stolici bosensko-sremski, tedaj je bil mladi ali učeni Strossmayer priporočen na Dunaj prišedšemu banu Jelačiću vsestransko kot najsposobnejši in najrazumnejši za vladiko na prazno mesto v Djakovem. Dà, celó upokojeni vladika Kuković, kateri ni bil naklonjen Strossmayerju, govoril je njega Veličanstvu cesarju laskavo o njem in ga priznal za najboljšega svojega naslednika.

Po takih priporočilih je bil mladi dvorski kapelan in ravnatelj višjega duhovniškega vzgojevališča Strossmayer od Njega Veličanstva dne 18. novembra 1849. leta imenovan za vladiko starodavni vladikovini bosenski in sremski. Ravno o ónem času, ko je bil Strossmayer predlagan po banu Jelačići cesarju Franu Josipu I. za vladiko djakovskega, potegoval se je tudi dunajski nadvladika Milde, da bi pridobil Strossmayerja za profesorsko stolico cerkvenega prava na vsenčilišči dunajskemu.

Ko je sédel novoimenovani vladika na škofovski sedež v Djakovem, bili so žalostni časi Hrvatom. Ban Jelačić je vtihnil leta 1852., uvidevši, da vsa obetanja za hrabro in junaško borjenje hrvaških sinov za blaginjo Avstrije v madjarski revoluciji in na Laškem ostanejo neizpolnjena. Jedino upanje mu je ostal idejalni Strossmayer, ta bodoči oče narodu svojemu.

Prvih deset let vladikovanja svojega je preživel Strossmayer tiho, oddaljen od svetovnega hrupa, baveč se z velikanskimi načrti, katere je pričel izvajati v korist ljubljenu naródu, ko je ponehal strašni pritisek Bachovega absolutizma. A tudi v tem času ni držal križem rok. Brigal se je posebno za svojo vladikovino in šolstvo. Skoraj vsaki srednji šoli v ožji domovini svoji je podaril znatne vsote, da ustanovi zaklade za revne dijake. Takó je dal oseškemu gimnaziju 6000 goldinarjev, reškemu 5000 goldinarjev, vinkovaškemu, varazdinskemu in senjskemu po 1000 goldinarjev. Posebno pa se je spominjal mesta Djakova ter dal v isti namen glavnico 12.000 goldinarjev. Ženski mladini vse Slavonije pa je ustanovil za višje naobraževanje ženski samostan s konviktom, kjer je bila tudi prej ženska preparandija, a danes višja dekliška šola.

Vladika „bosenski“ je imel posebno v skrbah bosenske čč. očete frančiškane ter je v ta namen osnoval na svoje troške (40.000 goldinarjev) leta 1857. semenišče za bosensko duhovno mladino, v katerem so se sinovi trpinke Bosne vzgajali do leta 1876., dokler jih ni od ondot pregnalo madjarsko nasilstvo. Poleg Bošnjakov je skrbel neprecenljivi vladika tudi za druge Slovane na Jugu. Sam preporeditelj srbske književnosti Vuk Štefanovič Karadžić je užival njegove dobrote. Dva mlada Bolgara, porojena brata Miladinoviča, živela sta nekaj časa na njegovem dvoru, prirejajoč za tisek národne pesmi bolgarske, katere je izdal Strossmayer ob svojih troških v Zagrebu. Prva bolgarska knjiga je pohitela med svet z znamenitim darilom hrvaškega vladike.

Ko bi Strossmayer ne bil storil ničesar drugega več, kakor kar je storil dosedaj, prištevati bi se smel med prve rodoljube hrvaške. A vse to je bil le začetek velikanskim dobrotam, katere je imel šele dobiti ljubljeni mu národ.

Gorko pri sreci je imel vedno svojo vladikovino. Blagostanje nje si je postavil za smoter svoj. Skrbel je tudi vedno prav po očetovsko za duhovščino svojo. Onemoglim duhovnikom je dal glavnico 10.000 goldinarjev, deškemu semenišču pa zopet podaril 70.000 goldinarjev; osnoval je stolico za staroslovenski jezik; duhovnemu semenišču in knjižnici njegovi daroval 11.000 goldinarjev. Sedaj

je pričel snovati misel, kakó bi sezidal vladikovini svoji dostojno stolno cerkev in je v ta namen potoval v Italijo, da naredi pravi načrt svojim idejam.

Ko je zaradi nesrečne avstrijsko-italijanske vojne (l. 1859.) palo leta 1860. Bachovo ministerstvo, stopil je zopet že po vsi deželi dobro znani vladika v javnost, na politično polje. In odzdaj je on kakor srčna žila, središče vsemu političnemu in duševnemu življenju na Hrvaškem; slišati je vedno in povsod Strossmayerja, koder gre za svobodo in korist národa hrvaškega. Njegova beseda je merodajna, odločilna. Leta 1860. se je udeležil pomnoženega, državnega zbora in se ondu boril takó odločno za samostalnost Hrvaške, da so Madjari uvideli, da dotlé ne dosežejo namena svojega, dokler se bode Strossmayer mešal v politiko Hrvaške. In res, izposlovali so si na Dunaji, da je bilo Strossmayerju naloženo pod težkimi pogoji, opustiti ne samó vsako politiko, temveč zapustiti je moral domovino svojo in iti v prognanstvo, dokler se nesrečna „pogodba“ ni sklenila z Madjari. Vrnivši se v svojo stolico, vtikal se ni več Strossmayer javno v politiko. A zastopniki njegovih idej, na čelu jim conte Vojnović in učenjak Rački, delujejo vedno uspešno.

Mnogo srečnejše in uspešnejše pa je delovanje Strossmayerjevo na duševnem polji národa svojega. Ko se je bila leta 1860. meseca decembra skicala v Zagreb banska konferencija, da se posvetuje o položaji, ki ga ima dežela zavzeti po Bachovem propadu, izročil je vladika Strossmayer konferenciji izdelan načrt, na podstavi katerega naj se ustvari v Zagrebu akademija znanosti in umetnosti, katera bode národ v najkritičnejših časih vzbujala in ohranjela, katera mu bode književnost in jezik v največjem nasilstvu jemala v ogrambo in katera ga bode vsak čas špopolnjevala in ga pripravljala, da stopi v kolo drugih kulturnih národov evropskih. Temu načrtu pa je priložil Strossmayer znatni dar 50.000 gld. in kesneje dodal še 20.000 goldinarjev.

Strossmayerjeve besede in Strossmayerjeva dela niso ostala brez uspeha. Ves národ je navdušeno donášal prostovoljne darove, samó, da bi se kar najhitreje móči osnovala akademija znanosti in umetnosti. V kratkem času se je nabralo do 200.000 goldinarjev za glavnico akademiji. Odprtje akademije se je slavilo dné 28. junija leta 1867., o kateri priliki je govoril Strossmayer kot pokrovitelj slavnostni govor. Da bi pa Strossmayerjev govor in namen o hrvaškem vseučilišči ne ostal brez sadú, podaril je on narodu svojemu v to ime meseca septembra 1866. leta 57.000 goldinarjev, h kateremu dárú se je pridružil ves národ in se je v kratkem nabralo okoli 200.000 goldinarjev. Po raznih ovirah in zaprekah se je posrečilo rodoljubom dospeti tudi do te sreče. Dné 19. oktobra 1874. leta je bilo najsvetčaneje odprto hrvaško vseučilišče v navzočnosti mnogih evropskih vseučilišč in vseh jugoslovanskih društev. Ves Zagreb, celó ves národ ni slavil samó odprtja vseučilišča svojega, marveč svojega „očeta“ in zajedno „prvega sina domovine“, vélikega vladiko Strossmayerja.

Plemeniti [vladika pa je šel še dalje. Obistiniti je hotel popolnoma svoje gaslo, katero si je z nastopom za vladiko postavil: „Vse za vero in domovino“. Misel, katero je v mladih svojih vladičjih letih zasnoval in za katero se je dolgo in dolgo najprevidneje pripravljaj, začel je leta 1866. izvajati, to je, tega leta je jel zidati v stolnem svojem mestu katedralno cerkev. Leta 1882. stala je v mirnem in neznatnem mestu Djakovu veličastna cerkev, pravo umetniško delo, kakeršnih se nahaja le malo. Tu je vladika takorekoč odtrgaval od svojih ust, da mu je bilo moči v teku šestnajstih let postaviti samemu tak spomenik. Izdal in potrošil je sto in stotisoče goldinarjev svojega denarja. In res, to je največje delo življenja njegovega, to je delo, dostojno največjih velikanov svetovne zgodovine.

Ko se je dné 1. oktobra 1882. leta proslavljalo blagoslovljenje te krasne katedrale, bilo je navzočnih na tisoče hrvaškega národa v Dja-

kovu. Udeležil pa se je te redke slovesnosti tudi ves slovanski rod po svojih odposlancih. Palača Strossmayerjeva je bila kakor kraljev dvor, polna najznamenitejših móž.

Misliti bi bilo, da je s temi deli vladika Strossmayer opešal duševno in gmotno, a temu ni takó. Duševni velikan, kakeršen je on, ne porodi se vsako stoletje. On, ki je že mlad slúl kot veleum in posebni ljubitelj domovine, v katerega roke je národ hrvaški položil vse nade svoje, ne vkloni ga niti starost, niti težavno in neprestano delovanje.

Potujé po Italiji in Nemčiji in proučujé umetnost, pričel je zajedno nabirati umetniške slike prve vrste. Takó je nabral 170 slik velike umetniške vrednosti za ceno do 250.000 goldinarjev. To lepo zbirko je podaril jugoslovanski akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu, katera s tem darilom izvršuje svoj namen tudi na polji umetnosti. Da bi se pa ta galerija dostojno shranila, podaril je še 1876.

leta 40.000 goldinarjev za akademijsko palačo, katera je bila leta 1883. dozdana v Zagrebu ob troških od 230.000 goldinarjev.

Veliki vladika se blagodušno spominja tudi nas Slovencev. Leta 1864. podaril je „Matici Slovenski“ 1000 goldinarjev in kesneje 300 goldinarjev „Narodnemu Domu.“ Zanima se za vsak pojav v Slovencih, vsak napredek bodisi v literaturi, politiki ali socialnem življenji oveseli ga kakor pravega Slovana. Vsakateremu Slovincu, ki mu je bila sreča mila govoriti z njim, ostal bode v nepozabnem spominu.

To je na kratko posneto delovanje, katero izvršuje vzvišeni vladika Strossmayer v teku petintridesetletnega svojega vladikovanja na korist veri svoji in svojemu naródu.

Po vsem tem ni čudo, da je Strossmayer najpriljubljenejši mož vsega naroda hrvaškega in da nosi častno ime „prvega sina“ in „očeta domovine.“

Matej Cigale.

Leto 1848. je bilo velikega pomena za nas Slovence in sploh Slovane v Avstriji. Národna zavest, katera je tlela, kakor iskrica toliko časa pod težo tujega navala, dobila je duška in vzplamtela z vso silo. Raznojezični narodi so jeli zahtevati zavedajočih se pravic in enakopravnosti svojim težnjam. Njega Veličanstvo presvetli cesar Fran Josip I. je dal dné 4. marcija 1849. leta drugo ustavo, po kateri naj uživajo vsi narodi avstrijske monarhije jednake pravice.

Tedanjemu času je bilo brez izjeme jasno, da zahteva ustava, kolikor največ moč rabiti v vsaki deželi národov jezik po vseh c. kr. uradih. Minister Bach je izdal cesarsko naredbo, da prične izhajati občni državni list za zakone in vlado v vseh deželnih jezikih s pravotno močjo besede v slehernem jeziku. Ko pa se je imela naredba dejanski zvršiti, opazili so, da nekateri jeziki še nimajo v splošni rabi izrazov za pojme, ki se nahajajo v novejšem državnem življenji. Osebito pri slovanskih jezikih, kateri so bili vedno potiskani v kot in so se negovali le v prosti hiši, čutil se je ta nedostatek. Da se pa izvéde pravična cesarska naredba ter pridobi slovanskim narodom potrebno in njih jezik vsposobi za uradovanje, sklicalo je c. kr. pravosodno ministerstvo julija meseca 1849. leta na Dunaj vseslovansko komisijo. Zborovala je ta komisija prvič dné 1. avgusta 1849. leta. Slovence so zastopali dr. Fran Miklošič, dr. Matija Dolenc in kesneje še Matej Cigale iz Ljubljane.

Matej Cigale, o katerem je nam govoriti, bil je porojen dné 2. septembra 1819 leta v Dolenjih Lomih pri Črnem Vrhu. Ljudsko šolo je pohajal v Črnem Vrhu in Idriji, gimnazijo v Gorici. Bil je posebno sloveč latinec. Leta 1841. je stopil v semenišče ljubljansko, a je leta 1843. zapustil, šel v Gradec in kesneje na Dunaj na vseučilišče. Dovršivši 1846. leta jus, nastopi 1848. leta sodno prakso

Cigalef

v Gorici; z novim letom 1848. pa je šel v Celovec in opravil preskušnjo za sodnika.

Takó je skončal Matej Cigale vse preskušnje. A kakor skoro vsakega, kogar rojenice niso položile v plenice z zlatom pretkane, zasleduje nesreča ter se ima boriti s stoterimi težavami, predno pride do užitka in mirú, takó tudi Cigaletu ni bilo prizanešeno. Ravno, ko je skončal zadnji izpit, pošli so mu vsi novčni pomočki. Podporščine avskultantov, na katere se je prej zanašal,

bile so zaradi prevratnih dogodkov povsod ustavljene in to ga je primoralo, da je zapustil državno službo.

Tisti čas je ljubljanski tiskar J. Blaznik namerjal izdajati časnik „Slovenijo“. Iskal je urednika. Obrne se do svojih znancev na Dunaji s prošnjo, naj mu svetujejo, kakó dobiti možá, ki bi prevzel ne ravno lahko delo. Dobil je od tam namig, naj se potruži do Cigaleta. Šel je tedaj v Celovec in Cigale se mu je udal in prevzel uredništvo. Ostal je pri listu nad jedno leto ter ga takó previdno urejal, da ni zadel niti jedenkrat ob državnega pravduka.

Leta 1848. osnovali so rodoljubi „Slovensko društvo v Ljubljani“ z namenom, da bi gojili domač jezik in njega književnost. Matej Cigale postal je društveni tajnik ter prevzel mnogo dela v društvu na svoje rame. On in Anton Mažgon sta pričela tudi prevajanje državnega in kazenskega zakonika. O začetku 1849. leta udeležil se je Cigale odposlanec „Slovenskega društva“ zbora „Slovanske Lipe“ v Pragi.

Začetkom meseca oktobra 1849. leta je bil Matej Cigale poklican na Dunaj in že dné 25. januarija 1850. leta imenovan za ministerijalnega koncipista v uredništvu državnega zakonika. Ko je Cigale odšel na Dunaj, imel je že mnogo zaslug za probujo slovenskega naroda, vendar je neumorno deloval ves čas življenja svojega in takó nadaljeval pričeto delo.

Na našo srečo Matej Cigale v pisárnici ni sédel birokrat in se tudi pozneje ni pobirokratil. Ljubezen do slovenske stvari, kateri je že prej izdatno služil, ni ga ostavila, ko je on ostavil domovino. Ves čas je z uradno svojo dolžnostjo spájal dolžnost izobraženega domorodca. Oficijalni prelagátelj je v tisti dóbi tudi Slovencem ledíno oral, začel je slovenščini gradíti novo stavbo od besed, prirediti jo je imel za javno rabo, za politično ter pravno književnost. Tu ni bil zgolj uraden, marveč tudi národen poklic, in da je bil izpolnjen, trebalo je poleg znanja in vestnosti tudi žive ljubezni do napredka v slovenskem jeziku. Vse to troje pa je bilo združeno v Mateji Cigaletu in Slovenci smo lahko usodi hvaležni, da je v tega možá roké položila skrb za uradno slovenščino pred blizu štiridesetimi leti. Ustava z 1849. leta se je držala le do 31. dné decembra 1851. leta, ž njo je bila pokopana vsaka svoboda državljanov in národov, ostal je le državni zakonik v vseh avstrijskih jezikih. Oficijalna skrb za razvoj slovanskih jezikov v uradni in javni rabi se ni več vrnila, dasi se je vrnila ustava z načelom enakopravnosti národne. Narobe, bila je navzlic tej ustavi dóba, v kateri je vlada z vsemi svojimi močmi préčila uradno ter javno rabo slovanskih jezikov. Ali brez ozira na to, kakšna politična sapa veje, hodil je Matej Cigale v uredništvu državnega zakonika svoj pot, vestno pripravljal slovenščino za uradne potrebe, vneto jo bogatil z juridičnimi in političnimi izrazi. Denašnji slovenski pravniški jezik je vzgajen skoraj zgolj na Cigaletovem trudu.

Mudili smo se dozdej pri literarnih pomnikih Cigaletovih, kateri nam pričajo, kakó se je čestiti mož v svojem stanu z vzorno vestnostjo trudil okoli razvoja dragega našega máterinega jezika.

Storimo pa korak dalje, da vidimo Cigaletova dela, katerih ni „veleval mu stan!“ Vidimo ga takó naprej, kakó pomaga prijatelju svojemu Petru Kozlerju pri izdavi slovenskega zemljevida, kakó mu oskrbí prevod za dotični zemljepis (Dunaj 1854). Vidimo ga takoj potem, kakó se loti 1854. leta spisovanja vélikega nemško-slovenskega slovarja Wolfovega, kateremu služi pet let skoro noč in dan.

Ko je ta slovar prišel 1860. leta na svetlo, bilo je storjeno razdobno delo, ker slovenski národ ga je potreboval kakor slepec vida. Zgodovina njegova je znana, spisal jo je Cigale sam v predgovoru k slovarju z dné 15. januarija 1860. leta. Kakó se tak slovar počasi dela in pleče, vemo zdaj, ko je toliko petletij minilo, da je končno delo slovensko-nemškega slovarja prišlo v pravega možá rokó. Človeku se hoče po sili dozdevati, da bi Slovenci še zdaj čakali tudi na nemško-slovenski del slovarja, če bi ne bili imeli neutradnega in požrtvovalnega rodoljuba Mateja Cigaleta, katerega je oče Bleiweis hitro tisto zlato uro kakor poklicanega urednika imenoval mecénu Wolfu. Bil je Cigale res samó urednik slovarju, ker je prejel nekoliko stotin rokopisnih pôl. Ali te pôle so bile takó pogrešne in nedostatne, da je Cigale iz svojega dodajal pri večjih besedah več nego devet desetín vsega. Delo je tedaj popolnoma njegovo in prav je, da se slovar imenuje po njem: Cigaletov slovar. Nágrade — dobil je po celih 15 gld. kon. n. za pôlo; za ta denar bi danes malokdo prevzel golo prepisovanje; ali Cigale je to storil, ker je bilo to vprašanje njegovega rodoljubja in bojé se, da bi se knezoškof utegnil ustrašiti troškov in popustiti dobro, domorodno reč.

Preobširno bi bilo za nas navajati vsa dela Cigaletova. Mož je toliko pisal ali pomagal izdelovati, da bi se dalo napolniti celo knjižico o njem. Bleiweisove „Novice“ in „Matica Slovenska“ sta priči, kakó je bil Cigale delaven. Pilil je jezik sam in svetoval drugim, kakó jim je ravnati, da pridobé izreku lepoglasen in pravilen zlog. Kot jezikoslovec nam je neprecenljiv.

Véliko soboto, 20. dan aprila zjutraj t. l. je Cigale izdihnil blago dušo svojo. Umril je na Dunaji v časti c. kr. vladnega svetovalca. Življenje njegovo je bilo neprestano delo in trud za mili mu rod in njega jezik. Poročen je bil od leta 1855. z gospó Marijo, porojeno Pačesovo iz Prage, ki mu je bila ves čas skrbna družica. Bolezen je nosil Cigale v sebi že mnogo let, dobivši jo po mnenji zdravnikov od preobilega dela, katerega mu ni nikdar bilo zadosti. Skoro vsako leto je moral zadnje čase za nekaj tednov ostajati domá v sobi. Pokopan je med nebrojnimi grobovi na daljnem Dunaji, dub njegov pa biva med nami!

Anton Martin Slomšek, knezoškof lavantski.

Slovenci se moremo le z malo vrsto višjih cerkvenih dostojanstvenikov po-
našati. Škofovsk sedež so v prejšnjih stoletjih zasedali večinoma tujci
ali pa óni možje „modre krvi“. Šele v devetnajstem stoletji nam je bila
sreča milejša. Dobili smo Wolfa, Ravnikarja, Dobrilo, Pogačarja, in Slomška.
Ti možje niso pozabili na odličnih svojih mestih, da so iz národa, národa trpe
čega pod tujim pritiskom.

V malem številu naš národ ljubečih vladik se svita pač v krasnem si-
jaji ime Antona Martina Slomška, katerega žitje in delovanje naj na
kratko opišemo tudi v „Koledarji“, ker je želeti, da blage možé, ki so toliko
žrtvovali in se trudili osrečiti mili jim rod, spozna bivalec najrevnejše kočé ter
vsak zaveden sin matere Slave.

Porojen na Slomu, v fari (spodnji) Pónikvi 26. dné novembra 1800. leta od kmečkih precěj imovitih roditeljev. Šolal se je v Celji, Senji in Celovci. Leta 1821. je stopil v semenišče v Celovci ter bil 8. dné septembra 1824. leta posvečen v mašnika. Služboval je nato kapelan na Bizeljskem 1825.—1827. leta in pri Novi Cerkvi 1827.—1829. leta. Od jeseni 1829. do 1838. leta je bil spirital v celovski duhovščnici; zatem nadžupnik in dekan v Vozenici od oktobra 1838. leta do avgusta 1844. leta, potem kanonik stolne cerkve pri Sv. Andreji v Lavantski dolini in šolski višji nadzornik v vladikovini od leta 1844. 1846., katerega leta je meseca aprila postal opat v Celji. A že 30. dné majnika istega leta (1846.) je bil imenovan za pokneženega vladiko lavantskega in 5. dné julija v Solnogradu posvečen. O obnovitvi duhovnih redov v Avstriji je potoval leta 1856. in 1857. kot konvizitator praškega kardinala in nadvladike Schwarzenberga po Moravski, Češki, Avstrijski, gorenji Štajerski, Koroški, Solnograški in Tirolski, obiskujé tamkajšnje benediktinske samostane; a leta 1862. je romal o proglasitvi japonskih mučenikov za svetnike tudi v Rim h groboma sv. apostolov Petra in Pavla. Leta 1859 meseca septembra se je preselil v Maribor, kjer je umrl 24. dné septembra 1862 leta. Teló mu je pokopano tam v kapeli na mestnem groblji, a njegovo ime živi med nami.

Slomšek je deloval vse žive dni po besedah, katere je sam v „Drobtinicah“ leta 1862. zapisal v „slavi pokojnim rodoljubom in utemeljiteljem našega slovstva“ kot njih odziv: „Vrli Slovenci! ne pozabite, da ste sini matere Slave; naj vam bode drago materino blago: sveta vera in beseda materina. Prava vera bodi vam luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličanske narodne omike“ (str. 78, 79), ali kakor je tudi v krasni besedi rekel svojim alumnom leta 1861.: „Vse za Boga in za domovino.“ Pa si je tudi zaslužil časti in hvale, katera mu ne povene na veke.

Jedna glavnih, dà, pač glavna zasluga Slomškova o Slovencih v cerkvenem in národnem oziru je končna, z velikanskimi žrtvami sklenenent premestitev vladíške stolice od Sv. Andreja v Maribor leta 1859. ter združitev malone vseh slovenskih župnij na malem Štajerskem v jedno slovensko vladikovino lavantsko, razven žal še kakih osem pri sekovski nemški vladikovini ostalih făr, pa dosledno ustanovitev posebnega bogoslovnege zavoda in duhovskega semenišča mariborskega. Prav opazuje njegov životopisec Fr. Kosar v „Drobtinicah“ 1863, str. 170.: „Kako je moralo pobožne Slovence (sekovske vladikovine) boleti, da niso nikdar božje besede zašlišali v svojem jeziku iz vladikovih ust in da niso nikdar mogli ustno s škofom govoriti in jim zaupno kakor otroci očetu svojih težav potožiti in svoje potrebe razodeti. Kako težavno je moralo tudi biti učiteljem v šoli in mašnikom v cerkvi govoriti in učiti v slovenskem jeziku, katerega se niso nikdar vadili.“

Vladika je bil Anton Martin izvrsten poglavar svoje cerkvene okrajine. Duhovnikom pravi oče, dober učitelj. V izgled drugim je bil sam prvi dušni

pastir, glasovit pridigar, goreč izpovednik, izkušen šolnik, umen osnovelec raznih verskih in dobrodejnih družeb in pobožnih brátovščin. Bil je velik do-
brotnik cerkev, vnet pospešnik cerkvenega petja, ljub katehet v cerkvi in šoli. Leta 1851. je ustanovil brátovščino sv. Cirila in Metoda, katera moli za zdru-
ženje vseh Slovanov v katoliški veri. Skrbel je tudi za boljše poznavanje do-
mače zgodovine in v to odredil, da se spisujejo farne kronike.

Martin Slomšek je bil vzoren rodoljub, stebler Slovenstva. — Učil je v máterščini že bogoslovec drúge svoje v semenišči, kasneje spisaval in izdajal knjige ter takó v resnici zaslužil biti Slovencem: „Voditelj naj-
modrejši, branitelj najpogumnejši, pisatelj najglasovitejši.“ Družbi „sv. Mohorja“ je podaril takoj pri ustanovitvi 500 gld. in jo kesneje vedno izdatno podpiral. Jarniku je pomagal sestavljati njegov rokopisni slovar; književno delaven je ostal do smrti. V zgodovini slovenskega slovstva zasluđuje on po kolikosti in
kakovosti literarnih svojih proizvodov za óno dóbo gotovo jedno prvih mest.

Slomšek je bil pravi katoliški vladika. Rekel je sam pri neki priliki: „Mi smo in ostanemo katoliški mašniki — Avstrijci — in Slovenci!“ Delo nje-
govo ni ostalo brez sadú. Vzbudil je mnogo delavcev za národ, posvetnih in du-
hovnih. Slovenci pa mu bodemo hvaležni do zadnjega izdiha. — Blag mu
spomin!

Dragotin Rudež.

Dvaindvajseti dan januarja 1885. leta je bil Dolenjcem dan žalosti. Preselil
se je v večnost mož, katerega še danes ne morejo pozabiti njegovi so-
sedje in okoličani. Tudi Slovenija mu hrani blag spomin. Zasluđuje pa v
resnici, da ga poznamo vsi, ker ravno takih mož nujno potrebuje národ obilo.
Opisati hočemo na kratko življenje njegovo v vzpodbudo in posnemanje ónim, ka-
terim je mogoče delovati jednako, ter da pokažemo, kakó vé Slovenec ceniti svoje
ljubimce. Mož ta je Dragotin Rudež.

Porodil se je 1833. leta v Ribnici. Osnovno šolo in spodnji gimnazij je
dovršil privatno in na to obiskoval gospodarsko vseučilišče v Ogrskem Starem
Grádu. Končavši študije je prevzel graščino Gracarjev Turn in se oženil z
bližnjo mu sorodkinjo. Bil je ves čas vzoren soprog, dober oče in umen gos-
podar.

Že deček je kazal ljubezen do Slovanstva in domovine. Ko še brati
ni znal, seznanil ga je vrli mu oče s „Kraljevičem Markom“, kar je Drago-
tinnu vzbudilo silne želje po védi. Mladič je prebiral Jordanove „Slavische
Jahrbücher“ in na vseučilišči v Ogrskem Starem Grádu je spoznal krasno
národno poezijo srbsko. Te pesmi so mu ugajale takó, da se je naučil jih
mnogo na pamet. Mož in oče je vodil vzgojo otrok v pravem slovenskem duhu.
Nikdar ni občeval z deco v tujem jeziku. V hiši njegovi si našel toliko slo-

venskih in slovanskih knjig in časopisov kakor skoraj v nobeni drugi. — Po veri je bil Dragotin resničen katolik.

Z marnim in paznim branjem si je pridobil Dragotin redko izobraženost. Razni ekonomski zistemi so mu bili dobro znani, a uporabljal jih je le toliko, kolikor se mu je primerno zdelo za naše razmere. Briga se je za dobro orodje, dobro živino, dobro seme in dobre delavce in dosegel s to metodo najpovoljnejše uspehe. Razven slovenskemu slovstvu bil je vešč tudi hrvaško-srbskemu in ruskemu. Ogromno rusko cesarstvo in vse njegove razmere

je poznal takó, kakor le malokdo; celó ruski učenjaki so se čudili njegovim znanostim.

Znanosti svoje si je pomnožil Rudež z mnogimi potovanji. Prehodil je vso Kranjsko, Primorje, obiskal Hrvatsko in Slavonsko. Šel v Beli Grad in Češko, Nemčijo, Francosko in Angleško.

Rudež je bil plemenita duša, da malo takih. Vzprejel je vsakatega s pravo slovansko gostoljubnostjo. Podpiral vsako národno podjetje. Bil vedno med prvimi darovatelji za blage namene. Ubožec ni nikdar zapustil prazen njegove hiše. Kmetom je vedno rad dajal dobre svete ter jih poučeval v vseh stvareh. V stiski jim je priskočil vedno na pomoč in duri k njemu so bile vedno odprte. Pridobil si je s tem srca vseh; vsakdo, ki ga je poznal, govoril je s ponosom o njem. Dejanski so pokazali Dolenjci spoštovanje svoje do njega s tem, da so ga večkrat zaporedoma volili v deželni zbor svojim zastopnikom. Njega Veličanstvo cesar pa ga je odlikoval z vitežkim križcem Fran Josipovega reda. Ž njim je izgubila Dolenjska jednega najodličnejših rodoljubov, okoličani pa največjega dobrotnika. Pogreb njegov je bil takó velikansk in sijajen, da je Dolenjska videla še malo enakih. Naj v miru počiva!

Bóžja pota Slovencev.

(Piše P. pl. Radies).

II.

Marija na Dóbrovi.

Zapad Ljubljane se odlikuje s kaj prijetnim krajem. Górski vrhovi dosežajo le 950 m, skoro do Ljubljane sezajoči hribi Polhograjskega gorovja so pa jedva 316 m visoki in obrasli z gozdi napravljajo lepo skalnato dolino, po kateri se vije kakor po zeleni preprogi potok Gradáščica, okrepčujoč z razširjajočim hladom. Izkušeni potovalci so ta kraj označili za jako prikopen in prekrasen, kar tudi zasluži v popolni meri.

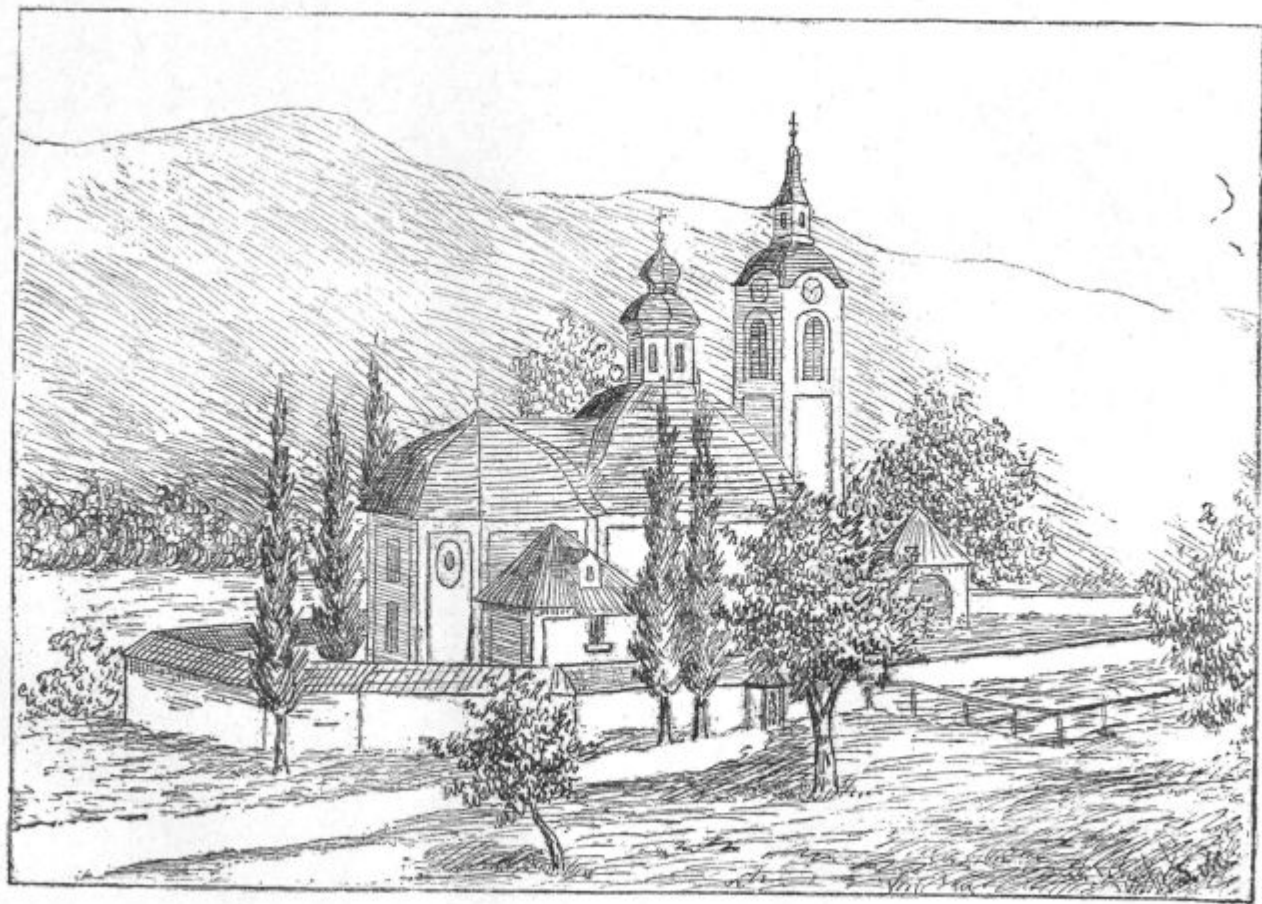
V tej mični dolini je vas Dóbrova z bóžjo potjo že stoletja dobro obiskovana od pobožnega národa slovenskega, s cerkvijo Matere božje Marije (B. M. Virginis Ass.).

Okolica dóbrovska je bila že za Rimljanov mnogo obiskovana, kajti bila je ob trgovski poti iz Škofjeloškega kraja v Emono (Ljubljano) in dalje na jug, kar dokazujejo nedavno pri sv. Lovrenci pri Polhovem Gradcu najdene in v muzeji „Rudolfinum“ spravljene rimske izkopanine — tehtnice in uteži — iz česar se dá sklepati, da je v tem kraju bila rimska carinska postaja.

V srednjem veku so pa vojvode koroški, tedanji gospodje Kranjske, imeli lovske gradove pod Turnom pri Ljubljani, v Švici ali Šujci in na Dóbrovi, odkoder so hodili na plemeniti lov. Da so bivali vojvode Koroški v tej dolini, svedoči nam to, ker je leta 1267. dné 22. majnika v Šujci pri Ljubljani vojvoda Ulrih koroški potrdil privilegij za nekov štajarski samostan (samostan Seitz na Dolenjem Štajerskem). Pozneje so pa lov na Šujci si pridobili meščanje ljubljanski in stara pisma ljubljanskega trgovca iz 16. stoletja nam pripovedujejo, da so vsako leto jeseni kakega določenega dné šli Ljubljančanje z ženami in otroki v Šujco, vzeli s seboj jedij in pijač in se ondu razveseljevali. To je bilo pač tedaj, ko so minili veliki meščanski lovi v mestnih gozdih na Šujci.

Poleg take vsakoletne svetne gonjbe v tem kraju, katere klici so odmevali v gozdih, odmevalo je v starih časih skoro sleharn dan od górskih sten ob straneh te doline petje pobožnih rómarjev, potujočih ob visokih praznikih svete Matere božje, ob praznikih sploh in tudi sicer ob dnevih obče in osebne stiske k cerkvi „Naše ljube Gospé vnebovzetja“ na Dóbrovi.

Ne dá se zgodovinski dokazati, od kdaj je bóžja pot na Dóbrovi, toda toliko je gotovo, da že jako dolgo, morda je bila že za koroških vojvod. Na nizkem griči stoječa župna cerkev je bila poprej podružnica šentvidske žup-

nije, katera se je začela že 1085. leta, in od 1723. leta je samostojna župnija ter je bila utelovljena katedralnemu kapitelnu ljubljanskemu.

Župnija dóbrovska ima sedaj štiri podružnice: 1.) Sv. Neža V. M. na Brezji, 2.) Sv. Janez Krstnik v Gábriji, 3.) Sv. Jurij M. v Hrenovici in 4.) Sv. Martin Pod smreko. Župnija Dóbrova ima 2244 duš.

Pod cerkvijo v dolini je lepo posestvo sedanjega deželnega glavárja kranjskega gospoda dr. Josipa Poklukarja; na griči nad cerkvijo je pa pošta dóbrovska, ki vozi iz Polhovega Gradca v Ljubljano; ob cesti na Dóbrovo stojé semtertja ukusno zgrajena znamenja, ki spominjajo na prvo tamošnje bivanje našega sedanjega premilostivega knezoškofa Njega ekscelencije gospoda Jakopa Misije leta 1886. na Dóbrovi.

Cerkev, ki po svoji jako lepi léži, gospodujoči nad dolino, in lepi notranji opravi vzbuja vernike k pobožnosti, za katere olepšanje vedno zadostno skrbi velečestito župnijsko predstojništvo, ima štiri oltarje: oltar Marije vnebovzetja, Marije Magdalene, sv. Lenarta in zopet Marije vnebovzetja. Kakor Valvasor poroča, bila je že za njegovega časa pri tem oltarji brátovščina Matere božje in je tudi tedaj že bilo proščenje (žegnanje) v nedeljo po Sv. Rešnjem Telesi. Kakor baš imenovani kronist poroča, prihajali so v 17. stoletji skoro vsak dan rómariji na Dóbrovo in se je v tej cerkvi in v kapeli sv. Štefana zraven poleti kakšen dan bralo po 20 do 26 maš.

Dalje poroča baron v zlogu tedanjega časa vrsto čudežev, zaradi katerih je zaslúla bóžja pot na Dóbrovi.

On piše tako-le:

„Ko je pred petnajstimi leti (1674) neka grofica s Koroškega (katere ime se pa nalašč zamolčí) obljubila za šestletno dete svoje dragoceno krono na glavo Gospé Naše (na Dóbrovi), če otrok zopet spregleda, začel se je od iste ure vid otroku boljšati, takó da je popolnoma spregledal in z veseljem je tjakaj prinesla obetano krono.“ Ali drug slučaj: „Ko se je ravno takó pred malo leti nekov vodeníčen človek, komur so doctores medicinae bili že odrekli življenje, obljubil na Dóbrovo, okréval je zopet in lahko opravil bóžjo pot.“

In tretji slučaj, kateri Valvasor posebno čudnim naglaša: „Ko je palo dete z visokega okna v Ljubljani ter je mati za njim zaklicala: „Mati božja z Dóbrove, pomagaj!“ zgodilo se otroku ni ničesar, temveč je takoj v začudenje vseh prišel gôri v sobo“ itd. itd.

Ko je leta 1682. in sicer vse leto razsajala kuga ob mejah Kranjske, obljubilo se je mesto ljubljansko Mariji na Dóbrovi, če mu kugo prizanese. Res se je strašna šiba božja izognila dežele kranjske in mesta ljubljanskega, in tedaj je napravila v cerkvi na Dóbrovi mestna občina ljubljanska v znamenje hvaležnega spoznanja za rešitev na priprošnje Matere božje povod in zvršitev obljube naznanjujočo ploščo z naslednjim latinskim napisom:

„Magnae Dei Matri
Mariae in Dobrova
Populi, e vicinis, remotioribus que Carnioliae patribus
Loci venerandi causa confluentis
frequentia famosissimae
Quod
Hic sibi locum gratiae elegerit
Miraculis clareat
Totamque Carnioliae Provinciam
â peste
In quartum annum ad confinia usque grassante
Miraculose salvaverit
Se et suos
In perpetuum gratitudinis Mnemosynon
Aemona devovet
Anno Christi 1682, qui est Aemon. Cond. 2904.“

Z Dóbrove dalje v Polhovgrajskih gorah se pride k stari znameniti cerkvi v Dvoru, ki je jeden najlepših cvetov pozne gotike na Kranjskem.

Cerkev sv. Petra na Dvoru so začeli zidati leta 1525. gospodarji Polhovga Gradca in so jo zidali 36 let. Znamenit je že portal, bogato okrašen s skulpturnimi deli, katera so kaj fino in pravilno zvršena ter kažejo dober ukus stavbinskega mojstra. Neki napis imenuje stavbinskim mojstrom Jurija Buchensteina s pristavkom „Magister operi anno Domini 1544“. Notranjost te cerkve je znamenita po izdelavi in okrašenji (lesen, dvojen strop, stare podobe na prénem zidu.)

V Polhovem Gradcu samem je kaj zanimiv poleg lepega gradú — nekdanje dednine v srednjem veku mogočne rodbine gospodov Polhovgrajskih, potem lastnine grofa Blagaya, sedaj lastnine gospé Lujize Urbančičeve, v prvem zakonu soproge nepozabnega domoljuba dr. Lovra Tomana — katera znamenita graščina hrani iz „starih dobrih časov“ kamenit figuralen monumentalni vodnjak, v sredi Neptun s trizobom, zlasti hrib sv. Lovrenca in to posebno za prijatelja prirode, ker po tem hribu, katerega arheološki pomen smo že v začetku omenili, rase takoiimenovana „kraljeva roža“ (Seidelbart) lat. „Daphne Blagayana“, ki jo je nekdanji ljubljanski muzejski kustos Freyer prvi tu zasledil in imenoval po grofu Blagayi. Ta rastlina, o kateri se je mislilo poprej, da rase le v tem kraju, pa se je pozneje pokazalo, da se pogostoma nahaja v balkanskih deželah, imenuje národ „kraljevo cvetico“ po odličnem botaniku kralju saksonskem Frideriku Avgustu II., ki je bil dné 14. majnika leta 1838. nalašč prišel na Kranjsko, da je videl, kakó cvete „Daphna Blagayana“.

Kraj Dóbrova, ki ima torej dosti zanimivega za pobožnega rómárja, za starinoslovca, turista in prijatelja prirode ter se pot v Polhov Gradec vsekako izplača, bózja pot na Dóbrovi pa še danes ravno takó kakor pred stoletji sluje med pobožnim národom slovenskim.

V noči Rusalk.

(Slike kozaške; napisal E. Jelinek, poslovenil Podvidovski).

Nekaj vzrokov imam, da ne pozabim „Kupala“ v pomembni noči pred sv. Ivanom . . .

Tihota je legla takrat to noč na stepnato Ukrajino; viharji bliski je niso pronikali, a tudi huragan ni silovito ruval nizke trave. Le topel vetrec je pihljal od Črnega morja in se nagajivo igral z visokim trstjem, čegar listnati cvet se je v svitu mesečnem mirno zrcalil na površji neskončnih jezer.

Toda krasota „bledne“ tam gine, kjer zajedno nevarnost zija. A da v noči sv. Ivana Krstitelja nevarnost hodi za petami, vedó dobro v vsaki kozaški vasi, ležeči ob bregu reke, potoka ali jezera. Ogiblji se v noči pred sv. Ivanom Krstiteljem vseh vod, plitvih in globokih, tihih in bistrih, kalnih in čistih kakor kristal. Slišite, Kozaci in Kozačke?! V vsaki vodi so Rusalke in v noči pred sv. Ivanom ni večje nevarnosti od te na svetu. Tu stopajo iz svojih kraljevstev ter z vsakojakimi mamili vabijo svoje žrtve k sebi.

Na Ukrajini se godi takó, da vsaka mrtva porojena ali brez krsta umrša deklica novorojenka, kakor tudi odrasle utopljene devojke postanejo Rusalke. Rusalke pa so vedno mlade in neobičajno lepe, živé v kristalnih palačah na dnu rek in imajo baje carico nad sabo. Brez nje védnosti ne smejo niti koga pogubiti, niti strašiti ga. Časih bivajo tudi na zemlji, a tu je njih naklonjenost ljudem posebno nevarna. Gorjé pa „molodcu“, ki se taki Rusalki smili — ta se več ne vrne k svoji devojki!

Ne čudite se torej, da v tem času Kozačke bežé od rek in da jih Kozaci zató ne zasmehujejo. Sploh vse rajše delajo, le da bi Rusalke udobrile in jih ne razsrdile. Kjer je gozd, tja jim izlivajo sladkega vinca — ali brzo bežé nazaj v svoje kočé.

Na to skrivnostno noč sem dospel že za mraka v kozaško vas Ždanovec. Imeli so tam lepe bele kočé, a pred kočami lepe vrtce. Panski dvor, v kojem sem dobil prijateljsko gostoljubnost, bil je poljski urejen, in gotovo bi me bil najsrčneje vzprejel, ko bi . . . no, ko bi!

Na poti v Ždanovec sem čutil nanagloma onemoglost. V revni telesni shrambici, tolikim nevarnostim nastavljeni, javljale so se resne změne. Na pol poti smo se ustavili v židovski krčmi in tam so mi vrgli na krožnik Bog vé kaj. Pojedel sem, ker sem bil bolj gladen, nego jesti željan, a bilo je slabo, prav slabo.

Bil sem zastrupljen.

Ko pa sem zavil v Ždanovci pod krščansko streho laskavih gostiteljev, storiti mi ni bilo drugega, nego prositi, naj bi mi takoj odkazali posebno sobico. Izgovarjal sem se, da sem preutrujen in da sem preveč hitel, in menil sem, da to prejde.

Laskavi gospodar je ugodil prošnji moji, ali majal je z glavo. Tudi gospá in hčerke so se zelo čudile. Vsi so me milujé gledali, kakor bi dobro védeli, da v meni ni jedino utrujenost.

V postrežbo so mi odkazali mladega Kozaka, a vodo mi je donášala razkošna Marusja, Kozáčka. — Opazoval sem jo pošteno — vrhu vsega tega, da mi ni bilo posebno dobro. Takó je bila lepa!

Toda navzlic vsej skrbi, kojo so obračali náme dobri ljudje, ni se zboljšalo zdravstveno moje stanje kar nič, takó, da me je napósled obšla tudi óna skrb, ki stiska prsi, ko človek s silno zdravimi počutki uvideva, da se je res nekaj zgodilo. Nič ne pomaga, bilo je hudo, silno hudo! Nepokojno sem hodil po sobi, le sedaj pa sedaj sem légel na naslanjáč. Končno sem bil prisiljen prositi gostitelja na zaupen razgovor.

Príšel je takoj. Njegovo čelo je bilo pokrito z resnimi gubami. Objavil sem mu kratko, da me zdravje moje zelo skrbi. „Nerad Vas nadlegujem“, opravičeval sem se, „ali prisiljen sem prositi Vas, da mi takoj pošljete v mesto po zdravnika. Kar čutim danes, čutil še nisem nikdar poprej.“

Poslednjih mojih besedij niti poslušaje poklical je gostitelj Ivasenka.

Ivasenko je prišel: „Slušam, batko!“

„Idi v mesto in dovedi kar najhitreje Alekseja Nikolajevíča . . . ker imamo nevarno obolelega gôsta,“ reče gostitelj.

„Slušam!“ odgovoril je Kozak in izginil med dvermi.

„To je moldec!“ hvalil je gostitelj svojega Kozaka, „ne bojí se po noči pred sv. Ivanom niti Rusalk. Sto Kozakov bi se balo, ker véde pot največ ob bregu reke in jezer, a Ivasenko se ne bojí . . . To je molodec!“

Otiraje si mrzli pot s čela, preslišal sem to opazko malone ravnodušno.

„Kakó daleč ima Kozak do mesta?“ vprašal sem za nekaj časa.

„Skoro petdeset vrst“, glasil se je odgovor.

„In kdaj se povrne z zdravnikom?“

„Ako ni nikjer podrť most, ali ine ovire, tedaj o póludne . . . a to pojde skokoma po kozaški . . .“

Vzdihnil sem!

„Nimamo bliže zdravnika.“

Vzdihnil sem drugič.

Za trenutek sem bil zopet sam. Omenivši, da mi dá pripraviti v tem nekaj domač lek, odšel je gospodar. Med dvermi je nerazumno postal, pogledal me sumnjivo in zmajal zopet z glavo.

In to me je vznemirjalo . . .

V tem je nastal v vsi hiši velik vrišč. S stepe so prignali Ivasenku naglo konje, izpod verande potegnili labko telego, in v kuhinji so iskale ženske vse mogoče trave in bilje. Kar je katera ukrajinska čarodejnica kje kot zdravilen lek progiasila, poiskale so in zmetale v lončke. Res, tem dobrim ljudem skromno moje življenje ni bilo nepomembno.

Za nedolgo je pritekla Marusja v sobo, postavila na mizo čašico nekake juhe in izginila prej, nego sem se mogel nadejati. Kličem, toda zaman. Marusja je utekla . . . morda se me je Kozačka bala. Prosim vas, imeli so pred leti tam kugo.

Izročén zopet popolnoma samemu sebi, pristopil sem nehoté k oknu, a čašico sem postavil na dlan in srkal mehanično v sé toplo pijačo, katere vonjava me je prijetno upajala. Skozi okno pa sem gledal po daljnji stepi. Ah, kakó krasna noč je bila, ta noč sv. Ivana Krstitelja! Letni vetrec, poln vonjave omamnih stepnih trav, poljubljal je hladno moje čelo, in bleda svetloba mesečna je predirala s čarobno krasoto po nepregledni ravnini vlačéče se pare. Vladala je grobna tihota, le za trenutek morda, ko se je izgubil v trstji nočni ptiček, kaljena je bila po neobičnem ploskanji kril.

Morda se mi je ta noč le radi tega svidala takó neizmerna, ker se mi je zdelo, da bi utegnila biti záme — poslednja. Nebeška noč ukrajinska, topla in zvezdnata, razčilovala me je še bolj, nego noč mrka in viharna . . .

Takó sem prečul dosti mučno, v tožne misli zatopljen, nekoliko ur. Bolna duša si je ustvarjala sama fantastične podobe, ki so stopale pred moje ledeno čelo v najrazličnejših načinih in oblikah. Po možganih so se vrtile razne filozofije, a napósled sem se sam tiho pomiril in s to nádejo, da nad prgiščem čeških kostij vzrase morda mogila iz ukrajinske prsti. Ali . . . ali . . . genljivi žalospev pravoslavnega svečenika zazvení nad tem prahom, obletavali pa ga bodo spevi črnoobrvih Kozaček, in v noči sv. Ivana plesale nad mogilo Rusalke. V drugo zopet jo bodo obtékali divji psi, ali se bode zazdelo stepnemu orlu krožati nad mano. Tudi črna vrana si odpočije kdáj na moji mogili. A ne straši se tega, brate! Saj to ni mala čast, položiti kosti svoje tja k iztrohelemu práhu junaških atamanov!

Takó premišljúje in tolažeč se z vsako usodo — zaspal sem nenadoma. V tem času na bregovih Donovih prostolase Rusalke že davno plešó slavnostni ples . . .

V tem so izginile z néba tisočere zvezde in mesec. Rusalke so se umeknile v svoja kristalna bivališča, a ognjeno solnce, metajoče svoje žarke po daljnji stepi, odpiralo je zopet čašice milijonov cvetic, radostno gojenih pred kozaškimi kočami.

„Marusja, Marusja, Marusja!“ glasilo se je skoro od vseh stranij in odmevalo v mojo sobo. To klicanje me je prebudilo. Bilo je že zeló pozno. Vstanem, oziram se okoli sebe in dospem do uverjenja s potešenjem, da bode

s tem kozaškim pogrebom, o kojem sem včeraj sanjaril — teško kaj. „Ne bodeš spal poleg strohnelega prahú junaških atamanov — neče tega Gospod!“ rekel sem si ravnodušno in vesel, čuteč se po vseh udih skoro čudovito pokrepčanega. Skratka, bil sem zopet zdrav, kakor Kozak. Ali nisem se utegnil zahvaliti niti Gospodu, niti blagoslavljati teh čarodejk, katerim sem se imel zahvaliti za izvrstne učinke zdravilnih trav, kar se novič razlegne odmev klicanja Marusjinega imena po vsem dvoru.

„Kaj je to?“

Ko sem se opravił, hitel sem tem hitreje k svojim gostiteljem s poročilom, da mi že ne treba Alekseja Nikolajeviča.

Razume se samó ob sebi, da je vzbudil nepričakovan pojav moje osebe na dvoru veliko čudenje. Srčno potešeni so mi čestitali vsi dobri ljudje in razgovor o moji nezgodi bil bi trpel gotovo dolgo, da ni še ina okolnost skoro istodobno pretresla vsega bivateljstva milega Ždanovca.

Mislite si, po noči je izginila brez sledú Marusja, védite, ta lepa Kozačka. Nihče je ni videl od trenutka, ko mi je prinesla v sobo čašico z zdravilno pijačo.

Klicali so, gledali, razšli se po stepi, poslali so k čedam, ali Marusje ni nikjer nikdo videl in nikjer nikdo našel. Pregledali so vse kote, pogledali v vodnjak, toda vse je bilo zaman. Marusje ni bilo! Skrb in tožne slutnje so se kazale na vsakem obličji.

Iz vsega tega sem tudi sodil, da je bila Marusja miljenka ne le vse kozaške družbe, marveč tudi panstva. Tudi danes je dobrotni gospodar resnobno z glavo majal — gotovo že ne nad mano, marveč nad nerazumno prešlo krasno milo Marusjo. Nihče ni védel pojasniti, kam je šla, le tu in tam sem čul skrivnostni šepet o nevarnosti jasne noči Ivana . . . Krstitelja . . .

„Idiva na izprehod . . . ako ste res zdravi,“ reče končno gospodar; „niste še videli našega znamenitega jezera. In pa . . .“ ni izgovoril.

Pozdravil sem to priliko zeló radostno.

Tudi potoma se ni o ničem inem govorilo, nego o prešli Marusji in sam gostitelj, četudi zeló izobražen mož, udajal se je raznovrstnim lahkovernim slutnjam. V tem sta ga podpirala še dva Kozaka, ki sta naju spremljala in nekoliko korakov pred nama hodila. Pogledavala sta nekako boječe na bregove sicer mirnega jezera.

„Ta Ivasko, ko pride, ta bo strmel . . .“ omenil je mimogredé jeden teh dveh Kozakov.

„Čemu?“

„Ivasko je Marusjo rad videl in se rad ž njo menil. A ona ga je tudi rada gledala . . .“

Od koč do jezera je bila mala vrsta pota. Ko smo prišli tja, razšla sta se oba Kozaka v trstji, v katerega goščavi sta nama brzo izginila izpred očíj. To

goščavo sta predrla z lahkim čolničem, a za nedolgo sta se pojavili zopet obe kozaški glavi na čistem površji pod mostičem. Tam skozi se je šlo v mesto.

Komaj pa sva ugledala pod mostičem ti dve kozaški glavi, začul se je k nama s te strani krik. In takoj na to je rezal čolnič brzo vodno površje zopet proti nama.

Hitela sva naproti.

Milostivi Gospod! Gledati je trebalo ljudem žalostno najdeno reč. Kozaka sta prinesla devojkini niz, nekoliko vreténec steklenih koralov, kakeršne nosijo ukrajinske devojke na belih svojih grlih.

Ko pa je priplaval čolnič k bregu, skočil je iz njega jeden teh dveh Kozakov, snel čapko in rekel žalostno: „To je Marusijin niz.“

In drugi Kozak dodal je ne menj žalostno: „Vzele so jo Rusalke k sebi!“

In gledaje v globočino jezera je vzdihnil gostitelj moj nehoté: „Bila je noč Ivana . . . Krstitelja, a Marusja se vode nikdar ni varovala.“

„Ubogi Ivaskenko!“ zašepetala sta Kozaka.

Ne izpregovorivši nič besede več, vračali smo se z žalostno najdbo počasi na dvor. Žalostna je bila ta pot! Oba Kozaka sta imela čapki sneti in sta šepetala žalostna nekako molitev za najmlajšo — Rusalko. Kdo je mogel dvojiti, da Marusja ni že Rusalka? . . . Žal, noben sin ukrajinski . . .

Nismo še napravili niti petdeset korakov. Na mostu je zaropotala telega.

„Oj, Ivaskenko!“ rekel je nekdo od nas.

In res, v vrtincih stepnega prahu je drhala Ivaskenkova telega. Šel je z bliskovo hitrostjo; zdelo se je, kakor bi se nizki ukrajinski konjiči zemlje niti ne dotikali. Minil je še hip in voz je stal pred nami kakor zarit v zemljo.

Koliko iznenadenje!

Kozaka sta radostno zakričala in metala ukaje čapke visoko v zrak.

Mislite si! Ivaskenko je sedel kakor junak na kozlu in v naróčaj držal — Marusjo. Nagnila se mu je v naróčaj in pred nami skrivala te krasne svoje oči, modre kakor plavice, te mile ustnice, rdeče kakor malini, in to svetlo čelo, belo in jasno kakor jutranja zarja krasnega dne.

Ivaskenko pa je skočil s sedeža in zakrivši s širokimi pleči sramežljivo devojko, povedal je s preprostimi besedami, kaj se je zgodilo. Pri tem se je globoko priklonil gospodarju.

„Bilo je takó,“ reče Ivaskenko. „Ker se je deklica za Kozaka bala, da bi Rusalke Ivaskenka ne zvabile in ne prijele, ko se je Ivaskenko včeraj odpeljal, čakala ga je Marusja že tu pri mestu. Padla je na kolena in prosila, naj sam ne gre, naj bi jo vzel s seboj, da bode prosila Rusalk, naj bi mirovale, in ko bi ne hotele, tedaj da se mu obesi trdno na vrat in pojde takó ž njim k Rusalkam. Tedaj sem rekel, naj gre z menoj . . . In šla je . . . no! Šla je!“ Kozak je umolknil.

„In so vama dale Rusalke pokoj?“ vprašal je smeje se gospodar, majaje veselo z glavo.

„Oj, niso ga dale!“ reče Ivasenko. Jedva sva prišla do druge opore na mostu, že se nama je bližala jedna Rusalka, takó lepa kakor Marusja. Ali Marusja je govorila stare reke in vrgla Rusalki v dar svoj najkrasnejši niz. Jaz pa sem nagovoril svoja konja in konjiča sta že letela kakor orla. In takó sva ubežala vsem Rusalkam. Potem letiva, letiva, drživa drug drugega in Ivasenko je v mestu opravil, kar mu je bilo naročeno. In zopet sva nastopila pot, zopet letiva in hvaliva konjiča. Toda ni bilo več takó nevarno . . . novi dan je že pregnal nočne sence Ivana Krstitelja. Zdrava mi domačija!“ In Kozak se je zopet poklonil in, ne izpregovorivši niti besede, odvedel devojko svojo v domačo kočo.

Razmišljeno smo gledali za njima. Bil je peklenške te vožnje utrujen tudi Ivasenko, kaj stoprv nežna golobica njegova! Jedva je stala na nogah, toda Ivasenko jo je dobro podpiral. Zaprle so se za njima dveri in ves dan se niso odprle. Ivasenko je gledal stoječ pri postelji devojkin pokrepčevalni spanec. Stoprv zvečer se je prebudila in obdarila Ivasenka z milostnim smehljajem srečnega življenja.

V tem času smo sedeli mi „gospôda“ pod verando pri znameniti večerji. Družba naša se je pomnožila za osebo zdravnikovo, kateri je bil tedaj dospel — sevêda povse nepotrebno. Ko je gospodar zvédel, da se je Marusja že dobro pokrepčala, poslal je pónjo z ukazom, naj bi jo privedel Ivasenko.

In privedel jo je.

No, bila je to lepa Kozacka:

„jak jagoda povna
jak roža červona
jak mak procvitaje
jak zoloto sjaje . . .“

Toda to še ni vse; ako se pogreša na grlu mlade Kozacke niz, pogreša se veliko. Tudi ona je to čutila. Vedno si je sezala na belo grlo, kakor bi pogrešala mnogo, mnogo . . . Saj ima vsaka pastirica svoj niz!

„Kje imaš svoj niz?“ vprašala je naša gostiteljica.

„Rusalkam sem ga vrgla,“ odgovorila je z žalostnim poudarkom.

„A poglej, Rusalke so nam niz vrnile!“ zaklical je smehljaje gostitelj ter podal dobrodušno Ivasenku vreténce pestrih koralov.

In v trenutku ni pogrešala Marusja ničesar; imela je Ivasenka, niz in mimo tega skrivnostno noč pred sv. Ivanom Krstiteljem za seboj.

Drugi dan pa so pripovedovale deklice pri studenci, da so Rusalke vrnile Marusji niz, kateri jim je vrgla z mosta. A ni dosti tega. Ne samó vrnile so niz, kateri jim je Marusja vrgla, še olepšale so ga z novim srebrnim penezem z obrazom Matere božje . . .

Ne vem, toda sodim, da je bila lepa Rusalka katera je takó ozaljšala s srebrnim penezem Marusjin niz — naša gostiteljica sáma. Kdo more to sploh vedeti — morda so to storile res Rusalke . . .

Še za nekoliko dnij sem imel potešenje gledati krasno to Kozačko. Svidala mi je od dné do dné bolj in bolj in bila je tudi jeden izmed vzrokov, kateri so mi zeló otežili ločitev iz tega gostoljubnega kota poetične Ukrajine.

In bila je to zopet noč tiha, jasna, skrivnostna, polna bajk in pomenljivostij, ko sem se odpeljal iz Ždanovca. Šli smo ob brégu.

V takovih trenutkih se vzbudi domišljija!

No modri ljudje po mestih pravijo, da ni Rusalk in da ne morejo uničiti življenja človeškega niti v noči pred sv. Ivanom. Prazne besede! Ako bi v tem trenutku Marusja bivala kot Rusalka nad jezerom, vrgel bi se vsak molodec (četudi mestni) kar brez nagovarjanja za njó v neizmerno globočino in bi se ne oziral na povrat. A pač dobro vé vsak Kozak in vsaka Kozačka, da so po podobi Rusalkam jednake le najlepše Ukrajinke — takove, kakeršne je Marusja. Upirajte se pa . . .

„Hoj, molodče, drži se bolj od brega!“ opomnil sem voznika Kozaka.

„Treba, batko!“ odgovoril je resno Kozak, zmajavši z glavo in zavivši brzo na levo stran široke ceste.

In takó se nam ni zgodilo to noč nič hudega, morda le zató, ker mesec ni več svetil na skrivnostno „Kupalo“ svetoivansko.

Kaj naj še povem! O svitanji jutrovem sva ugledala že zdaleka blizu vasi mnogo plaváčev v reki. Tudi Kozačke so se kopale. In čemu ne? Le do kresa je voda „nečista, kalna in nevarna.“ Pa zdravo je biti blizu vode in Rusalke niso željne življenja človeškega.

Mislil sem si tedaj v duhu, čemu me ni védla usoda za jeden dan pozneje v Ždanovec? Marusja bi ne bila v tolikih skrbih in se ne bi bila vozila mereč se z vetrom.

Toda karkoli Gospod stori, dobro stori. Vsaj sedaj Ivasenکو vé, da Marusja nima inega Kozaka in da v nje kočó ne bi poslal snubačev zaman.

O mila Marusja, že vidim objokane tvoje oči, venček svežih cvetic na tvoji glávici in slišim odmev svatovskega tvojega popevka:

„Davaj, mati, šubu,
Pojdem do šluba
Nam pop ručky zvjaže,
Ščiruju pravdočku skaže.“

In ko vama pop v cerkvi ročice „zvjaže a tu širon pravdičku skaže“, pa zopet zajokaš in zapoješ mami in ločitev:

„Oj, matinko moja,
Teper ja ne tvoja,
Teper toho pana,
S kim ja šlub pobrala.“

Pač boš bridko jokala — ali Kozak Ivasenکو ti hitro obriše solze.

In vsi Kozaki in Kozačke porekó: „Oj, to je „molodyca“, katera ni dala Ivasenka Rusalkam.

Razgled po svetu.

Sokolova petindvajsetletnica.

Za razvoj naroda slovenskega ima neizmerne zasluge telovadno naše društvo „Sokol“. Reči smemo, da bi se národ slovenski ne bil nikakor takó visoko popel, da ga ni „Sokol“ vedno vzpodbujal. „Sokol“ je, odkar se je osnoval, neumorno delal za národnost slovensko. To društvo je lani praznovalo petindvajsetletnico svojo. Ta slavnost bila je takó veličastna, kakor še poprej nobena v beli Ljubljani.

K omenjeni slavnosti se je zbralo veliko število slovenskih in slovanskih rodoljubov.

Po Rudolfovi železnici so se pripeljali dné 7. septembra naši bratje Čehi in koroški rodoljubi. Na Trbiž se je jim bila naproti peljala deputacija iz Ljubljane, na čelu ji gospod Ivan Hribar, da jih je pozdravila. Káj velečastna je bila vožnja Čehov in Korošcev s Trbiža do Ljubljane. Po gričih je pozdravljalo pokanje topičev prihajajoče goste. Po kolodvorih se je zbralo mnogo občinstva, dasitudi ni bilo oficijalnega pozdrava drugjé nego v Kranjski Gori in Škofji Loki, ker je vlak imel le malo postanka na postajah. V Kranjski Gori je pozdravil Čehe gospod notar A. Hudovernik in Korošce gospod kapelan Brnik, v Škofji Loki jih je pa na kolodvoru pričakovala čitalnica z zastavo in jih je ogovoril nje predsednik gospod deželni poslanec Mohar. V Kranji se je izročila Čehom krasna kita cvetja, četudi tu oficijalnega vzprejema ni bilo.

Druga deputacija se je bila odpeljala na Zidani Most, da vzprejme Hrvate. Tej deputaciji na čelu je bil gospod Filip Zupančič.

Jako lep je bil vzprejem v Ljubljani. Ko se je približal gorenjski vlak s češkimi in koroškimi gósti kolodvoru, zaorili so gromoviti živioklici mnogo-brojnega národa in novomeška godba je zaigrala „Naprej zastave Slave“. Izstopivši gostje so se postavili pred peronom na kolodvoru. Češke in koroške góste je pozdravil starosta gospod Ivan Hribar. Odgovarjala sta pa v imenu čeških „Sokolov“ gospod dr. Podlípny in v imenu Korošcev gospod prof. Julij pl. Kleinmayer. Po končanih pozdravih je sedemnajst krasotic pod vodstvom iskrene domorodkinje gospé Marije Murnikove delile šopke gostom.

Ravno takó lepo so vzprejeli zvečer došle hrvaške „Sokole“, katere je pozdravil gospod Ivan Hribar, odzdravil pa gospod prof. Vamberger. Gospodičine so zopet delile šopke hrvaškim sokolom. Tržaški gostje so došli šele ob jedni po noči in pozdravil jih je gospod Dežman, odzdravil pa mu gospod Kariš.

Drugi dan so se jeli zbirati gostje in domači sokoli v čitalnični restavraciji, da skupno odidejo na travnik nasproti Kolozeja, kjer je imela biti sv. maša. Deputacija „Sokola“ ljubljanskega se je odpeljala na stanovanje vdove

prvega učitelja „Sokolu“ ljubljanskemu, gospé Mandičeve, da ji je izročila znaten dar. Ob devetih so se uredile posamezne deputacije na Kongresnem trgu in odkorakale med igranjem novomeške godbe k sv. maši, katero je služil čestiti gospod Ignacij Žitnik. Med mašo je imel duhovnik-služitelj primeren govor. Po končani daritvi je pristopila koroška deputacija in je vseučilišnik gospod Josip Rakež nagovoril gospoda starosto Iv. Hribarja, naglašaje zasluge, ki jih ima „Sokol“ za slovenski národ in tudi za koroške Slovence, kateri so prinesli v znak hvaležnosti mali dar (trak), katerega naj blagovolijo vzprajeti, da jih bode spominjal, kakó tudi v zatiranem Korotánu bijejo hvaležna slovenska srca. Gospod Hribar pa je odgovarjal, da so bili časi, ko se je trdilo, da je Koroška izgubljena za Slovence. Častni broj zastopnikov slovenskih Korošcev pri „Sokolovi“ slavnosti pa kaže, da Slovenci koroški obstanejo v kruti borbi za národnost. Napósled se je govornik zahvaljeval na dragocenem darilu. Ko je govoril še gospod Gregor Einspieler in mu odgovarjal gospod Hribar, privezali so trak na zastavo „Sokolovo“.

Po maši se je pomikal velikanski sprevod, v katerem je bilo 17 zastav, po ulicah ljubljanskih, ki so bile z mnogimi zastavami odičene. Pred mestno hišo se je ustavil in staroste ljubljanskega, praškega in karlovskega „Sokola“ pozdravijo župana ljubljanskega, ki je ondu na čelu mestnih svetnikov pričakoval sprevoda.

Starosta ljubljanskega „Sokola“ gospod Hribar je naglašal, da je v mestni hiši vladal sovražni duh, ko se je bilo osnovalo društvo „Sokol“. Proti temu duhu se je borilo društvo in je ponosno, da je sedaj njega član na čelu stolice naše. Potem se je zahvalil županu, ker je bil izprožil v mestnem zastopu misel, da mesto daruje „Sokolu“ dragocen dar za najboljšega telovadca. Župan je odgovarjajoč posebno naglašal važnost telovadnih društev za národni razvoj.

Starosta „praškega Sokola“ je ognjevitó izražal ljubezen Čehov do Slovencev, starosta karlovskega „Sokola“ se je pa zahvaljeval na prijaznem vzprejemu Hrvatov.

Popóldne ob 1³/₄ je bila dirka kolesarjev, katero je priredil iz prijaznosti do „Sokola“ klub ljubljanskih biciklistov, ob treh pa javna telovadba na Koslerjevem vrtu, katero je žál motil malo dež.

Ta dan se je končal s sijajnim plesom na starem strelišči. Za óne, kateri se niso udeležili plesa, priredilo je društvo „Slavec“ koncert v spodnjih prostorih čitalnice ljubljanske.

Dné 9. septembra je služil sv. mašo na Rožniku čestiti gospod Gregor Einspieler. Na sporedu je bil skupen zajuterk na Rožniku, vendar zaradi slabega vremena se je le malo „Sokolcev“ udeležilo te točke, dočim jih je večina čakala v čitalnici, da se zvedrí.

Ker se pa le ni hotelo zvedriti, odločil je slavnostni odbor, da bode tekmovalna telovadba v realčni telovadnici. Udeležilo se je telovadbe 23 sokolov. Zmagovalce, katerih je bilo 13, odičila je gospodičina Marijánica Jamškova z lipovimi venci, na kar so šla vsa društva z zmagovalci na čelu v slavnostno dvorano.

V čitalnični dvorani je bila slavnostna seja, pri kateri so bili podstarosta ljubljanskega „Sokola“, podstarosti praškega in karlovskega „Sokola“ in več za društvo in za narod sploh zaslužnih mož imenovanih za častne člane, med drugimi tudi slovenski mecen gospod Josip Gorup. Potem so se razdelila darila zmagovalcem pri tekmovalni telovadbi.

Ob 3¹/₄ so odšla društva na staro strelišče, kjer je bil banket. Banketa se je udeležilo 350 oseb. Pri banketu je bilo več napitnic, ki so se vse oduševljeno vzprejele.

Gospod starosta Ivan Hribar je napil Njega Veličanstvu cesarju, na kar so zaorili navdušeni klici po dvorani in godba je zaigrala cesarsko pesem. Gospod starosta je potem nazdravil Čehom v češčini, Hrvatom v hrvaščini, napósled pa še došlim slovenskim gostom v slovenščini, zlasti Slovencem iz Koroške, katerih pošteni obrazi pričajo, da Koroška slovenstvu še ni izgubljena.

Starosta „Praškega Sokola“ gospod Podlipný je v prekrasnem govoru naslikal podobnost češke in slovenske zgodovine in je poudarjal, da se ni bati za slovensko stvar, dokler bode narod takó vnet za slovenstvo. Zaklical je „na zdar“ „Sokolu“, mestu, národnim damam in vsemu národu slovenskemu.

Starosta „Karlovskega Sokola“, gospod prof. Vamberger, je pa omenjal, da so Slovenci in Hrvati skupno se bojevali proti Turkom, v ilirski dóbi skupno kulturno delovali. Sedaj jih pa druži telovadstvo. Napósled je nazdravil telovadstvu.

Mestu ljubljanskemu je napil podstarosta gospod Nolli, za kar se je zahvalil gospod mestni župan.

Gospod dr. Ivan Tavčar je v lepem govoru naslikal, kakó so nasprotniki národa slovenskega najbolj sovražili to društvo, ker je neprestano, celih petindvajset let, širilo národno zavest. Društvo je pa tudi gojilo slovansko vzajemnost, zató so je ob petindvajsetletnici počastili slovanski bratje s severa in juga. To društvo pa ni bilo vedno le slovansko, temveč tudi patrijotsko društvo, kajti, kjer se je priredila kaka patrijotska slavnost, gotovo so bili „Sokoli“ tudi zraven. Izrekel je željo, naj „Sokoli“ ostanejo še dvesto let taki, kakeršni so bili zadnjih petindvajset let. V to ime je vzdignil kupo pozivljajoč vse navzočnike, naj dadó čast društvu, da se bode širilo, množilo, krepilo in razcvitalo do vekov dnij. „Slava Sokolu ljubljanskemu“!

Gospod Brunet je napil slovenskim damam. Navdušenje je pa doseglo vrhunec, ko se je oglasila gospodičina Olga Lipoldova in v imenu Savinskih Slovenk pozdravila vsa društva. Potem je bilo še več napitnic, katerih zaradi prostora ne moremo tu navajati.

Slavnost se je končala s predstavo v gledališči. Pred igro je govorila gospodičina Krsnikova po gospodu Fr. Gestrinu zloženi „Proslov“. Potem se je igrala igra „Revček Andrejček“ kàj točno. Občinstvo je odlikovalo s ploskanjem vrle igralce.

Po gledališki predstavi se je občinstvo sešlo v čitalničnih spodnjih prostorih, kjer so pevci peli še več pesmij. Pozno v noč so se udeleženci razšli in vsak je odnesel s seboj zavest, da so dostojno slavili „Sokolovo petindvajsetletnico“.

Vodnikova slavnost v Ljubljani.

Znano je vsacemu rodoljubu slovenskemu, kake zasluge za národ slovenski ima Valentin Vodnik. Bil je prvi umetni pesnik slovenskega národa, prvi buditelj. Res se je bilo že za časa reformacije nekaj začelo gibati na slovenskem literarnem polji, toda tedaj začeto delo se zaradi neugodnih razmer ni moglo nadaljevati. Z Vodnikom se je pa za slovenstvo začela nova doba.

Ta mož v polni meri zasluži, da se ga Slovenci hvaležno spominjamo. Slavnost, ki se je bila priredila dné 28., 29. in 30. junija t. l. v Ljubljani, ko se je prvemu pesniku slovenskemu v Ljubljani odkril njega dostojen spomeník, pokazala je pa tudi, da Slovenci nismo nehvaležen národ.

Sešlo se je mnogo národa iz vseh slovenskih pokrajin, med njimi tudi sto Korošcev. Mnogo jih je bilo iz Malega Štajerja, pa tudi s Primorja. Z Reke je prišlo osem gospodov. Ljubljana se je oblekla v praznično obleko. Hiše so razobesile slovenske in cesarske zastave.

Koroški Slovenci, potujoči v Ljubljano, bili so po gorenjskih postajah oduševljeno pozdravljani kakor ob „Sokolovi“ petindvajsetletnici. Na ljubljanskem kolodvoru je pozdravil koroške Slovence gospod dr. Josip Vošnjak v imeni slavnostnega odbora, gospodičina Minka Vošnjakova je pa v imeni ljubljanskih Slovenk oddala vodji koroških Slovencev, gospodu deželnemu poslancu Muriju, šopek svežih cvetic in ga nagovorila s primernim govorom.

Zvečer dné 28. junija je bil v čitalnici „Slavec“ priredil koncert, pri katerem je sodelovala blejska kopeljska godba. Izborna petje in izvrstna godba sta razvnela vse navzočne góste, posebno Korošce. Bilo je blizu šestdeset pevcev. Po koncertu so se začele napitnice. Vseh napitnic tukaj ne moremo navajati; le to naj omenimo, da je gospod dr. Vošnjak napival koroškim gostom in gospod Ivan Hribar navzočnemu skladatelju slovenskemu gospodu dr. Ipavcu.

Dné 29. junija je bila zjutraj ob 7. uri sv. maša na Rožniku, potem so si pa gostje ogledali „Rudolfinim“ in druge ljubljanske znamenitosti. Šli so tudi na ljubljanski Grad. Popóldne ob 5. uri so se Vodnikovi čestilci sešli na pokopališči, da položé vence na grob pesnikov. Na grobu je imel primeren govor gospod Ivan Hribar. Pelo je pa društvo „Slavec“. Zvečer je bila predstava v čitalnici. Igrali sta se izvrstna opereta „Mésečnica“ in izvirna igra, katero je za to slavnost nalašč spisal znani slovenski pisatelj in rodoljub gospod dr. Vošnjak. Po gledališki predstavi je bil koncert pevcev ljubljanske čitalnice in blejske kopeljske godbe.

V nedeljo dné 30. junija so se zbrala društva in deputacije na čitalniškem dvorišči, odkoder se je potem sprevod pomikal v šentjakopsko cerkev k slovesni sveti maši. V sv. Jakopa cerkvi so se postavili zastavonosci okrog vélikega oltarja v polukrog in to je napravilo slikovit prizor. Ob polu 11. uri je stolni prošt, prečastiti gospod dr. Klofutar daroval z mnogo asistencijo pontifikalno sv. mašo, pri kateri je kaj lepo pel pevski zbor pod gospoda Belárja vodstvom. Po sv. maši je pa korakal ves sprevod na Valvazorjev trg, kjer se je imel odkriti spomeník. V sprevodu je bilo dvaindvajset zastav raznih društev. Ves Valvazorjev trg je bil lepo odičen in napravljene so bile tribune za občinstvo. Ograjeni obširni prostor je bil gosto nagnéčen občinstva. Po óknh je bilo polno gledalcev. Ko je odzvonilo póludne, stopil je na oder, prirejen za slavnostnega govornika, gospod ravnatelj Fr. Wiesthaler. Njega govor je bil dovršen in v srce sezajoč. Kratko in vender verno nam je navél Vodníkove zasluge za národ slovenski ter nam narisal glavne momente iz življenja njegovega

Ko se je razkril spomeník, zagrmeli so topovi na Grádu, pevci pa, nad dvesto po številu, zapeli so izborno slavnostno kantato Funtkovo. Reči moramo, da takšnega pevskega zbora še ni slišala Ljubljana. Gospod dr. Vošnjak je kot načelnik slavnostnega odbora izročil spomeník v last mestu ljubljanskemu, zastopanemu po gospodu županu Grasselliju. Gospod župan se je v odgovoru svojem spominjal tudi Njega Veličanstva cesarja Frana Josipa in pevci in ž njim vse navzočno občinstvo je zapelo cesarsko pesem. Potem so zazvenéli burni „živio“ in „slava“.

Popóludne je bil banket v čitalnici, katerega se je udeležilo do tristo oseb. Napivalo se je presvetlemu cesarju, vrlemu umetniku kiparju Ganglu, izdelovalcu spomeníka, rodom Metličanu, bratom Korošcem in Hrvatom, narodu slovenskemu. Došlo je blizu 150 brzojavk.

Po banketu je bil izlet v Šiško, na rojstveni dom Vodníkov, kjer se je razvila prava národna veselica. Vzprejele so došlece Šiškarice v národni noši, in gasílna družba. Zabava je bila izvrstna. Igrala je vojaška godba, pel šišenski mešani zbor in „Sokol“ telovadil. Takó se je končala slavnost v čast prvemu našemu pesniku. Spomeník pa bode še našim potomcem in tudi došlim tujcem pričal, kakó slaví sicer ubogi národ slovenski zaslužne svoje možé.

Slovenska zmaga v Vélíkovci.

Veseliti mora pač vsakega rodoljuba slovenskega, da se je jel probujati tudi nekdanji slovanski Korotán. Nemci so se že nadejali, da ne bode več dolgo, ko porase trava grob poslednjega koroškega Slovenca ter da se bodo potem čez Karavanke začeli zaganjati valovi potujčenja celó na Kranjsko. Toda prišlo je drugače. Zató se imamo zahvaliti nekaterim izvrstnim koroškim rodoljubom, ki so si osnovali „Družbo sv. Mohorja“ in so začeli izdajati „Mir“.

Da se Slovenec na Koroškem zaveda, pokazal je najbolje 14. dne avgusta lanskega leta. Po smrti pokojnega Andreja Einspielerja, moža, ki ima ogromne zasluge za koroške Slovence, bil je izprazen mandat jednega deželnega poslanca. Nemci in nemškutarji so napeli vse sile, da bi preprečili zopetno izvolitev slovenskega poslanca. Posebno zagrizen nasprotnik slovenskega naróda grof Thurn je hudo deloval proti slovenskemu kandidatu. Ker je mnogo kmetov od njega zavisno, kajti drva dobivajo iz njegovih gozdov, zaradi tega so pa, gozdarji njegovi v nekaterih vaseh odgovorili kmete, ki so bili odločno za slovenskega poslanca, da se prvotnih volitev udeležili niso. Proti nam je deloval tudi nemški „Bauernbund“, kateri, zatrjujoč, da brani koristi kmetskega stanú izkuša širiti germanizacijo tudi med slovenskimi kmeti.

Pa vse napenjanje slovenskih nasprotnikov je bilo brez uspeha. Dné 14. avgusta je pri volitvi v Vélíkovci dobil slovenski kandidat Einspieler, župnik v Podkloštru 78 glasov, nasprotnik Slovencev Pleschiutznig pa le 33 glasov. Zbrani volilni možje so pa tudi podpisali prošnjo za slovenske ljudske šole. S tem je dosti dokazano, da národ želi slovenskih šol. Volilni možje imajo pač zaupanje národovo in poznajo mišljenje in želje njegove. Ta prošnja je bila pravi odgovor na prošnje, katere kujejo nekatere občine za nemško šolo na željo okrajnih glavárjev in nekaterih drugih mogočnikov.

Ta zmaga na Koroškem ima sevéda najprej le moralno važnost, praktičnega uspeha ne bode imela. Pokazala je, da na Koroškem še živé Slovenci, ki se zavedajo národnosti svoje ter se ne bodo dali potujčiti. V deželnem zboru sevéda gospod Einspieler ne bode dosti opravil, kajti v zbornici sedé skoraj sami liberalci, ki bi najrajši Slovence kar pogoltnili. Mi Slovenci imamo v deželnem zboru le dva zastopnika, ker se je izneveril dr. Abuja. Če drugega ne, vsaj to se je doseglo, da se obstanek Slovencev na Koroškem več zanikavati ne more, in tudi to je nekaj vredno.

Smrt cesarjeviča Rudolfa.

Dne 30. januarja raznesel je brzjav po vsem cesarstvu žalostno vest, da je umrl priljubljeni cesarjevič Rudolf. Ta vest je jako pretresla vse avstrijske narode, kajti visoki pokojnik je bil nenavadno priljubljen. Bil je blagega srca in jako vnet za znanosti in napredek sploh. Občeval je mnogo z učenjaki in tudi sam delal na literarnem polji. Posebno znamenito je delo „Oesterreich-Ungarn in Wort und Bild“, ki se je zasnovalo pod pokroviteljstvom njegovim. Za to delo je spisal tudi sam več odstavkov.

Naravno je torej, da so tarnali narodi, ki so videli uničenih toliko nad, ki so jih stavili v pokojnika. Saj je tudi pokojni cesarjevič jednako ljubil vse narode avstrijske. Bil je naklonjen tudi nam Slovanom. Zanimal se je zelo za slovanske literature, zlasti za češko, ter je dlje časa preživel v zlatej Pragi. V stolnem mestu češkem bival je od 1878. do 1883. leta ter ondu pre-

živel prve srečne dni svojega zakona. Spoštoval je tudi staro slovansko pisano cirilico. To je bil pokazal dne 4. julija 1887. l. ko je bil položil temeljni kamen monumentalni zgradbi rusinskega grško-slovanskega semenišča. Pod dotično ustanovno pismo podpisal je ime svoje s cirilskimi črkami. Tako je pokazal, da zna ceniti veliko važnost slovanske kulture.

Po vsi Avstriji, in celo v drugih državah so tugovali za pokojnikom. Vsi tuji vladarji so izrekli svoje sožalovanje, pa tudi skoraj po vseh evropskih listih se je izražala žalost zaradi smrti pokojnikove. Kazalo se je, da so po vsej Evropi znali ceniti njegov značaj, njegovo blago srce, in njegovo ljubezen do napredka in so torej tudi vedeli, kako hud udarec je smrt njegova za staroslavno habsburško državo.

Taafejeva desetletnica.

Dne 12. avgusta 1888. leta je minilo deset let Taafejevega sedanjega ministrovanja. Slovenci se je nismo nič posebno z veseljem spominjali, pa tudi drugi avstrijski Slovani ne. Ne dá se tajiti, da se je položaj v marsičem zboljšal, zlasti na Kranjskem, toda večina naših upravičenih želja in teženj ni izpolnjenih in se tudi ne vé, kdaj utegne biti.

Dosegli smo v tej dolgi dóbi po trdem bóji, da se je pri uradih odmeril nekaj večji prostor našemu jeziku, tudi v šolskem oziru smo semtertja nekoliko na boljšem, v nekaterih krajih pa še na slabšem. Preverili smo se, da vlada nima dobre volje izpolniti dane obete. Za vsako drobtino morajo naši zastopniki bítí hud boj.

Po pretekli desetletni dóbi smo se vprašali, če je to vredno, kar smo dobili, da smo dovolili toliko žrtev na ljubo sedanji vladi. Vsako leto so naši poslanci na Dunaji morali privoliti kak nov davek, da je moral napósled finančni minister napraviti red v državnem gospodarstvu.

Vse to bi bili naši poslanci radi vladi dovolili, da se je našemu narodu zagotovil národni obstoj in razvoj.

To se pa ni zgodilo, četudi bi zató ne bilo treba Bog vé kakega preustroja državne preosnove. Izdati bi bilo treba le zvršilni zakon članu § 19. državnih osnovnih zakonov. Če bi se bilo to zgodilo, bili bi veselili se desetletnice Taafejevega ministrovanja.

Pa ne le v národnem, tudi v národno-gospodarskem oziru nam ta dóba ni izpolnila naših nadej. Res, da se je sklenilo več zakonov, ki so imeli zboljšati stanje delavcu, malemu obrtniku in kmetovalcu, toda kmalu se je pokazalo, da so ti zakoni v teoriji jako dobri, v praksi pa ne ugajajo. Upati hočemo, da bode petnajstletnica veselejša za nas Slovence, če jo bode kdaj slavila sedanja vlada.

Dogodki v Srbiji.

V tej deželi so se razmere v jednom letu zelo izpremenile slovanstvu v korist. Lani je deželi vladal še kralj Milan in bila je na krmilu naprednjaška vlada. Naprednjaki so pa delali le na to, da se v deželi utrdi tuji duh in odpro tujstvu široka vrata. Kralj Milan, sam po tuje vzgojen, zaupal jim je slepo, kajti sam ni spoznal pravih potreb narodovih. Ni čudo torej, da narod ni dosti maral zanj.

Naprednjaki so deželi nakopali nad 300 milijonov frankov dolga, ki ga bode narod le s težavo poravnal. Ti milijoni pa deželi niso prišli v korist, kajti mnogo jih je izginilo v žepe naprednjaških vodij in mnogo jih dežela še celó dobila ni, kajti denar se je na pósodo jemal pod neugodnimi pogoji, takó da se ga je dobilo mnogo menj, nego li se je v dolg zaračunjalo. Ker je pa od dolga treba plačati obresti, umevno je, da so se davki v deželi jako povišali in je torej ves narod le želel, da se iznebí vlade, ki je vse to zakrivila.

Naprednjaki so takisto tudi deželo bili zapleli v bratomorsko vojno s sosednim narodom bolgarskim. Vojna se je neugodno končala za Srbe, ki so pustili mnogo mrtvecev na bojišćih. Že po tej vojni je bil kralj Milan s svojim vladanjem takó izgubil zaupanje narodovo, da se je govorilo, da bode moral odstopiti. To se sicer ni zgodilo, ali stališće njegovo je bilo izpodkopano in ni bilo misliti, da dolgo ostane na prestolu.

Ko se je pa lani še ločil od soproge svoje Natalije, storil se je popolnoma nemogoč v deželi. Poskusil je sicer še jedenkrat v narodu utrditi svoj položaj, pa ni šlo. Naznanil je Srbom, da jim hoče dati novo ustavo. Dela za ustavo so se takoj začela in res tudi srečno dokončala, toda ne po želji kralja Milana. Drugače pa tudi biti ni moglo. V véliko skupščino, ki je imela izpremeniti ustavo, bili so voljeni v veliki večini radikalci, veliki nasprotniki naprednjaškemu vladanju. Izmed naprednjakov ni bil voljen nobeden.

Ustava, ki jo je vzprejela vélika skupščina, imenovati se smé jako liberalna. Ž njo se bode povzdignil parlamentarizem v Srbiji, in to iz dveh vzrokov. Inteligentnejši stanovi bodo v zbornici mnogobrojneje zastopani, ker se precejšnje število zastopnikov smé voliti le izmed ljudij, ki so dovršili vélike šole. Kralj se je pa moral odpovedati pravici, da sam imenuje tretjino skupščinarjev. Toda, kakor nobena reč na svetu ni popolna, takó tudi srbska ustava ni. Velika nje napaka je, da je Židom dovolila jednake pravice z drugimi državljani, kajti sedaj se bodo začeli potomci Abrahamovi mnogoštevilno naseljevati po Srbiji, gotovo ne v korist narodu.

Napósled je kralj sam spoznal, da je dovladal, in odpovedal se je prestolu v prid trinajstletnemu Aleksandru, sinu svojemu. Ristić, Belimarković in Protić so bili imenovani regenti, general Grujić ministerskim predsednikom.

Veliko je bilo veselje po vsi Srbiji, ko se je zvédelo, da se je odpovedal kralj. Na razne načine je narod kazal to svojo radost. Prirejale so se raz-

svetljave in bakljade. Milan je v kratkem ostavil Srbijo in odšel na potovanje v jutrove dežele. V deželi je pa zavladal nov red. Razmere so se začeleboljšati, četudi počasi. Nova vlada posebno gleda, da si zboljša notranje razmere in národno-gospodarsko stanje.

Vrnil se je v Srbijo metropolit Mihael, ki je pod kraljem Milanom moral ostaviti domovino, ko ni hotel pritrditi nekaterim zakonom, ki so jih bili naprednjaki skovali v škodo pravoslavni cerkvi. Národ je z veseljem pozdravil že sivolasega cerkvenega dostojanstvenika, vračajočega se iz inozemstva. Metropolit Teodozij, katerega je bil samovlastno nastavil kralj, umeknil se je s svojega mesta in Mihael je prevzel zopet vodstvo srbske cerkve.

Posebno so se pa tudi zboljšali odnošaji med Srbijo in Rusijo. V znamenje, da Rusija zaupa novim razmeram po mladi kraljevini, imenovala je poslanikom zastopnika svojega v Belemgradu, ki je poprej bil le ministerski rezident.

Na Vidov dan se je po vsi Srbiji praznovala petstoletnica nesrečne bitve na Kosovem polji, ko je propalo nekdanje mogočno srbsko carstvo. Po vsi deželi se je ta dan primerno praznoval. Pri tej priliki je bil mladi kralj maziljen v samostanu Žiči blizu Kraljevega. Tega slovesnega obreda se je izmed zastopnikov drugih držav udeležil samó ruski poslanik. Srbski národ je pa molil za mladega vladarja, da bi mogel deželo vladati bolje, nego jo je očel njegov.

Razstava v Parizu.

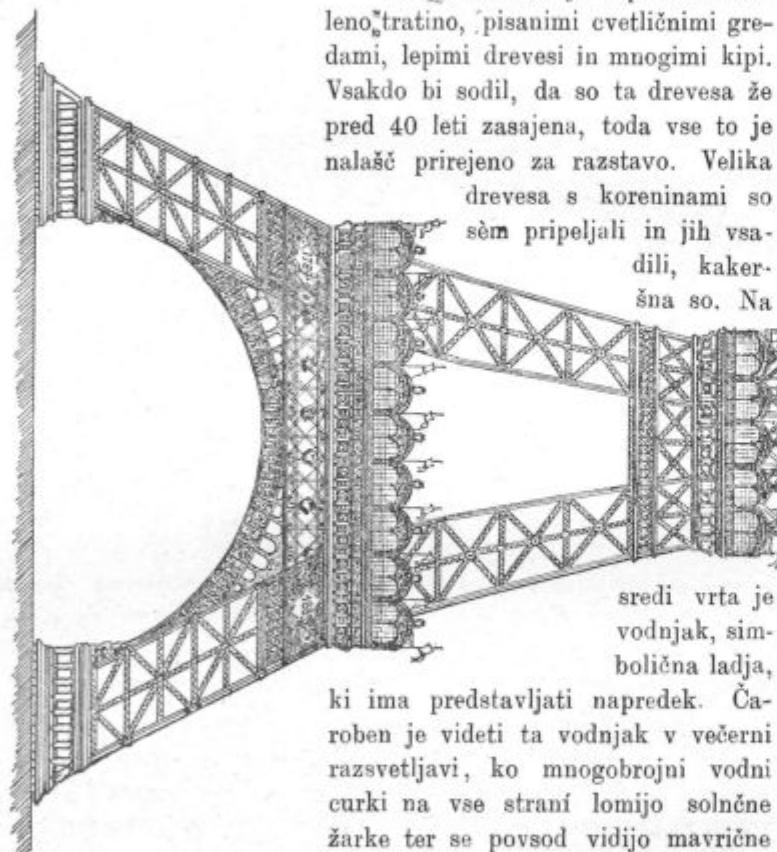
Národ francoski je priredil v spomin stoletnice vélike revolucije 1789. l. veliko svetovno razstavo. Zató so se delale velike priprave, kajti Francozje so hoteli svetu pokazati, da še vedno napredujejo, četudi so jih Nemci na bojiščih bili premagali. Vse se jim je posrečilo in razstava jako izpričuje, da so, kar se tiče znanosti in umetnosti, Francozje še vedno prvi národ v Evropi.

Monarhistične države evropske se oficijalno razstave niso udeležile, toda zasebniki so skoro iz vseh evropskih držav obilno doposlali izdelke svoje. Zaradi tega tudi pri otvorjenji razstave ni bilo zastopnikov evropskih vele-vlastij, pač pa zastopniki raznih ameriških republik. Nam nedostaje prostora, da bi mogli razstavo opisati količkaj natančno, le nekaterih posamičnostij hočemo omeniti.

Središče razstave je Martovo polje, 1000 m dolgo in 500 m široko. Tu je postavljeno glavno poslopje razstave. Tu pa stoji tudi velikanski Eifflov stolp, ki je delo inženirja Gustava Eiffla, porojenega leta 1832. v Dijonu. Ta stolp, katerega niso gradili niti dve leti, ima 300 m višočine, torej je dosedaj najvišja stavba na svetu. Zgrajen je od samega železa, katerega se je zanj potrebovalo 7,300.000 kilogramov. Z notranjo opravo je ta stolp kakih 9,000.000

kilogramov težek. Stolp stoji na štirih stebrih, ki so postavljeni na kamenite podlage in kateri so združeni v železne oboke. Pod tem obokom je narejen lep vodnjak. Stolp ima štiri nadstropja. Prvo nadstropje je 58 m visoko. V tem nadstropju so štiri velike restavracije in nekaj manjših obrtov. V drugem nadstropju 116 m visoko je velik steklen salon in majhna tiskarna ter Dunajska pekarija. Tretje in sicer za občinstvo poslednje dostopno nadstropje je 273 m visoko. Okrog ima 4 m širok balkon, s katerega je kaj lep razgled. Više so prostori za električno razsvetljavo. Kakih 10.000 ljudij more zajedno v ta stolp.

Pod zvonikom je lep vrt z zeleno travo, pisanimi cvetličnimi gredami, lepimi drevesi in mnogimi kipi. Vsakdo bi sodil, da so ta drevesa že pred 40 leti zasajena, toda vse to je nalašč prirejeno za razstavo. Velika drevesa s koreninami so sèm pripeljali in jih vsadili, kakršna so. Na

sredi vrta je vodnjak, simbolična ladja,

ki ima predstavljati napredek. Čaroben je videti ta vodnjak v večerni razsvetljavi, ko mnogobrojni vodni curki na vse strani lomijo solnčne žarke ter se povsod vidijo mavrične

barve. Na jugovzhodu vrta je vhod v glavno razstavno poslopje. To poslopje je dodelal arhitekt Bonnard, kateremu je pomagalo 17 kiparjev in 22 slikarjev. Poslopje je v umetniškem oziru jako dovršeno in dokazuje, da Francozje presegajo druge národe ne le v tehniki, temveč da se morejo ž njimi meriti tudi v umetnostih.

Razstavljeni predmeti se razdeljujejo v 9 skupin ali 85 razredov. Poleg teh glavnih skupin je pa še več oddeljenih razstav.

V „Palais des beaux arts“ („palači lepih umetnostij“) so razstavljena umetniška dela. Največ je kiparskih in slikarskih del francoskih in inozemskih umet-

nikov zadnjih desetletij. Zastopane so pa tudi druge umetnosti. Tu se jasno razvidi razvoj umetnostij v našem stoletju. V „Palais des arts libéraux“ („palači svobodnih umetnostij“) so razstavljeni razni učni pomočki.

V lepem poslopju „Galerie des industries diverses“ („palači različnih obrtov“) nahajamo izdelke raznih obrtov, zlasti hišno opravo, obleko, tu se tudi vidi, kakó se dobivajo in obdelujejo razne surovine. Koliko je tu zbranih lepih stvari, tega ni možno popisati. V stranskih sobanah tega poslopja vidimo izdelke umetnega mizarstva, steklarstva, jeklenino, preproge, zlatnine, ure, svetilnice, izdelke umetnega lončarstva itd. Na levi glavnega vhoda so razstavljene razne bombažaste in svilnene tkanine, čipke, vezene, igrače, izdelki rudarstva, kovinskega obrta, kmetijstva kemični izdelki.

Velika palača za stroje zasluđuje že sama na sebi kot stavba občudovanja. To je pač najdovršenejša železna konstrukcija, ki se je dosedaj napravila. Veščaki priznavajo, da je to poslopje v tehničnem oziru še težavneje bilo zgraditi nego Eifflov stolp. Posebno osredna dvorana, nad katero se razpenjajo 114 m široki železni oboki. V tej velikauski dvorani ni nobenega stebra, temveč se vsa teža obokov opira le na stene. Tu so v devetnajstih oddelkih razstavljeni razni stroji. Vsi stroji pa tukaj ne stojé, temveč se gibljejo. Posebno pozornost sevéda obračajo náše razni električni stroji, ker je elektrika

še za mnoge nekaj skrivnostnega.

Nekaj posebnega je razstava človeških bivališč. Tu vidiš hiše, v kakršnih so bivali razni národi prejšnjih vekov, celó hiše prazgodovinskih národov, pa tudi hiše národov, ki sedaj bivajo na zemlji. Ta razstava je zanimiva za zgodovinarja in národopisca, pa tudi za druge ljudi.

Mnoge tudi jako zanima vrtárska razstava. Tu se vidijo rastlinjaki, razne rastline, cvetice, drevesa. Posebno se je čuditi sadnim drevesom, katera so kar velike od vseh krajev semkaj prenesli in tu zasadili. Rožnih grmov je 4500 raznih vrst. Tu je videti nekaj podobnega, kakor okrog Kazanlika v Bolgariji, kjer pridelujejo rožno olje, samó s tem razločkom, da rože Pariške razstave niso divje, temveč kultivirane in torej mnogo lepše od divjih.

V poljedélski razstavi je najzanimivejši oddelek za šampanjec. Tu ni le razstavljen šampanjec, temveč se tudi napravlja.

Države, katere so se udeležile razstave, imajo tu svoje paviljone, v katerih so izloženi njih pridelki in izdelki. Tu je srbski, grški, guatemalski, paragvajski, uragvajski, kitajski paviljon itd. Razstava francoskih kolonij pa nam kaže razvoj teh dežel. Večine oddelkov in znamenitostij pa tu še omeniti nismo mogli, ker so „Narodnemu koledarju“ preozke meje.

Izpremembe v ministerstvu.

Oktobra meseca lani se je ministerstvo nekoliko izpremenilo. Grof Friderik Schönborn je postal justični minister in prejšnji vodja justičnega ministerstva baron Pražák je pa ostal še v ministerskem svetu kot minister brez portfelja. S tem se je število konservativcev v ministerstvu pomnožilo za jednega člana.

Grof Schönborn je porojen dné 11. septembra 1841. Juridične studije je dovršil v Pragi. Ves čas je bil jako konservativen in odločen pristaš češke plemenitaške stranke. Od 1881. leta je dosmrtni član gospodske zbornice in desnica državnega zbora ga je volila v državno sodišče. Dné 6. novembra 1881. leta je bil postavljen namestnikom na Češkem.

Ko je bil namestnik na Moravskem, kazal se je Čehom jako prijaznega. Zaradi tega so ga Čehi v ogrskem Hradišči pri zadnjih deželnozborskih volitvah bili izbrali v moravski deželni zbor. Ker so pa levičarji zagnali velik hrup, da se je ta volitev zvršila pod vladnim pritiskom, odložil je mandat.

Tudi Slovenci smo z veseljem pozdravili to imenovanje. Dasi je bil baron Pražák nam precēj naklonjen, vender smo se nadejali marsičesa dobrega od novega ministra. Pražák je bil premalo odločen proti sodnim uradnikom, ki so le preradi prezirali ukaze njegove, ali nadejali smo se, da grof Schönborn pokaže več odločnosti, ko bode šlo za uresničenje národne enakopravnosti, da ne bode trpel, da bi nam nasprotni uradniki delali po svoje. Posebno veselje je pa bilo na Češkem, da je jeden Čeh več v ministerstvu in se bode grof Pražák v bodoče lahko bavil samó s češkimi stvarmi. Veselje je bilo tem večje, ker je zajedno s Schönbornom tudi Zaleski stopil v ministerstvo ter zamenil ministra za Galicijo, Ziemiakowskega. Poslednji je bil sicer Slovan, toda vender ni prav ugajal nam, ker je bil že v ministerstvu Auerspergovem in se kolikor toliko navzel njegovih idej. Ž njim je izginil poslednji sled vlade, ki je takó zatirala Slovane.

Žál, ker se je le prehitro pokazalo, da veselje naše ni bilo upravičeno. Bridko smo se varali. Posebno imenovanja sodnih uradnikov so nas poučila, da Schönborn nam Slovencem ne bode posebno prijazen. Plemenitaš stare korenine je pa tudi jako oblasten in ne mara govoriti z navadnimi ljudmi, kakor so mnogi naši poslanci. Če so zastopniki naroda slovenskega bili pri njem, odpravil jih je jako hladno. Dobro čutimo, da smo prišli z dežja pod kap, toda tolažimo se s tem, da bomo tudi Schönbornovo ministrovanje pretrpeli, kakor smo že več neprijaznih vlad. —

Boulanger.

Na Francoskem sta dve reči, ki obračata náse vso pozornost, to je razstava in general Boulanger. Poslednji si je znal pridobiti veliko popularnost in že mnogi mislijo, da bode kdaj cesar francoski. Čas zánj tudi ni neugoden, ker republičani niso jedini med sabo. „Koledarjeve“ čitatelje bode pač zanimalo zvedeti kaj o tem generalu.

Georges Ernst Jean Marie Boulanger je bil porojen dne 29. aprila 1837. leta v Renalsu. Izobražal se je v vojni šoli v St.-Cyr in je 1856. leta postal podporočnik pehôte ter se pod maršalom Randenon bojeval proti Kabilonu. V italijanski vojni 1859. leta je bil dne 3. junija pri Turbigu ranjen in je dobil križ častne legije. Dne 28. marcija nastopnega leta je bil prestavljen poročnik v Kočinčino, kjer se je udeležil 1861.—1864. leta bojev proti Kitajcem. Bil je zopet ranjen in je 1862. leta postal stotnik. Leta 1867. je bil v St.-Cyr prestavljen za učitelja na vojaški šoli.

Malo pred nemško-francosko vojno je bil imenovan načelnikom bataljonu, in dne 9. novembra 1870. leta podpolkovnikom. Vodil je pri Champaignji dne 29. in 30. novembra 114. pešpolk in je bil ranjen. Kmalu potem je postal polkovnik, odlikoval se v bojih s komunardi ter bil zopet ranjen. Leta 1880. so ga imenovali brigadnim generalom in je nekaj časa bil poveljnik 14. kavalerijske brigade.

Ob stoletnici nezavisnosti Združenih držav severno-ameriških je kaj vrlo zastopal Francijo, in 1882. leta so ga poklicali v ministerstvo, kjer so mu izročili vodstvo ravnateljstva pehôte. Deloval je na to, da se izboljšajo vojaške šole in da se vojaška uprava enostavneje uredi. Dne 18. februarja 1884. leta je postal divizijski general in je prevzel glavno poveljništvo čet v Tunisu. Vojakom in častnikom se je posebno prikupil, ker je njih pravice odločno branil proti upravnim uradnikom.

Pravo njegovo politično delovanje se pa začelja šele od januarja meseca 1886. leta, ko je postal vojni minister v ministerstvu Freycinetovem. Posebno se je za svojega ministriovanja trudil izboljšati in povečati vojsko. Uvel je repetirke in melinitne bombe. Zaradi tega so ga pa Nemci močno začeli sovražiti in po nemških časopisih so ga neprestano napadali in črnili.

Nobeni republičanski stranki se ni hotel prav pridružiti. Samó to je ves čas odločno naglašal, da je republičan. Kmalu je pa tudi pokazal, da hrepení po najvišji državni oblasti. Zaradi tega je povsod rad pokazal svojo osebo. Da bi laže dosegel svoj namen, odstranjeval je svoje nasprotnike in bil mladim častnikom na roko. Med častništvom si je zatorej nabral mnogo pristašev in da bi bil mogel še dlje ostati vojni minister, napravil bi bil državni preobrat.

Po padcu Freycinetovem je še ostal vojni minister, a ko je palo ministerstvo Gobletovo dne 17. majnika 1887. leta, moral je pa tudi on narediti prostor generalu Ferronu. Novi vojni minister je gledal, da se ga iznebí iz Pariza in poslal ga je za poveljnika voja v Clermont Ferrand. Ko se je hotela proti generalu Caffarellu in tovarišem začeti preiskava zaradi sleparij z redi, rekel je Boulanger, da je to le proti njemu naperjena intriga. Zaradi tega ga je vojni minister Ferron obsodil v tridesetdnevni hišni zápor.

Svet je že mislil, da bode sedaj tiho o tem generalu. Toda zdajci se začne govoriti zopet o njem. V več departementih ga postavijo kandidata

za zbornico poslancev, četudi kot aktivni general ni mogel biti voljen. Ker je zahajal, ne da bi bil dobil odpust, v Pariz, kjer se je pogovarjal s svojimi pristaši, deli so ga v pokoj.

S tem so mu šele prav ustregli. Sedaj je lahko politično začel postopati, kajti smel je biti voljen v zbornico. In res je bil voljen v departementih in je prevzel mandat „nordskega“ departementa. V zbornici je predlagal, da se razpusti zbornica. Ko predlog njegov ni bil vzprejet, odložil je mandat. Tedaj se je sprl bil v zbornici s Flegustom, kateri prepir se je poravnal z dvobojem, v katerem je ministerski predsednik zmagal Boulangerja in ga precēj nevarno ranil.

Kmalu potem je bil zopet voljen v dveh departementih. Republičani so se kmalu preverili, da mu ni nič škodovalo, četudi je bil v dvoboji premagan od civilista in dasi so ga listi smešili, da je svoj govor z naočniki na nosu le čital.

Volilne agitacije so stale Boulangerja mnogo denarja, gotovo več milijonov frankov. Ker ima on le nekaj čez dvajset tisoč dohodkov, povprašuje se svet, odkod ta denar, ko general poleg tega vendar še jako potratno živi. Mnogo ga stanejo same ekvipaže in konji. Govori se, da dajó denar neki ameriški bankirji. Njegovi protivniki pa zatrjujejo, da ga dobiva od Nemcev ali od orleanskih princev ter da general deluje le zánje. Nikakor pa ta stvar še ni pojasnjena.

General je posebno želel, da bi bil voljen v Parizu. Tudi ta želja se mu je izpolnila. V Parizu se je izpraznil jeden mandat za zbornico. Boulanger je napovedal kandidaturo. Začela se je silna agitacija. Republičanje so postavili proti njemu za kandidata nekega Jacquesa, ki je posebno priljubljen v nižjih pariških krogih. Vlada je porabila ves svoj vpliv, da bi preprečila izvolitev Boulangerjevo. Vse to pa ni nič pomagalo. Dné 27. januvarija je bil v Parizu izvoljen Boulanger z 244.070 glasovi, republikanski kandidat je dobil le 162.520 glasov. Ta izvolitev je jako poparila vse republikanske kroge. Sprva niso vedeli kaj storiti. Govorilo se je, da takoj odstopi vlada.

Ko je minil prvi strah, začeli so republičani ugibati, kakó bi ugonobili generala. Vsi so priznali, da bi najbolj prišli generalu do živega, ko bi bili jedini med seboj. Potem bi tudi delovanje zbornice bilo uspešnejše, kakor je sedaj, ko republičanske frakcije nasprotujejo druga drugi in se zaradi tega nobeno uspešno delo dovršiti ne dá. Nobena vlada se ne more vzdržati. Vedne menjave vlad pa ovirajo vsako uspešno delovanje. Národ spoznava že sam, da takó ne pojde in da ima Boulanger prav, ko izkuša podkopati parlamentarno republiko. Zloga med republičani se ni dosegla in mesec dni potem je že vlada Floquetova morala dati ostavko in Tirard je prišel na krmilo.

Nova vlada je sklepila energičneje postopati proti generalu Boulangerju in pristašem njegovim. Najprej je sklenila razgnati ligo patrijotov. Temu

društvu, ki ima podružnice svoje po vsem Francoskem, odločen je glavni namen delovati, da francoski národ ne pozabi maščevati se Nemčiji. Ker pa to društvo vidi v Boulangerji možá, ki utegne kdaj Nemcem odtrgati Alzacijo in Loreno, oklenilo se je njega. Liga uradno ni bila pripoznana in je zatorej vlada nje člane lahko preganjala, ker so bili udeleženci nedovoljene družbe. Policija je iztikala po prostorih tega društva, pa ni našla ničesar posebnega. Proti ligi se je sicer začela sodna preiskava, katera pa se za vlado ni baš častno končala. Nekateri člani lige so bili nekaj malega obsojeni, toda ne dosti.

Da pa uniči Boulangerja, sklenila je vlada postaviti ga pred državno sodišče. V ta namen sta zbornici vzprejeli poseben zakon, da se senat preustroji kot državno sodišče. Toda Boulanger ni čakal na Francoskem, da ga zapró, temveč je ubežal v Belgijo, pozneje pa v London. Agitacije zánj na Francoskem se še nadaljujejo. Proti njemu se je skoval tudi nov volilni red za zbornico, po katerem ne bode mogel noben kandidat voljen biti v več volilnih okrajih.

Preiskava proti njemu se je že zvršila in državno pravdníštvo je že stavilo zatožbo. Gotovo pa še ni, če bodo koraki proti njemu imeli uspeh. Mogoče je še, da njegovi pristaši dobé v zbornici večino in se potem vrne na Francosko ter doseže namen svoj, da postane vladár francoski.

Orižentska železnica.

Minilo je šele dobrih sedemdeset let, kar je Stephenson izumil železnico in je tedaj zdrdral prvi vlak od Stocktona v Darlington. Od tistega časa so z železnico prepregli že skoro vse dele svetá. Dolgost železnic na vsi zemlji iznaša 550.000 kilometrov, torej 170.000 kilometrov več nego dalja od zemlje do meseca. Parovozov je sedaj že okoli 105.000 in v jednom letu prevozijo 10.000 milijonov kilometrov, tedaj blizu sedemdesetkrat daljšo pot, nego je dalja zemlje od solnca. Okoli 150.000 voz za ljudi prevozi na leto 2500 milijonov duš — pri čemer se seveda vsak človek tolikokrat šteje, kolikorkrat se pelje v letu po železnici. To število je vsekako velikansko, kajti na vsi zemlji je le kakih 1500 milijonov ljudij. 2.100.000 tovornih voz prevozi na leto 12 milijard kilogramov blagá. Vse železnice na svetu so stale nad 60 tisoč milijonov goldinarjev.

Te številke so res velikanske in vsako leto se znatno množé. Lani so se z novimi železnicami otvorile balkanske dežele svetovnemu prometu. Sedaj se je mogoče voziti z Dunaja ali iz Pariza naravnost po železnici v Carjigrad.

Z Dunaja do Carjigrada je železnica 1686 milj dolga in véde skozi Budimpešto, Zemun, Beligrad, Niš, Pírot, Caribrod, Sofijo, Vakarel, Belovo, Plovdiv, Mustafapašo in Drinopolje v Carjigrad. Veže torej najlepša mesta orijenta.

Po tej železnici vozijo vlaki z Dunaja v Carjigrad 44 ur 13 minut, iz Pariza v Carjigrad 71 ur 10 minut, iz Berolina v Carjigrad 71 ur 30 minut. Stransko železnico so pa naredili iz Srbije v Solun.

Te železnice so pač velike národno-gospodarske važnosti. Prevoz po njih oskrbujejo nekaj privatne družbe, v Srbiji in Bolgariji pa državna uprava.

Pri naglih na tej železnici se je skrbelo za vse ugodnosti. Vozovi so prirejeni takó, da je mogoče iti iz jednega voza v drugega. V jednom vagonu je spalnica, v drugem zopet gostilnica, v tretjem čitalnica, v četrtem je salon za kadilce. Po dnevi skozi visoka okna opazuješ lepe orijentske kraje, mimo kakeršnih se voziš, zvečer v čitalnici čitaš pri električni razsvetljavi najnovejše liste, in po noči v spalnici na mehkih blazinah sladko zaspiš. Sevéda takó ugodno se voziti more le bogatin, a drugi se pa že morajo tudi na orijentski železnici zadovoljiti z manjšimi ugodnostimi.

Smešnice.

Težak posel.

- A. Dragi, ne smete preveč žalovati, saj jo bodele videli zopet v nebesih.
B. Njo že, a tisočakov ne!

Na železnici.

Na Českem vozil se je v vlaku „švaba“ z imenom Vesely. Vlak pridrdra na postajo „Vesely“ in sprevodnik zakliče: „Vesely, aussteigen“! Poslušni „švaba“ se hitro skobaca iz voza in vlak jo odpiha dalje. Vesely pa mirno pričakuje svoje usode. Kmalo na to pa privozi iz nasprotne strani vlak na postajo in sprevodnik zakliče: „Vesely, einsteigen“! Urno uboga naš Vesely in se pelje dalje. Dospevši na prvotno postajo pa se prime za glavo ter čudi, kako to mogoče, ko je vendar storil vse, kar mu je sprevodnik narekaval, prišel pa vendar ne tje, kamor je bil namenjen.

V administraciji.

Gospodičina: „Koliko ponudeb na mojo ženitno objavo?“

Uradnik: „Obžalujem, dosedaj nobene.“

Gospodičina: „Gotovo je bilo kaj izpuščenega?“

Uradnik: „Da! trideset tisoč.“

Na poti.

Šel je „švaba“ na somenj, kupovat teleta. Nakupil jih je precejšnje število. Na poti domu grede pa mu je jedno tele uteklo. Srečavši „mažara“ praša ga nemški: „Jeli videl kaj zgubljeno tele.“ — „Mažar“ ne razumivši, odreže se: „Nem látom.“ — „Švaba“ ne vedoč, kaj je to, pravi: „Aber mir ist lad drom.“

Bistroumen mažar.

Prišel je „mažar“ v hôtel. Pokliče gospodarja in mu naznani, da bi rad tukaj prenočil. Gospodar zatrjuje, da mu je žal, da ni moč postreči, ker ima vse sobe oddane. „Mažar“ pa le pritiska, da mora tudi on tukaj prenočiti. No, reče gospodar. — Jedno posteljo imam še prazno, pa v isti sobi že prenočuje kapucin. „Mažar“ se odreže: — „No, gut, wermor schon schlofen. Morgen wecken sie mich ober frühzeitig auf, dass ich werde weiter fohren.“ — Oštir mu obljubi vse spolniti ter ga tudi v resnici v jutro zgodaj vzbudi. „Mažar“ v temi urno natakne obleko na-se, sede v poštni voz in kimaje z glavo pelje se dalje. Po večurni vožnji, ko se je že storil dan, vzbudi se „mažar“; ogleduje čudno obleko na sebi in jo zasoli: — „Dummer Schwob, anstot den Ungar aufzuwecken, weckt er den Kapuziner.“

V vojašnici.

Korporal razklada moštvo, kako da se razvrsti četa v vojni. Pripoveduje da sprednje patrulje (Vorspitzen) imajo nalog, raztegniti se naprej do tle, da opazijo kako nevarnost, a na to se imajo potegniti takoj nazaj in pričeti znova to delo na drugi strani. Da bi jim natančneje in razumneje razložil, reče: To je ravno tako, kakor dela polž. Pokaže rožičke, ko pa čuti nevarnost skrije jih takoj in zopet na drugi strani pomoli. Po razkladanji poprašuje tega in onega, da se prepriča, koliko je moštvo razumelo. Med drugim obrne se tudi do „Bička“ z vprašanjem: — No, „Biček“ kaj so sprednje patrulje? M—m—m... No, kaj sem povedal o polžu? — „Biček“ — sprednje patrulje so: „Polž, ki ima bajonet auf.“ —

Oče in sin.

Oče: Dragi moj sinko! postaral sem se, moči me zapuščajo, treba ti bode poiskati si ženske, da se oženiš in prevzameš posestvo.

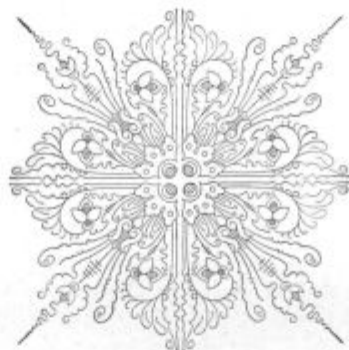
Sin: Oče! Vam je to lahko govoriti, da naj se oženim. Vi ste vzeli takoj našo mater, jaz bi pa moral iskati tujo.

Moderni otroci.

Sinček: Mama! pusti me, da se še malo ogledam, papa ima tako lepo ogledalce na glavi.

ŠTUDIJSKA
KNJIŽNICA
V CELJU

NARODNA TISKARNA

v Ljubljani

Gospodske ulice št. 12.

priporoča se p. n. gospodom pisateljem, založnikom in slavnemu občinstvu za vsakovrstno izvrševanje tiska po najnovejšem okusu in najelegantnejši obliki v raznovrstnih barvah.

Izdeluje knjige, brošurice, časopise, letna poročila, prospekte, vstopnice, dekrete, plakate, vabila, vožne liste, mrtvaške liste, vizitnice, naslovnice, cenike, imenike, kuverte s firmo, pobotnice, pravila, tabele za urade, itd., itd.

Vedno v zalogi so
obrazci za posojilnice, sodnije i. dr.

V več jako krasnih barvah tiskane

diplome

za častne občane in člane pa je dobiti samo v
„Narodni Tiskarni“.

Naročila se zvršujejo točno, lično in cenó.

Zdravniški preskušena in s spričevali priporočana!

Trnkoczy-jeva hmelna sladna kava

(zdravilno okrepčujoča kava)

privaruje v gospodinjstvu **mleko** in **sladkorja** pri njej ni treba. Če uživa z malo mlekom in **brez sladorja**, ima prijetno sladak okus, dobro slast in duh, je **redilna** in **krepujoča**. Torej je ta hrana boljša nego neredilna, živce razdražujoča in (v večjih množinah) otrovno učinkujoča indijska kava pa kitajski čaj in torej važna za **vsakega**. Neobhodno potrebna je za **otroke**, **slabe osebe**, **prebolele**, ženske pred otročjo posteljo in po otročji postelji, zlasti je važna za **vse bolnike**, kakor: boleajoče na očeh, želodci, prsih, plućih, (jetične), jetrih, obistih, čevih, mehurji, protinu in živcih trpeče, za kašljajoče, hripave, krvirevne, bledične i. t. d.

Zamotek s $\frac{1}{4}$ kilo velja 30 kr.

Hmelna sladna kava dobiva se v sledečih glavnih zalogih:

V **Ljubljani** v lekarni Ubalda pl. Trnkoczy, polog rotovža; v **Gradcu** v lekarni Wendelina pl. Trnkoczy, Sackstrasse 4; na **Dunaji** v lekarni Viktorja pl. Trnkoczy, V., Hundsturmstrasse 113; na **Dunaji** v lekarni dr. Otto pl. Trnkoczy, III., Radecega trg 17; na **Dunaji** v lekarni Julija pl. Trnkoczy, VIII., Josefstädterstrasse 30.

Nadalje **pristnega** imajo v lekarnah, pri droguistih in trgovcih, če ima vsak zavitek gorenjo varstveno znamko.

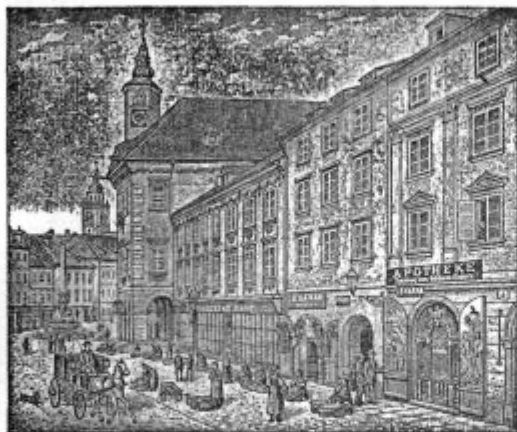
Essentia Maria-Lourdes — Marije Lourdske esencija.

Najboljše **domače zdravilo**, zdravilno in **neprecenljivega** ter čudovitega upliva kot **zobna** in **ustna voda**. 1 Steklenica z natančnim navodom rabe v osmih jezikih velja 1 gld. 20 kr. Kupi se v glavni zalogi za **Avstro-Ogersko** po poštnem naslovu:

Ubaldo pl. Trnkoczy, lekar v Ljubljani (Kranjsko)

ali pa tudi po vseh lekarnah, droguerijah, pa vender le tedaj pristna, če ima vsaka originalna steklenica gorenje oblastveno varovane marke, varovano steklo s užgano podobo Marije Lourdske in besedami Essentia Maria Lourdes in varovan zavitek.

Lekarna Trnkóczy

zraven rotovža

v Ljubljani

na velikem Mestnem trgu

priporoča tukaj podpi-
sana **najboljša in**
sveža zdravila. Ni
ga dneva, da bi ne
prejeli **pišmenih**
zahval o naših **izbor-**
no skusenih doma-
čih zdravilih. — Le-
karn Trnkóczy-jeve
trdke je pet, in sicer:
Na Dunaji Viktor pl.
Trnkóczy, V., Hunda-
thurmstr. 113, (tudi ke-

mišna tovarna): dr. Oton pl. Trnkóczy, III., Radeckypplatz 17; in Julij pl. Trnkóczy, VIII., Josefstädterstr. 39. V Gradci (na Stajerskem): Vendelin pl. Trnkóczy. V Ljubljani: Ubald pl. Trnkóczy. P. n. občinstvo se prosi, ako mu je na tem ležeče, da spodaj navedena zdravila s prvo pošto dobi, da naslov tako-le napravi: **Lekarna Trnkóczy poleg rotovža v Ljubljani.**

MARIA-ZELLER
TROPFEN
NUR ECHT BET
APOTHEKER TRNKOCZY
LAIBACH 1 STÜCK 20.

Marijacejske kapljice za želodec

katerim se ima na tisoče ljudi zahvaliti za zdravje, imajo izvrsten uspeh pri vseh boleznih v želodci in so neprekosljivo sredstvo zoper: pomanjkanje slasti pri jedi, slab želodec, urak, vetrove, koliko, zlatenico, bljuvanje, glavoból, krč v želodci, bitje srca, zabasanje, gliste, bolezni na vranici, na jetrih in zoper zlato žilo, 1 steklenica velja 20 kr., 1 tucat 2 gld., 5 tucatov samo 8 gld.

Varilo! (Opozarjamo, da se tiste istinite Ma-
rijacejske kapljice dobivajo samo v lekarni Trnkóczy-ja zraven
rotovža na velikem mestnem trgu v Ljubljani.

Cvet zoper trganje (Gicht)

je odlično najboljšo zdravilo zoper protin ter revmatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živih, otekline, otrpnele ude in kite itd. Malo časa čez se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvet zoper trganje po dr. Ma-
liču“ z zraven stoječim znamenjem. 1 stekl.
50 kr., tucat gld. 4-50.

Če ni na steklenici zraven sto-
ječega znamenja, ni pravi cvet in ga procej nazaj vrnite.

Schutzmarke.

Planinski zeliščni sirop kranjski

za odrasle in otroke, je najboljši zoper kašelj, hripavost, vrtolob, jetiko, prsne in pljučne bolečine. 1 steklenica 56 kr., 1 tucat 5 gld. Samo ta sirop za 56 kr. je pravi.

Kri čistilne kroglice

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrežati in so se že tisočkrat sijajno osvedo-
čile pri zabasanji človeškega telesa, glavobólu, otrpnenih udih, skaženem želodcu, jetrnih
in obistnih boleznih; — v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gld. 5 kr. Raz-
pošiljava se s pošto najmanj jeden zavoj.

➡ Zdravila za živino. ➡

Štupa za živino.

Ta prav dobra štupa pomaga najbolje pri vseh boleznih krav, konj in prašičev. Konje varuje ta štupa trganja po črevih, bezgavk, vseh nalezljivih kužnih boleznih, kašlja, plućnih in vratnih boleznih ter odpravlja vse gliste, tudi vzdržuje konje debele, okrogle in iskrene. Krave dobé mnogo dobrega mleka. — Zametek z rabilnim navodom vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom stane samo 2 gid.

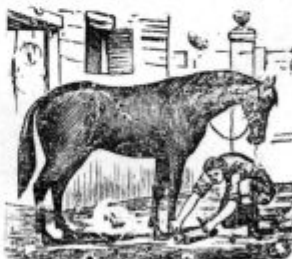
Cvet za konje.

Najboljše mazilo za konje, pomaga pri pretegu žil, otekanji kolen, kopitnih boleznih, otrpnenji v boku, v križi itd., otekanji nog, mehurjih na nogah, izvinjenji, tiščanji od sedla in oprave, pri sušici itd. skratka pri vseh vnanjih boleznih in hibah. Steklenica z rabilnim navodom vred stane le 1 gid., 5 steklenic z rabilnim navodom vred samo 4 gid. — **SVARILO!** Naši izdelki so pristni, zanesljivi in zagamčeni, če imajo ime **Trnkóczy** in naše varstveno znamko. Zoper ponarejanje istih se sodnijski postopa.

Vsa tu našeta zdravila se pristna dobé samo v lekarni Trnkóczy v Ljubljani

zraven rotovža

➡ in se vsak dan s pošto razpošiljajo. ➡

G. TÖNNIES

tovarna za stroje

v Ljubljani, Dunajska cesta

zastopnik Ganz-a & Comp. v Budimpešti preskrbuje trdolute valjarnike (Hartguss-Walzenstühle), cilindre, škrbee (Aufzüge), vse aparate, transmisije, priprave za mline. — Narisi in načrti napravljajo se po najnovejših skušnjah.

Specijalitete: Vsakovrstne žage in stroji za obdelovanje lesa na par, na vodo, da se goni z roko ali z ного.

Preskrbuje sesalke, vodne kolesa, turbine, hitre parne stroje in varnostne parne kotle.

Tudi napravlja plinov motorje.

Indiciranje parnih strojev, njih predelovanje z varstvom, da se privaruje kurjava.

Surovo litje železa in kovin. — Nagrobne križe (surove, kakor tudi izdelane) po najnižjih tovarniških cenah.

Ceniki brezplačno in franko.

Ustanovljeno
1842

Brata Eberl

Ustanovljeno
1842

fabrikanta oljnatih barv, lakov in firnežev
napisna slikarja
pleskarsko podjetje za stavbe in hišno opravo
v Ljubljani

za Frančiškansko cerkvijo v hiši I. Vilharja št. 4

Oljnate barve v ploščevinskih puščicah za prodajalce na drobno po 1 kilo in $\frac{1}{2}$ kilo vsebine, najfinejše strte in po najnižji ceni. (Občno priznanje.)

Jantarjev lak za tla v šestih barvinih tonih, najtrajnejša tvarina za tla.

Špiritu podsnovni in svetli lak za tla, ki se v enem dnevu lakujejo in zopet rabijo.

Angleški laki za kočije Nobles & Hoare.

Preparacijski, zračni, damar-lak, lak za hišno orodje, železo in usnje, mixon (za pozlatovalce), **terebin** (sušilno sredstvo), **Dunajsko Novomeško terpentinovno olje**.

Firnež le iz kranjskega olja, ki se ne sme zamenjati z navadnim firnežem v trgovini.

Kemične barve za posobne in dekoracijske slikarje, **prstene barve** za zidarje itd.

Velika zaloga norimberških čopičev

priznано najbolje vrste, kakor tudi vseh drugih, v to stroko spadajočih predmetov.

Priporočava svoje pleskarstvo za stavbe in hišno orodje častiti duhovščini in p. n. občinstvu po mestih in na deželi najtoplejše, kajti lahko za vsem zadošča vsem zahtevam v tej stroki. Najina dosedanja dela so povsod občno priznavali in se nikdo skušati ne more, kar se tiče solidnosti in ukusa ter nizke cene dela.

Posebno priporočava **pleskanje hiš z oljnato barvo**, kateremu se mora dati prednost pred vsakim apnenim barvilom, kajti se dolgo drži in je le malo dražji. Hiše, ki se prav z dobro oljnato barvo in s pravo skrbnostjo napleska, od 20 do 30 let ni treba popravljati.

Opozarjava tudi častito občinstvo na predmete iz najine delavnice, razstavljene v obrtni razstavi deželnega muzeja „Rudolfinuma“.

J. Pserhofer-ja

'kri čistilne krogeljice'

poprej 'univerzalne krogeljice' imenovane

zaslužujejo poslednje ime po pravici, kajti je zares jako mnogo bolezni, pri katerih so te krogeljice pokazale svoj izvrsten upliv.

Že desetletja so te krogeljice občno razširjene in le malo je rodovin, ki bi ne imele male zaloge tega izvrstnega domačega zdravila.

Mnogi zdravniki priporočajo te krogeljice za domače zdravila — posebno proti vsem boleznim, ki izvirajo iz **slabega prebavljenja in zabasanja** kakor: **motenja kroženja žolca, bolezni na jetrih, otrpnenju črev, vetrovom, navalu krvi v možgani, zlatej žili** i. t. d.

Zaradi svojih kri čistečih lastnosti posebno dobro uplivajo pri **pomanjkanju krvi** in boleznih, ki izvirajo od tod, kakor pri: **bledici, nervoznem glavobolji** i. t. d. Te kri čistilne krogeljice uplivajo tako milo, da jih najslabše osebe in otroci lahko brez pomisleka jemljejo.

Izmed neštevilnih zahvalnih pisem, priobčili bodemo le nekatere, ko se zahvaljujejo za ozdravljenje mnogovrstnih in težkih bolezni. Opominimo pa, da vsak, kdor je le enkrat naša zrna rab'l, taista vsakemu priporoča.

Schlierbach, 22 oktobra 1888.

Vaše blagorodje! Podpisani uljudno prosi, da mu zopet 4 zavitke Vaših v resnici koristnih in izvrstnih kri čistilnih krogeljic pošljete.

Z velespoštovanjem

Ig. Neureiter prakt. zdravnik.

Hraše pri Smledniku, 12. sept. 1887.

Blagorodni gospod! Božja volja je bila, da so mi Vaše krogeljice v roke prišle, toraj Vam zdaj njih uspeh popišem. Jaz sem se v otročji postelji prehladila tako, da nisem mogla nič delati in bi bila gotovo že mrtva, ako bi me Vaše krogeljice ne bile otele. Bog Vas blagoslovi tisočkrat. Jaz imam upanje, da me bodo Vaše krogeljice popolnoma ozdravile, kakor so uže druge.

Terezija Knific.

Dunajsko novo mesto, 9. dec. 1887.

Blagorodni gospod! Prisrčno hvalo Vam izrečem v imenu moje 60-letne tete. Taista je trpela 5 let na kroničnem želodčnem kataru in vodenici. Življenje ji je bilo le trpljenje in mislila je le na smrt. Slučajno dobi škatljico Vaših izvrstnih kri čistilnih krogeljic in po daljnem uživanji taistih, je ozdravela.

Z velespoštovanjem

Jozefa Weinzettel.

Gotschdorf p. Kohlbach, avst. Šlesija 8. okt. 1886.

Vaše blagorodje! Prosim Vas prijazno, da mi pošljete zavoj Vaših kri čistilnih krogeljic z 6 škatljicami. Le Vašim čudovitim krogeljicam se

imam zahvaliti, da sem 5-letno želodčno bolezen ozdravila. Te kroglice ne smejo pri meni nič več manjkati, in se Vašemu blagorodju najtopleje zahvaljujem.

Z velespoštovanjem

Ana Zwickl.

Eichengraberamt pri Gföhl 27. marca 1889.

Vaše blagorodje! Udano podpisani prosi, da se mu pošlje zopet 4 zavoje Vaših zares koristnih in izvrstnih kroglic. Ne morem, da ne bi izrazil Vam popolnega priznanja glede vrednosti teh kroglic ter jih bodem, kjer bodem mogel, vsem trpečim najtopleje priporočal. Pooblaščaj Vas, da smete to zahvalo javno porabiti.

S posebnim velespoštovanjem

Ignacij Hahn.

Izdeluje te „kri čistilne kroglice“

jedino prave lekarna pri „zlatem državnem jabolku“, J. Pserhofer, Singerstrasse 15, Dunaj, ter velja jedna škatljica s 15 zrn 21 kr. a. v. Zavitek 6 škatljic velja 1 gld. 5 kr., pri poštnem nefrankovanem povzetju velja pošiljatev 1 gld. 10 kr. Kedor pa denar naprej pošlje, dobi franko po pošti:

1 zavitek 1 gld. 25 kr.	3 zavitke 3 gld. 35 kr.	5 zavitkov 5 gld. 20 kr.
2 " 2 " 30 "	4 " 4 " 40 "	10 " 9 " 20 "

Manj kakor jeden zavitek se ne razpošilja.

NB. Ker so te kroglice po celem svetu razširjene, jih tudi povsod ponarejati skušajo; kdor želi pravih dobiti, zahteva naj J. Pserhofer-ja kri čistilne kroglice. Opozarjamo še, da so edino le tiste prave, katerim je pridjan pouk o rabi in imajo lastnoročni podpis J. Pserhofer-ja in je na pokrovu škatljice imenski počrk rudeč.

Prosto se naročila samo proti predplačanju
dotične poštnine pošljejo ter so tako poštni troški
veliko manjši, kakor pri pošiljavi s povzetjem.

Angleški čudotvorni balzam, 1 stekleničica 12 kr., 12 stekleničic 1 gld. 20 kr., 1 velika steklenica 50 kr.

Fijakerska štupa proti kataru, hripavosti, kašlju i. t. d. 1 škatljica 35 kr., s prostim pošiljanjem 60 kr.

Francovo žganje osoljeno in neslano. Steklenica 60 kr.

Mazilo za ozeblino J. Pserhoferja že več let priznано za najboljšo sredstvo za ozeblino vsake vrste, kakor tudi zastarele rane ozdravlja i. t. d. 1 lonček 40 kr., s pošiljanjem 65 kr.

Helso ali sol za zdravje posebno izboren pripomoček zoper katar v želodcu, kakor sploh za vse bolezni, ki izvirajo od slabega prebavljenja. 1 zavoje 1 gld.

Mazilo za odpravo guše (krofa), je najboljšo zdravilo, kdor si hoče debel vrat odpraviti. 1 flacon 40 kr., s pošiljanjem 65 kr.

Esenca življenja (Praške kapljice) posebno izborne pri spridenem želodcu in slabem prebavljanju in telesnih nadlogah v trebuhu sploh. 1 flacon 22 kr., 12 flaconov 2 gld.

Liker iz planinskih zelišč, kakor ga izdeluje W. Ottm. Bernhard v Lindavu, je zdravilo za vsakovrstne bolečine v želodcu i. t. d. 1 steklenica 2 gld. 60 kr.; polovičarica pa 1 gld. 40 kr.

Prosto se naročila samo proti predplačanju dotične poštnine pošljejo ter so tako poštni troški veliko manjši, kakor pri pošiljki s povzetjem.

Amerikansko mazilo zoper protin je najboljšo sredstvo pri protinskih in revmatičnih boleznih, boleznih hrbtne mozga, trzanju po udlih, iskoji, nervoznemu glavobolju itd. 1 gld 20 kr.

Esenca za oči po dr. R. Merksausenu. Ta esenca oči zboljšuje in vid okrepuje. V izvornih flaconih po 2 gld. 50 kr. in 1 gld 50 kr.

Chassaing & Comp. Izdelki iz Pepsina in Diastase za otroke in ženske pri slabem prebavanju, slabostih, hujšanju i. t. d., Chassaing-vino 1 steklenica 2 gld, 25 kr. — Chassaing sirup 1 flacon 1 gld. 50 kr. — Chassaing-kroglice 1 flacon 1 gld. 50 kr.

Štupa proti potenju nog. Ta štupa odpravi potenje nog in iz taistega nastali smrad ter čevlji trdno ohrani, sicer je pa popolnoma neškodljiva. Cena škatljice 50 kr., s pošiljanjem 75 kr.

Trpotčev sok povsod poznajo, da je izvrstno zdravilo pri kataru, hripavosti in kašlju. Steklenica 50 kr., 2 steklenici s pošiljanjem 1 gld. 50 kr.

Tannochinin-pomada Pserhoferja, rast las pospešuje. Elegantna velika škatlja 2 gld.

Univerzalno mazilo prof. Steudlnovo za vsakovrstne rane, vsekane, vrezane ali vbodene, za vse otekline, tudi za zastarane otekle žleze, otiske, črva, otekle ali vnete prsi, protinov tok in druge bolezni. Lonček 50 kr., s pošiljanjem 75 kr.

Univerzalna počiščevalna sol Bullrichova za sprideno prebavljanje, omotico, krč v želodcu, vročico, hemeroidje, zabasanje i. t. d. Zavoj 1 gld

Ženefova zrna od Didierja, za pospeševanje prebavil. Cena škatlji 1 gld.

Razen tu navedenih izdelkov, imamo vse v avstrijskih časopisih priporočenih

tu- in inozemskih

lekarniških specialitet

v zalogi, kar bi slučajno ne bilo, se hitro in ceno preskrbi na zahtevanje.

Kdor prej denar pošlje, se mu hitro in natančno po pošti pošilja. Večje naročbe se tudi proti poštnemu povzetju pošljejo.

Poštnine prosto pošljejo se le one pošiljatve, za katere se je poprej poslal primeren znesek za poštnino in so v teh slučajih poštni troški mnogo nižji, nego pri pošiljativah s povzetjem.

Za pristne se smejo zmatrati le one kroglice, katerih pouk o rabi ima lastnoročen podpis J. Pserhoferja in je na pokrovu vsake škatljice radeče pisan njegov imenski poert.

J. PSERHOFER-jeva lekarna pri „zlatem državnem jabolku“

Dunaj, I., Singerstrasse št. 15.

Čebelno-voščene sveče

priporoča

PAVEL SEEMANN

v Ljubljani.

H. L. WENZEL

pri „plavi krogli“ v Ljubljani

zaloga špecerijskega, materialnega blaga in raznoterih
drogij in strupnih tvarin, zaloga vina in čaja

priporoča vsem kmetom in živinorejcem „Augsburško štopo“
velepripoznano najizvrstnejše sredstvo in zdravilo za **konje**: pri smoliki, prehladi, koliki itd.; za **govejo živino**: pri napenjanji, za zboljšanje slabega mleka; za **svinje**: če nečejo žreti, za obrambo pred ruščo boleznijo itd. Augsburška štopa napravi živini tek in ji pripravi s tem telesno zdravost in lepoto. Vsak zavoj ima popis, kako se rabi.

JOSIP REICH

Poljanski nasip, Ozke ulice št. 4 v Ljubljani

priporoča p. n. občinstvu svojo izvrstno urejeno

kemično spiralnico

v kateri se razparane in nerazparane moške in ženske obleke, obleke za pohode, šali, tapetirarsko blago, tepihi z vsemi okraski, da isti ne zgubé prvotne barve in oblike, lepo očedijo. — Pregrinjala se vsprejmó v belo pranje in crem-barvanje in se potem nategnejo, da so zopet lepa. Vse to se izvrši dobro in ceno.

V moji barvariji

se vsprejme za barvanje svilen, bombažno ali namušano blago, kakor obleke za gospode, ženski paletot in plašči za dež, brez da bi se razparali. Vse to se barva, v kakoršni barvi si kdo želi.

Carl C. Holzer

(pri Voglu)

priporoča svojo bogato zalogo

špecerijskega in materialnega blaga

na debelo in drobno.

Priporoča tudi:

veliko zalogo špirita, žganja, ruma in vsakovrstnih likerov itd.

Naročila se točno izvršujejo.

Največja izbira.

L. MIKUSCH

tovarnar dežnikov in solnčnikov

v Ljubljani, Mestni trg št. 15

priporoča svojo bogato zalogo

dežnikov in solnčnikov

v vseh velikostih in iz različnega blaga, priprostih in elegantnih
po najnižjih cenah

Prekupcem se razpošiljajo obširni ceniki zastonj in franko.

Najnižje cene.

Solidno blago.

Lepa oprava.

Knjigoveznica

Ivan Bonač-a

Poljanska cesta št. 10, v Ljubljani

priporoča se za

vezanje knjig

ter sploh vsa k temu obrtu spadajoča dela.

**Večja enaka dela, kakor tudi razne platnice
izvršujejo se po fabriških cenah.**

FRANJO DEŽMAN

knjigovez

Sv. Petra cesta št. 6, Ljubljana

priporoča se za

vezanje knjig, napenjanje zemljevidov in planov

za izdelovanje **platnic, galanterijskega in kartonažnega dela**
ter vsega, kar spada v njegovo obrt. Pri njem dobivajo se tudi

Gregorčičeve poezije

broširane po 1 gld., vezane po 1 gld. 60 kr., po pošti 5 kr. več.

COPPAG & SKERT

Trgovina knjig, umetnin, muzikalij in papirja

na Travniku 14

v Gorici

v Sementiščni ulici 12

Jako obilna zaloga uradnega, listovnega, tiskarskega in zavojnega papirja na debelo in drobno.

Največja zbirka uradnih, šolskih, risalnih in slikarskih potrebščin.

Bogata zaloga vezanih in nevezanih knjig za vse slovstvene grane v vseh jezikih. Vsakovrstne mašne in molitvene knjige in knjižice, kakor tudi muzikalije na obilno izbiranje.

Velika zaloga poslovnih, zapisnih in odpisnih knjig, fotografij, zemljevidov in koledarjev.

Vsprejemajo se naročila na vsakovrstne modne, leposlovne in strokovne časnike, kakor tudi na večja dela, izhajajoča v posamnih zvezkih.

Marseillsko žolco,

najhitrejšo, vsekako najsigurnejšo in najpriprostejše
sredstvo

za čiščenje in zboljšanje vina

ima vedno

A. Hartmann v Ljubljani.

Pisarna: **Hotel Evropa.**

Navod, kako se rabi, razpošilja se zastonj.

Koroški RIMSKI VRELEC

popolnem brez vseh žveplenih spojin, joda, bromovih in borovih solij, lahko prebavljiva, okusna planinska voda, prirodno pristen. Pokazal se je posebno uspešen pri plućnem in kataru v črevih, pri boleznih želodca, mehurja in obistij, — jako fina mizna voda brez vsakih sitnih nasledkov, ki vina ne počrni in mu tudi ne da slabega okusa.

Glavno zalogo
v Ljubljani

ima

M. E. SUPAN

Dunajska cesta

dalje jo prodaja

M. KASTNER.

Podpisani priporoča vsem Slovencem in rodoljubom svoji kavarni:

„Caffè al Commercio“
in
„Caffè Tedesco“,

v Via della Caserna

kateri sta urejeni po najnovejšem confortu in oskrbljeni z vsemi slovenskimi in obče s slovanskimi časniki.

Na razpolago so tudi razni nemški, laški in francoski časniki.

Postrežniki govore slovenski.

Anton Šorli,
kavarnar.

Grlena bol, kašalj, hreputavica, promuklost, nalez, zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

mogu se u kratko vrijeme izločiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi P. Prendini, lučbar i ljekarnik u Trstu.

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdenih kašljuć noćih, navadne jutarnje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponačinjaju. Zato treba uvijek zahtijevati *Prendinijeve sladkiše* (Pastiglie Prendini) te gledati da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj strani *Pastiglie*, na drugoj *Prendini*.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u *Prendinijevoj Ljekarni u Trstu* (Farmacia Prendini in Trieste, i u glavnijih ljekarnah svijeta.

Acqua Picrocatartica

Izvrstna čistilna tekočina, katera popolnoma nadomestuje ričino vo ulje in druga čistilna sredstva, katera so zoperna in napravljajo mnogokrat bolečine v trebuhu.

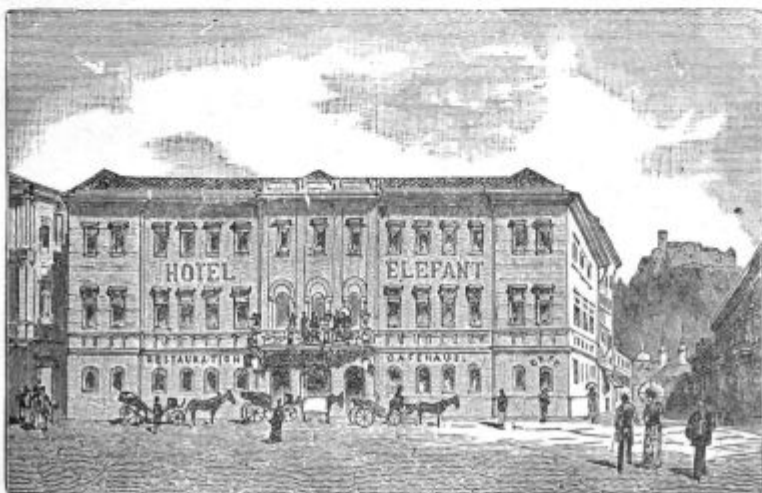
Močno pomaga pri bolečinah **zlate žile** in pri vseh po slabem prebavljanju prozročeni slabostih.

Cena 30 kr. steklenica.

Edina zaloga v Trstu v lekarni PRENDINI.

Hotel „pri Slonu“ v Ljubljani

Hotel I. vrste

v sredi mesta, blizu poštnega in brzojavnega urada, ima 60 sob z vso ugodnostjo, salon, jedilnico in kavarno. Hotelski omnibus odhaja k vsakemu vlaku, ekipaže v hiši. Tu je **jedino kopališče z Ljubljanskimi železnimi in sotnimi kopeli** jednake Francovim kopelim, pod vodstvom gospoda vladnega svetnika prof. dr. Valente in **parne, kropilne in kopeli v banjah.**

Antona Gnezde vdova, lastnica.

Jakob Zalaznik, Stari trg št 21.

priporoča
svež ržen kruh,

vsakovrstno
nasladno pekarijo

in
kruh na vago, klg. po 14, 16, 22, 24 kr.

Dalje se priporoča gg. gostilničarjem za mnogobrojna naročila, katerim se na željo ob vsaki uri kruh na dom pošilja.

A. ZESCHKO v Ljubljani.

Zaloga papirja na debelo
delniške družbe za papirno in tiskovno obrt
Leykam - Josefthal.

Izdelava papirnih vrečic.

Zaloga pisnega in risalnega orodja.

Radgonska kislá voda

(Radkersburger Sauerbrunn)

Štefanije studenec

== Najčistejši alkalični kislec ==

Lastnina J. DELLER-ja v Radgoni

Glavna zaloga in prodajalnica za Kranjsko izročena je jedino le
agenturni in komisijski trgovini

J. LININGER-ja

Rimska cesta št. 9 v Ljubljani

kjer se vsprejemajo vsa naročila.

Jednotna cena je, ako se kupi 100 bokalskih steklenic v zabojih po 25 steklenic 16 gld. in 100 steklenic po pol bokala v zabojih po 50 steklenic 11 gld. franko zaboj v Ljubljani.

Manjše število steklenic se ne more naročiti, pač pa se dopošlje, ako kdo želi, kislec za poskušnjo.

Jakob Klemenč

trgovec

Via S. Antonio v Trstu

ima v zalogi velik izbor raznovrstnega lepega volnenega blaga za žensko obleko ter se vedno nahaja v veliki množini izberne kotonine, baržuna, platna in flanele v raznih barvah, svilnate in volnene robe

Dobé se

bela zagrinjala vsake vrste in velikosti.

Postreči more

z najlepšimi namiznimi prtí, volnenimi robci, pledi in drugimi

ženskimi ogrinjali.

V obilnej meri se dobi za gospe vsakatero preproge in lišpa za plese in ženitve in to vedno novo, moderno i nezaležano blago. Vsaka naročba na deželo (po obrazcih ali muštrih) se izvrši hitro in točno ter lahko nekatere vrsti blaga brez daca na deželo pošlje.

Svilnato blago je vedno najnovejšega izdelka; svilnate trakove vsake velikosti za plese, ali za nagrobne vence, kakor tudi zlate in srebrne franže se dobé na izbor. Ima za slovenska društva trobojne svilnate trakove v raznej širokosti.

Za obilno naročbo se priporoči vsem p. n. domačinom, da ga pogostoma z naročili počasté.

Zbirka

DOMAČIH ZDRAVIL

kakor jih rabi slovenski narod

S poljudnim opisom človeškega telesa.

Izdal in založil DRAGOTIN HRIBAR.

Odobril br. Edvard Benedičič, nadzdravnik usmiljenih bratov.

Cena 40 kr., po pošti 45 kr.

Dobiti je v „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani.

M. Kunc

krojaški mojster pod Trančo št. 1.

(tik Hradeckjerega mosta)

v Ljubljani

priporoča se za naročila na obleko katero izdeluje v vseh oblikah po novem kroju in z najspretnjšimi pomočniki. V zalogi imam **vedno največjo izber** modnega blaga (izključno le dobre proizvode) iz tuzemstva; in **pristno angleško blago**. Cene stavim **primeroma z mojim delom** tako nizke, da je zadovoljen sleherni, ki želi poštenega in finega dela; za kar jamči mnogoletno zaupanje mojih č. naročnikov.

Odlikovali so ga z medalijami: v Londonu, Parizu, na Dunaji, v Monakovem in Hamburgu s častno diplomom na kmetijski deželni razstavi v Cernovicah 1886, z pripoznanjem mejnarodnega Jokey-kluba v Baden-Badenu, avstrijskega Jokey-kluba na Dunaji in ogerskega Jokey-kluba v Budimpešti.

plomo na I. darilni razstavi psov na Dunaji 1. 1885—1886; s posebnim priznanjem VI. oddelka (konjereja) c. kr. kmetijske družbe na Dunaji 1879 in 1885; s

KWIZDE c. kr. priv. restitucijski fluid

voda za umivanje konj.

Po težavni in hudi vožnji zadobé prejšnjo moč; če so trdi v nogah in žilah itd. Cena steklenici av. velj. gld. 1'40.

Kwizde Korneuburška živinska štupa

za konje, govedino in ovce. Večletna skušnja je dokazala, da to zdravilo izvestno pomaga, kadar živina neče jesti, za zboljšanje mleka itd.

Kwizde voda za oči pri živini. Steklenica 80 kr.

Kwizde blister za močno drgnjenje, lonček gld. 3.—.

Kwizde desinfekcijska štupa za hleve, pol kile 15 kr., 10 kilo gld. 2'—.

Kwizde mazilo zoper bizgavke lonček gld. 1'—.

Kwizde olje zoper lišaje in garje za pse. Steklenica gld. 1'50.

Kwizde žolčna tinktura za konje. Steklenica gld. 1'60.

Kwizde gelatin. Kapice za glistove pse. Škatlica gld. 1'—.

Kwizde štupa za perutnino, zavoj gld. —'50.

Kwizde kit za kopita, umetni kopitni rog, palčica 80 kr.

Kwizde vaselina za konjska kopita, prav dobra za krušljiva in krhka kopita, pušica gld. 1'25.

Kwizde štupa za kopitno strelo, steklenica gld. —'70.

Kwizde pasja zrna, škatljica gld. 1'—.

Kwizde štupa za parklje, steklenica gld. —'70.

Kwizde zrna proti koliki pri konjih in goveji živini, škatljica 1'60., zavojček gld. —'60.

Kwizde silna krma, za konje in govejo živino, v zabojčkih po gld. 6'—, in 3'—, in v zavojih po gld. —'30.

Kwizde mazilo za movke pri konjih in goveji živini, lonček po gld. 1'—.

Kwizde olje za vsesne žrve pri psih, steklenica gld. 1'50.

Kwizde fizik, zrna za konje, kadar jih zapira, ploščevinasta pušica gld. 2'—.

Kwizde zrna za ovčjo grižo, zavoj gld. —'70.

Kwizde štupa za pospeševanje reje pri prešilih, 1 zavoj gld. 1'20 in 63 kr.

Kwizde mlo za razne kožne bolezni pri domačih živalih, a 40 kr., 80 kr. in gld. 1'60.

Kwizde balzam za rane pri konjih in govedi, steklenica gld. 1'25.

Kwizde zrna za glistave konje, pušica gl. 1'60. karton 60 kr.

Kwizde strup za podgane in miši, palčica 50 kr.

Prava ta zdravila se dobijo skoro po vseh lekarnah. Na debelo jih imajo pa tudi vse večje drogerije, katere se večkrat po časopisih naznanijo. Da dobí prave izdelke, prosimo p. n. občinstvo, naj zahteva vedno **Kwizdove izdelke** in na varstveno marko pazi.

Glavna zaloga z vsakdanjo poštno pošiljalvo: Okrožna lekarna Fr. Iv. Kwizda, Korneuburg, c. kr. avstrijski in kr. rumunski dvorni založitelj živnozdravniških izdelkov.

Ferd. Bilina & Kasch

v Ljubljani, Židovske ulice št. 1.

Jedina tovarna kirurgičnih obvez v Ljubljani.

Priporočata svojo veliko zalogo *kilnih pasov* vseh baž lastnega izdelka, za katerih izvrstnost se jamči.

Velika zaloga *kirurgičnih aparator*, ki so najbolj v rabi.

Jedina tovarna rokovic v Ljubljani: glave, vojaške in irhaste rokovice v raznovrstnih barvah, kakor tudi velika zaloga svilnatih, cvrnatih in volnenih rokovic različne baže, kravati in obramnikov najnovjega dela.

Umerjene irhaste rokovice so natančno izdelajo.

Le pri nas je glavna zaloga pravega ameriškega *hiatt-perila* (nepremočljivo gumasto perilo vsega modnega novjega dela).

 Vse blago prodaja se po najnižji ceni.

Julij Moises

v Ljubljani, na Prešernovem trgu št. 2.

vis-à-vis železnemu mostu

priporoča gospodom čevljarjem v mestu in gospodom usnarjem in čevljarjem na deželi in okolici svojo dobro izbrano zalogo **vsakovrstnega usuja** in kar zraven spada, po **najnižji ceni**.

Naročila se točno izvrše po železnici ali po pošti s povzetjem.

Naznanilo in priporočilo.

Preš. duhovščini, kakor slavnemu občinstvu izrekam svojo najtoplejšo zahvalo za doslej izkazano mi zaupanje in se priporočam tudi v bodoče za **izdelovanje** vseh

podobarskih in pozlatarskih del,

kot: *prenošljenja altarjev, tabernakelnov, tec, krstnih kamnov in podob.* Prenavljam vsake vrste *okvire, križev pota, sv. raspela, svečnike* itd. Tudi na novo izgotavljam vsa ta dela v vsakem slogu prav okusno in trpežno.

V zalogi imam *sv. raspela od 4ta do 3ta*, na križu in brez križa, s stolom in brez stojala, pozlačene, slikane in iz trdega lesa. Kristusi so do 2 čevlja po 2ta znarazen, 4, 6, 8, 10, 12 itd.

Cofi za svetilnice — za spodaj in zgoraj dobé se od 80 kr. do 8 glđ., *krogle za veri* pri svetilnicah in svečnikih, *palice za okvire* (Goldleisten), *slike* itd.

Vsako delo izdelujem zanesljivo, dobro, in kar mogoče po nizki ceni.

Franjo Toman, podobar in pozlatar
v Ljubljani, sv. Petra cesta št. 4, v Mayer-jevi hiši.

J. Giontini v Ljubljani

priporoča vsem p. n. gg. obraznim šolskim svetnikom, učiteljem, slav. uradom in pisarnam svojo **bogato zalogo**

uradnih in poštnih zavitnic (kovert)

in

raznovrstnega papirja

za urade, pisarne in risanje po najnižji ceni.

Ceniki re pošljajo na zahtevanje brezplačno in poštne prosto.

PESMI zložil **JOS. CIMPERMAN.**

Str. 190. Cena nevezanim 1 glđ. 20 kr., vezanim z zlato obrezo 2 glđ., po pošti 5 kr. več.

Jos. Cimpermana pesmi so jako ugodno presojevali „Zvon“, „Slov. Narod“, „Dom in Svet“, „Edinost“, „Laib. Zeitung“ itd. in tudi popolnem zaslužijo to jako ugodno oceno, le čitati jo je treba in potem presojevati.

Fr. Herzmannskega

poprej

Jos. Ermacore

umetna in trgujoča vrtnarija

v Ljubljani, Gradišče (Burgstallgasse) št. 10.

Priporoča svojo veliko izber v mrzlem in v gorkem rastlinjaku izgojenih rastlin in se priporoča za blagovoljne naročbe ukusno sestavljenih buketov in umetno narejenih vencev s trakovi, ki se vselej hitro dobé.

Anton Krejči

Ljubljana, v Zvezdi štev. 8.

Priporoča svojo veliko zalogo najboljših klobukov, kožuhovine in čepic. — Prevzame vse vrste zimske obleke čez poletje v shrambo po najnižji ceni. — Skupuje vse vrste kož divjačine, ter jih najvišje plača.

Andrej Boucon

stolar

Dunajska cesta 7 v Ljubljani,

Fröhlihovala hiša, II. dvorišče.

Priporoča se p. n. občinstvu za vsa stolarska dela in poprave v mestu in na deželi najcenejše in najboljše. Tudi prevzame vsakovrstne stare stole v popravilo.

Albin C. Achtschin

trgovina z železjem
zaloga dinamita
v Ljubljani,

Gledališke ulice št. 8
priporoča kmetijsko, kakor
tudi rokodelsko orodje,

štedilnih ognjišč,
peči in kovanje vsake vrste
po najnižjih cenah.

Franjo Jeršek

pekovski mojster
via Stadion
v Trstu

priporoča svoje razne
navadne, fine in najfinejše iz-
delke iz moke.

Pri njem se dobi vedno
sveži kruh
po najnižjih cenah. Govori
se slovenski.

Anton Vrabec

trgovec
ulici: Dogana in Geppa 14

T R S T

priporoča se Slovencem, da
ga blagovolijo mnogobrojno
počastiti s svojim obisko-
vanjem.

Ima bogato zalogo vsako-
vrstnih

lončenih, lesenih, plehastih posod
po jako nizkih cenah, da
se mu ni bati tekmovanja.

Hôtel

„Buon pastore“

Via S. Nicolo br. 20

v

Trstu

preskrbljen je z vsemi pri-
pravami za potujoče. Sobe
lepe in snažne od 80 kr.
naprej. Kuhinja in vina iz-
vrstna. Postrežba točna, po-
štena in brza.

Slavnemu p. n. občinstvu
se priporoča

M. Hochwind,
hôtelir.

Kwizde fluid zoper protin

staropreverjeno domače zdravilo.

Cena avstrij. velj. gld. 1.—
Pristen le z gorenjo varst-
veno znamko. Dobiva se v
vseh lekarnah. Vsak dan po
pošti razpošilja glavna zaloga:
okrožna lekarna Kornu-
burg, Sp. Avstrija.

Fabrikacija jesiha

Janeza Nep. Plautza

v Šiški pri Ljubljani

priporoča svoj priznано izvrstni

čveterni jesihev cvet

in najbolji pristni

vinski jesihi

nadalje: vsake vrste **likerje,**
rum, slivovko, tropinec, bri-
novce in spirit po najnižjih
cenah s hitro in solidno postrežbo.

M. ŠKRABEC

stavbeni in galanterijski klepar
v Ljubljani, Šelenburgove ulice 1

se priporoča častitim p. n. naročnikom, da prevzame vsa v njegovo stroko spadajoča stavbena dela v mestu in na deželi v vseh rabljivih kovinah, ravno tako za nova dela, kakor tudi poprave in povlake. Dela se hitro, točno in solidno izvrše po zmernih cenah in iz najboljše kovine, za kar se strogo jamči.

Zaloga svetlega in lakovanega, hišnega in kuhinjskega orodja, waterclosets najboljše konstrukcije, katere se tudi postavljajo. Izdelujejo se tudi **ērke za firmске table.**

Naročbe in poprave vsake vrste se hitro in ceno izvrše.

L. Šverljuga

v Ljubljani

stolni trg št. 6

tik („Katoliške Bukvarne“)

priporoča prečastitim gospodom duhovnikom in slavnemu občinstvu svojo dobro urejeno

knjigoveznico

za izdelovanje vseh v njegovo stroko spadajočih del po nizki ceni in točni izvršitvi.

Edina tapecirarska kupčija v Ljubljani.

Anton Obreza

tapecirar in dekoratér

v Ljubljani, Schellenburgove ulice, št. 4

priporoča svojo veliko zalogo vsakovrstnega tapeciranega pohištva, kakor salonske garniture, spalní divani in otomane za spalnice, staronemški divani in stoli za jedilnice, navadni divani (od 26 gld. nadalje) žimnice, modroci na peresih (po 10 gld. in višje) nadalje velika izber tapet, okenskih zagrinjal, plah in karnis, preprog za salone

in posteljnih predložk.

Vsakovrstne dekoracije in preoblacenje sob z tapetami.

Jamim za dobro in fino blago, le po pomembnikih izvršeno delo.

Ceniki s podobami na zahtevanje zastoj in franko.

— Priznано najcenejša tvrdka. —

JOSIPINA ŠUMI

cukrarninarska in sladčičarska obrt v Ljubljani

na Kongresnem trgu (v Zvezdi) št. 13

priporoča p. n. trgovcem in sl. občinstvu svojo veliko zalogo raznih sladčičarskih izdelkov, kakor: **Roks-Drops, metinke** (Promünzen, retkvine-, althee- in medene-bonbons), ki so izvrstno sredstvo zoper kašelj in hripavost. Dalje najfineje francoske čokoladne-bonbons in cvetice iz krasolede. **Maličen sok** (Himbeerensaft), lit r po 80 kr. **Sadlin** (Marillen & Ribiselmarmelade), kilo po 1 gld.

Za **sv. Miklavža in Božič** vsakovrstne šaljive predmete za okrašenje božičnih dreves, i. t. d., i. t. d.

Vsa v to stroko spadajoča naročila izvršé se ceno in točno.

Ceniki se na zahtevanje franko dopošiljajo.

Nepremočljive **vozne plahte** različne veli-
kosti in kakovosti, nadalje

Trboveljski, romanski in portlandski cement

po najnižjih cenah ima vedno

R. Ranzinger,

speditôr c. kr. priv. južne železnice

v Ljubljani, Dunajska cesta 15.

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne nepravljja nobenih bolečin, ter
opravlja vse zobne operacije in zobna planbovanja

zobozdravnik A. Paichel

pri Hradeckega mostu

v I. nadstropji.

Julija Müllerja

fotografično-artistični zavod

v Frančiškanskih ulicah št. 8

priporoča svoj atelier za vse v fotografično stroko spadaloča dela,
kakor: portrete, krajepise, interieurs, reprodukcije, vsakovrstne
podobe, pisave, načrte i. t. d., i. t. d.

Momentne fotografije za otroke, poveksanja

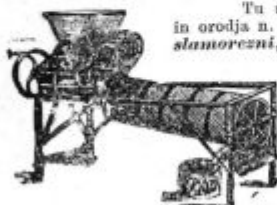
vsake vrste, po najnovejših skušnjah. Prejemlje vsa v fotografično
stroko spadajoča dela po najnižji ceni.

Založba tovarne

pri

Franju Detter-ju v Ljubljani

na Starem trgu 1, nasproti železnemu mostu (v lastni hiši).

Tu se dobivajo najbolj različni kmetijski in drugi stroji in orodja n. pr. *mlatilni stroji* na vlačilo (Göpel) in na roko *slamorceni*, *sivalni*, potem stroji s katerimi se *žito čisti in odbira*, dalje *malni* ki *snajajo*, *žito trejo* (šrotajo) in *sadje mečkajo*, potem *otrgači za koruzo robkati* in *grozdje obirati*, za vino in sadje, *smrki* (pumpe), dalje tudi *trambe za gnojnice*; stroji s katerimi se *repa in korenje drobi*, *preprste* in *drojne pluge*, *blagajnice*, varne pred tatami in ognjem, *stroje za zehnanje in ožemanje* vseh preskušanih sistemov, *otročjih vozčkov* i. t. d., i. t. d.

Kmetovalci, ki ne morejo precej plačati nakupno vsoto za prekoristne stroje i. t. d., morejo plačati tudi pozneje, n. pr. o Vseh svetih, o Božiči i. t. d. *Imam tudi za kmetijske stroje vesčega monterja*, (masinista, ki se zastopi na *stare stroje*), ki je v stanu vsak stroj, bodisi, da ga goni človek, žival, voda ali par, *najboljše sestaviti ter ga prirediti, da dobro gre. To je velike vrednosti za kupca mojih strojev, zlasti, ker jih monter skoro nič ne stoji.*

Jaz se tedaj priporočam za prav obilno nakupovanje, **svarim** pa ob enem gg. gospodarja, da se varajejo kupiti stroje od potovalcev (agentov), kateri so s svojim nepoštenim postopanjem uže marsikaterega gospodarja spravili v zadrego.

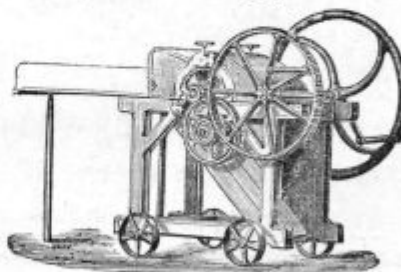
Praviloma naj nikdo ne kupi reči, katere ni poprej videl, in če to ni mogoče, vsaj ne od ljudi ali od tveč, katere nihče ne pozna. Z neprevidnim postopanjem je bil že celeparjen marsikak dober in pošten kmetovalec.

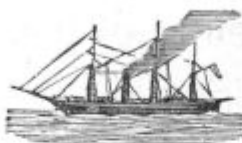
Moj popotnik **Ivan Grebenc** ima mojo legalizovano, splošno pooblastilo, nanj se morejo kmetovalci popolnoma zaupati,

in mu dajati naročila za mene. Drugače pa prosim s pismeno in z zaupanjem na me obrniti.

S spoštovanjem

Fr. Detter.

Že dne 7. avgusta 1879, št. 5558,
od visoke c. kr. deželne vlade v Ljub-
ljani potrjeno prvo in najstarejše

glavno zastopništvo

R. Ranzingerja v Ljubljani,

Dunajska cesta št. 15

odpravlja

✉ **potnike v Ameriko** ✉

naravnost iz Ljubljane ob vsakem času, hitreje in ce-
neje, kakor vse druge konkurenčne črte, na slavnoznanih,
za potnike najboljše vrejenih in z električno razsvitljavo
sprevidenih

poštinih brzoparobrodih severo-nemškega Lloydja v Bremnu

Elbe, Eider, Atler, Verra, Saale, Ems, Trave, Tulda,
Lahn, kateri edini le potrebujejo 8 do 9 dni za vožnjo
v Ameriko oziroma Novi York.

Vsakteri, ki hoče potovati v Ameriko na dober in
najceneji način in **pod jamstvom proti vsaki prevari**, naj
ne opusti troškov prosta pojasnila o vožni ceni in tra-
janji vožnje in vsaka druga pojasnila preskrbeti si pri

R. Ranzinger-ju v Ljubljani,

zastopniku severo-nemškega Lloydja v Bremnu,

kateri prodaja neposredne vožne karte do vseh amerikan-
skih železniških postaj po najceneje določenih cenah.

Deželna lekarna
pri „Mariji Pomagaj“
Ludovika Grečelna
v Ljubljani

Mestni trg št. 11

priporoča prečast. gospodom duhovnikom in p. n. občinstvu svoja poskušena in po najboljših predpisih pripravljena zdravila, kot:

Angleški čudoviti balzam, 1 stekl. 10 kr., duc. 1 gld., 5 duc. 4 gld.
Aromatični tobačni prašek, glavo krepčajoče sredstvo, 1 stekl. 20 kr., duc. 2 gld.

Bastlerjeve kapljice zoper kolero, občno znano branilo proti kolери, kolerinu in koliki. Stekl. 35 kr.

Cvet zoper gušo in napeti vrat. Stekl. 20 kr., duc. 2 gld.

Cvet zoper luskine, najboljšo sredstvo za odstranjenje sitnih lusk in glavi, ki so tolikrat vzrok plešam. Cena z navodilom rabe 80 kr.

Cvet zoper protin in revmatizem za odpravo vsakovrstnih bolečin, bodisi akutnih ali kroničnih. Cena steklenici 50 kr., duc. 5 gld.

Dorševo ribje olje najboljšo bazo, katero jedino zapisujejo zdravniki proti kašlju, škrofelnom itd. Mala stekl. 50 kr., velika 90 kr.

Elizabetna ustna voda, stekl. 50 kr.

Franceva zdravilna esenca, proti boleznim v želodci in na jetrih, mrzlici itd. Stekl. 10 kr., duc. 1 gld., 5 duc. 4 gld.

Francosko žganje s soljo ali brez soli v steklenicah po 20, 50 kr. in 1 gld.

Grenko, tudi želodec krepčujoče vino, iz najzdravilnejših gorenjskih rastlin. Steklenica, ki drži pol litra, z navodilom rabe 80 kr.

Horstova voda za oči proti unetim očem, njih kataraličnim afekcijam. Cena stekl. 50 kr., duc. 3 gld.

Kapljice za bledične, dobro sredstvo pri pomanjkanji krvi. Stekl. 40 kr.

Kapljice zoper krč, neprekosljive, 36 kr., duc. 3 gld.

Kapljice zoper mrzlico. Stekl. 30 kr., duc. 3 gld.

Kineška pomada pospešuje rast las. Lonček 50 kr.

Kri čistilne kroglice proti vsem boleznim, ki od želodca prihajajo.

Cena škatljici 21 kr., zavitek s 6 škatl. in navodlom rabe 1 gld. 5 kr.
6 zavitev 5 gld. 25 kr.

Kri čistilni čaj Köllerjev. Majhen zavitek 75 kr., velik 1 gld. 30 kr. z navodlom rabe vred.

Kroglice zoper bledico dr. Blanda (pocukrane) proti pomanjkanju krvi (blodici, slabosti, pešanju). Škatljica velja 60 kr.

Kroglice zoper trakulje, gotovo sredstvo proti trakulji. Cena z navodlom rabe 2 gld.

Malaga-vino najboljšo vrsto za prebolele. Stekl. $\frac{1}{4}$ litra 60 kr., $\frac{1}{2}$ litra 1 gld. 20 kr., liter 2 gld. 20 kr.

Marijino-celjske kapljice, slavno znano in zelo priljubljeno zdravilo proti boleznim želodca. Stekl. 20 kr., duc. 2 gld., 5 duc. 7 gld. 50 kr.

Maža zoper gušo, lonček 35 kr.

Maža zoper kile, za vsakorstne tudi za zastarane 1 gld.

Obliž zoper kurja očesa, Luzerjev 60 kr., ravno tak od mene le 40 kr.

Pagliano-sirup, pravi iz Florencije, varuj se ničvrednih ponaredb, 1 gld.

Prašek zoper šeurke. Škatljica 30 kr.

Rudeči dunajski sok zoper kašelj. Stekl. 40 kr.

Ruska maža zoper ozeblino, jako dobro sredstvo. Lonček 40 kr.

Salicilno-kisla ustna voda. Stekl. 50 kr.

Salicilno-kisli zobni prašek. Škatljica 30 kr.

Sirup iz planinskih zelišč proti kašlju, hripavosti, pljučnim boleznim itd., napravljen iz pravih planinskih zelišč. Stekl. 50 kr., duc. 5 gld

Strup zoper podgane, najmočnejše sredstvo. Cena 20 kr.

Strup zoper stenice. Stekl. 40 kr.

Tinktura za rast las. Stekl. 60 kr.

Tinktura zoper kurja očesa, bradavice in trdo kožo. Stekl. 40 kr., $\frac{1}{2}$ duc. 2 gld.

Univerzalni jedilni prašek, izvrstno sredstvo proti zlatej žili, slabemu želodcu, zgagi, pomanjkanju slasti do jedij in zabasanju sploh jako priljubljen. Škatljica z navodom rabe 50 kr.

Univerzalni zdravilni obliž (flajšter) zoper vsakovrstne rane, vnetje, otekline itd. Škatljica 30 kr.

Ustna voda dr. Duflos-a iz ameriških rastlin, ohranjuje zobe in ozdravi vsakovrstne zobne bolečine, 60 kr.

Voda za čiščenje obraza, pege, ogrce, grinte in druge nečistosti kože. Steklenica 80 kr.

Zobne kapljice. Stekl. 10 kr., duc. 90 kr.

Zobni prašek po dr. Heiderji z dodatkom salicilno-kislega natrona je jako priljubljen. Škatljica 30 kr.

Železnato kineško vino pokrepča želodec. Cena butelji 1 gld 20 kr.

Železnato salo iz kitovih jeter najboljše vrste, za krepcanje slabih otrok, katerim manjka krvi. Stekl. 60 kr.

Želodčne kapljice Marije Pomagaj napravljen so iz zelišč gorenjskih, zlasti okrog Brezij pri Mariji Pomagaj nabranih, katere imajo lastnost vsakovrstne želodčne bolezni ozdraviti. Stekl. 30 kr., duc. 3 gld.

Medicinična mila, lepo dišeče pomaže, lasna olja, parfumi, i. t. d. vedno v zalogi.

Živinska zdravila.

Homeopatične kapljice za prašiče zoper vse prašičje bolezni. Steklenica 30 kr.

Prašek za prašiče po skušnjah potrjen proti perečemu ognju, vrančnemu in plučnemu prisadu, pomanjkanju slasti do jedij, driski, kataru, itd. Zavitek 30 kr.

Konjski cvet za utiranje udov, trganje, oteklino, spahnenje šipe na kolenu. Steklenica 1 gld., liter 2 gld.

Poskušeni konjski prašek zoper vsakovrstne konjske bolezni. Ako se konju vedno po malo daje tega praška, obvaruje se ga čestokrat nalezljivim boleznim. Zavitek 50 kr.

Poskušeni mlečni in goveji prašek. Ta prašek je skušeno čistilo krvi ter izganja vse bolezneke snovi iz života. Zavitek 50 kr.

Pasje kroglice proti pasjim boleznim. Škatl. 50 kr.

Homeopatična lekarna.

Deželna lekarna pri „Mariji Pomagaj“ je, kakor znano, najprva in najstarejša homeopatična lekarna na Kranjskem. Napravljajo se ta zdravila iz posebne dobrote in čistosti ter najtočnejše. Istotako se dobé vsa zdravila po receptih napravljena, vedno sveža in najboljše vrste. Po pošti se vsak dan dvakrat razpošilja — Cenik pošljem, ako se naroči, gratis in franko, v katerem je še več natančnejše popisanih zdravil.

Prosím uljudno, me p. n. občinstvu priporočati.

Z velespoštovanjem

Lud. Grečel, lekar.